

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

**ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αρ. ΤΦ/01/2022**

29 Αυγούστου 2022

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΦ/01/2022

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Σύνοψη.....	1
2.	Εισαγωγή.....	4
3.	Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.....	6
3.1	Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή.....	6
3.2	Σκοπός του ελέγχου.....	6
3.3	Μεθοδολογία.....	7
3.3.1	Πρότυπα ελέγχου.....	7
3.3.2	Ελεγκτική προσέγγιση.....	8
3.4	Κριτήρια ελέγχου.....	9
4.	Σύνοψη αποτελεσμάτων του έτους 2020.....	10
4.1	Οικονομικά αποτελέσματα έτους και υλοποίηση Προϋπολογισμού.....	10
4.1.1	Άμεση Φορολογία - Ανάλυση Εισπράξεων Έτους.....	11
4.1.2	Έμμεση Φορολογία - Ανάλυση Εισπράξεων Έτους.....	12
4.2	Εισπρακτέα ποσά, υποχρεώσεις και εκκρεμή ωφελήματα.....	13
4.2.1	Εισπρακτέα Ποσά/Καθυστερήσεις φόρων Άμεσης φορολογίας.....	13
4.2.2	Εισπρακτέα ποσά/Καθυστερήσεις φόρων Έμμεσης φορολογίας.....	14
4.3	Δαπάνες προσωπικού.....	14
4.3.1	Μόνιμο προσωπικό που υπηρετεί στο Τμήμα Φορολογίας (προσωπικό που κατέχει οργανική θέση του Τμήματος, εναλλάξιμο προσωπικό ή προσωπικό υπό απόσπαση που υπηρετεί στο Τμήμα).....	15
4.3.2	Έκτακτο προσωπικό που υπηρετεί στο Τμήμα Φορολογίας, (συμπεριλαμβανομένου εναλλάξιμου έκτακτου προσωπικού ή έκτακτου προσωπικού υπό απόσπαση που υπηρετεί στο Τμήμα).....	15
4.3.3	Ωρομίσθιο κυβερνητικό προσωπικό που υπηρετεί στο Τμήμα φορολογίας (συμπεριλαμβανομένου εναλλάξιμου ωρομίσθιου προσωπικού ή ωρομίσθιου προσωπικού υπό απόσπαση που υπηρετεί στο Τμήμα).....	15
4.4	Μηχανοκίνητα οχήματα.....	15
4.5	Ενοικιαζόμενα υποστατικά ή άλλοι χώροι.....	16
5.	Διορισμός Εφόρου Φορολογίας και Βοηθών Εφόρων Φορολογίας – Ακύρωση διορισμού από το Διοικητικό Δικαστήριο.....	18
6.	Ευρήματα από τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων του Τμήματος Φορολογίας και συστάσεις ...	19
6.1	Απουσία μηχανισμού συμφιλίωσης μηχανογραφικών συστημάτων.....	19
6.2	Ταξινόμηση των μηνιαίων εισπράξεων του Τμήματος Φορολογίας στους διάφορους λογαριασμούς του λογιστικού συστήματος FIMAS–Τήρηση αναλυτικών στοιχείων.....	19

6.3	Εισπράξεις του Τμήματος Φορολογίας – σημείο οριοθέτησης (cut-off)	19
6.4	Λογιστικές εγγραφές του δείγματος για τον οικονομικό έλεγχο του 2020, για τις οποίες δεν μπορούσε να επιβεβαιωθεί η ορθότητα των σχετικών ποσών	19
6.5	Επιστροφές φόρων	20
6.6	Επιστροφές ΦΠΑ υπό μορφή χορηγίας.....	22
6.7	Συμψηφισμοί εσόδων/δαπανών	23
6.8	Εσωτερικοί συμψηφισμοί ΦΠΑ.....	23
6.9	Ληξιπρόθεσμες οφειλές.....	24
6.10	Εισπράξεις ΦΠΑ μέσω εμπορικών τραπεζών-σημείο οριοθέτησης (cut-off)	24
6.11	Εισπράξεις ΦΠΑ μέσω MINI ONE STOP SHOP (MOSS) για λογαριασμό άλλων χωρών	25
6.12	Έλεγχος σε μερίδες φορολογουμένων άμεσης και έμμεσης φορολογίας.....	25
6.13	Έλεγχος εισπράξεων ποδοσφαιρικών σωματείων	26
6.14	Έλεγχος φορολογικών φακέλων	26
7.	Ευρήματα ελέγχου συμμόρφωσης και συστάσεις	27
7.1	Άμεση Φορολογία.....	27
7.1.1	Εισπράξεις Άμεσης Φορολογίας	27
7.1.2	Επιστροφές Φόρων	28
7.1.3	Φορολογίες υπό ένσταση	28
7.1.4	Καθυστερήσεις φόρων άμεσης φορολογίας	28
7.2	Έμμεση Φορολογία.....	33
7.2.1	Εισπράξεις Έμμεσης Φορολογίας	33
7.2.2	Καθυστερήσεις φόρων έμμεσης φορολογίας	33
7.2.3	Διενέργεια ελέγχων/επισκέψεις ελέγχου	35
7.3	Φορολογική διερεύνηση φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Α» και εταιρείας «Β»	35
7.4	Φορολογική διερεύνηση φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας « Γ».....	37
7.5	Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Δ».....	39
7.6	Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Ε»	41
7.7	Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Θ»	44
7.8	Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Κ».....	46
7.9	Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Λ».....	49
7.10	Έλεγχος φορολογικού φακέλου Έμμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Λ».....	53
7.11	Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας των εταιρειών «Μ» και «Ν».....	54
7.12	Έλεγχος των φορολογικών φακέλων Άμεσης Φορολογίας και Κεφαλαιουχικών Κερδών φυσικού προσώπου «Α».....	57

7.13	Τήρηση των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χρόνος Εργασίας) Κανονισμών και των Διατάξεων Ελέγχου του χρόνου προσέλευσης των υπαλλήλων του Τμήματος Φορολογίας στην εργασία και αποχώρησή τους από αυτή	59
7.14	Ενοικιαστήρια έγγραφα μεταξύ συνδεδεμένων νομικών/φυσικών προσώπων – Εφαρμογή του άρθρου 33 του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου	60
7.15	Εγκύκλιος Τμήματος Φορολογίας με αρ. 21/87 “Real Estate Developers & Contractors.....	60
7.16	Σύγκριση κύκλου εργασιών που δηλώθηκε στο Τμήμα Φορολογίας για σκοπούς άμεσης και έμμεσης φορολογίας	61
7.17	Διερεύνηση καταγγελιών που υποβάλλονται από πολίτες	62
7.18	Ενδεχόμενη φοροδιαφυγή αθλητών που λαμβάνουν εισοδήματα/χορηγίες από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (ΚΟΑ).....	64
7.19	Υπάλληλοι Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα (ΕΔΤ) που κατέχουν μετοχές ή/και έχουν θέση Διευθυντή/Γραμματέα σε ιδιωτικές εταιρείες.....	65
7.20	Φορολογική διερεύνηση φυσικών και νομικών προσώπων ιδιοκτητών περιπτέρων.....	66
7.21	Μέθοδος επιμερισμού του φόρου εισροών που αφορά στην κατασκευή νησίδων στη μαρίνα Λεμεσού από συγκεκριμένη εταιρεία	68
7.22	Εκκρεμή θέματα.....	69
7.22.1	Μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 5% για την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας	69
7.22.2	Εταιρείες εγγεγραμμένες στο Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΤΕΕΔΙ) που δεν είναι εγγεγραμμένες στο Τμήμα Φορολογίας – Άμεση φορολογία.....	70
7.22.3	Φορολογική διερεύνηση φυσικών και νομικών προσώπων ιδιοκτητών κέντρων εστίασης και αναψυχής ή πώλησης έτοιμων φαγητών	71
7.22.4	Φορολογική διερεύνηση φυσικών και νομικών προσώπων ιδιοκτητών ιδιωτικών βρεφοπαιδοκομικών σταθμών/νηπιαγωγείων	71
7.22.5	Φορολογική διερεύνηση καθηγητών Δημόσιας Μέσης Εκπαίδευσης.....	72
8.	Γενικά συμπεράσματα	73
9.	Γενικές συστάσεις	74

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

CFD	Contract for difference
ECOSOC	United Nations Economic and Social Council
FIMAS	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης
IFAC	International Federation of Accountants
INTOSAI	International Organization of Supreme Audit Institutions
IR7	Φορολογική Δήλωση Εργοδότη
ISSAI	International Standards of Supreme Audit Institutions
OLAF	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης
PAYE	Pay as you earn (αποκοπές εργοδότη)
SEPA	Single Euro Payments Area
ΓΕΣΥ	Γενικό Σύστημα Υγείας
ΔΠΧΑ	Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
ΕΑΣ	Εθνική Αρχή Στοιχημάτων
ΕΔΤ	Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας
ΕΛΔΥΚ	Ελληνική Δύναμη Κύπρου
ΕΦΑΡΣΥ	Εφαρμογή Συμψηφισμών
ΕΦΣΥ	Εφοριακό Συμβούλιο
ΚΟΑ	Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού
ΚΨΜ	Κέντρο Ψυχαγωγίας Μονάδας
MOSS	Mini One Stop Shop
MEMO	Εγγραφή Δικαστικής απόφασης – εμπράγματο βάρος
ΜΟΚΑΣ	Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης
ΤΕΕΔΙ	Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας
ΤΕΠ	Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων (Άμεση Φορολογία)
ΤΦ	Τμήμα Φορολογίας
Υφπ	Υποκείμενο σε φόρο πρόσωπο
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Έμμεση Φορολογία)

Ευθύνη Ελεγκτικής Υπηρεσίας και διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της

Οι Ειδικές Εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτή διενεργεί επί των πολιτικών (policies) και προγραμμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας ή άλλων ελεγχόμενων οργανισμών ή επί θεμάτων που αφορούν στον Προϋπολογισμό τους ή συγκεκριμένους τομείς αυτού, ή τα αποτελέσματα ελέγχων ιδιωτών ελεγκτών στους οποίους η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει αναθέσει τον έλεγχο λογαριασμών οποιουδήποτε ελεγχόμενου υπ' αυτής οργανισμού, δυνάμει του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.113(Ι)/2002). Η Ελεγκτική Υπηρεσία επιλέγει και σχεδιάζει τις εν λόγω ελεγκτικές δραστηριότητες κατά τρόπον ώστε αυτές να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του δημόσιου συμφέροντος.

Η εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παράθεση ευρημάτων ελέγχου γίνεται στη βάση όσων στοιχείων έχουν τεθεί ενώπιον της από την ελεγχόμενη οντότητα.

Εκτός αν τούτο δηλωθεί ρητά, η μη παράθεση ευρημάτων επί ορισμένων πτυχών ή θεμάτων που αφορούν στο αντικείμενο του ελέγχου, δεν συνιστά διαβεβαίωση, ούτε και υποδηλοί ότι αυτά είναι απαλλαγμένα αδυναμιών ή σφαλμάτων ή αποκλίσεων από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, αφού ο εξωτερικός ελεγκτής δεν αναμένεται ότι μπορεί να εντοπίζει κάθε αδυναμία ή σφάλμα ή απόκλιση από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

Οι συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αποτελούν εισηγήσεις για τον τρόπο χειρισμού των παρατηρήσεων και ευρημάτων του ελέγχου. Σε καμία περίπτωση δεν δύναται να εκληφθεί ότι οι συστάσεις αυτές επηρεάζουν την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας, ως εξωτερικού ελεγκτή ή ότι συνεπάγονται συμμετοχή της Υπηρεσίας στη λήψη οποιασδήποτε σχετικής απόφασης από τη διοίκηση της ελεγχόμενης οντότητας, η οποία εξακολουθεί να φέρει αποκλειστικά την ευθύνη για την ορθή και νόμιμη λήψη απόφασης, ως προς τον τρόπο χειρισμού των ευρημάτων ελέγχου και συστάσεων.

Ουδεμία πρόνοια στην παρούσα Έκθεση σημαίνει ή θα πρέπει να εκληφθεί, ότι με αυτή διατυπώνεται κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου για εκ προθέσεως κατάχρηση εξουσίας ή για τη διάπραξη ποινικών ή άλλων αδικημάτων. Αυτά, αν υπάρχουν, θα πρέπει να διερευνηθούν από τις αρμόδιες αρχές, μόνο δε τα αρμόδια δικαστήρια μπορούν να κρίνουν κάποιο πρόσωπο ως ένοχο οποιουδήποτε αδικήματος. Τονίζεται επίσης ότι οι συστάσεις και τα ευρήματα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αφορούν στους ελεγχόμενους φορείς και οποιαδήποτε αναφορά σε άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ουδόλως εξυπακούει ότι αυτά έχουν προβεί κατ' ανάγκη σε οτιδήποτε μεμπτό, αφού κάτι τέτοιο εκφεύγει του πεδίου ελέγχου της παρούσας Έκθεσης.

1. Σύνοψη

Στο πλαίσιο των προνοιών του άρθρου 116 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας και του άρθρου 81 του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), η Ελεγκτική Υπηρεσία διεξήγαγε έλεγχο σε δείγμα συναλλαγών εισπράξεων και πληρωμών του Τμήματος Φορολογίας, το οποίο επιλέγηκε με συγκεκριμένη μεθοδολογία, στο πλαίσιο του ελέγχου που αποσκοπούσε στη διατύπωση ελεγκτικής γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επίσης, διενεργήσαμε έλεγχο συμμόρφωσης.

Τα σημαντικότερα ευρήματα των ελέγχων, είναι τα ακόλουθα:

- ◆ Ακύρωση του Διορισμού του Εφόρου Φορολογίας και Βοηθών Εφόρων Φορολογίας από το Διοικητικό Δικαστήριο, με ενδεχόμενες σημαντικές οικονομικές συνέπειες για το Κράτος. Η ΕΔΥ προχώρησε στον διορισμό του Εφόρου Φορολογίας με ισχύ από 1.7.2022.

- ◆ Συσσώρευση καθυστερημένων εσόδων ύψους πέραν των 2 δισ. ευρώ.

Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα αξιοποιήσει όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή του, περιλαμβανομένων των νέων μέτρων, με βάση τις πρόνοιες του Νόμου 80(Ι)/2014, για περιορισμό των ανείσπρακτων φόρων.

- ◆ Συσσωρευμένες φορολογίες υπό ένσταση.

Εισηγηθήκαμε όπως γίνει προσπάθεια για εξέταση των παλιών ενστάσεων, το συντομότερο δυνατόν, και όπως οι νέες ενστάσεις εξετάζονται χωρίς καθυστέρηση.

- ◆ Μη υποβολή δηλώσεων εισοδήματος από φυσικά και νομικά πρόσωπα για αριθμό φορολογικών ετών και μη επιβολή φορολογιών από το Τμήμα, με βάση την κρίση του Εφόρου, ως προβλέπει η σχετική νομοθεσία, με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων του Κράτους.

Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα ζητήσει την υποβολή δηλώσεων εισοδήματος για όλα τα έτη και την επιβολή σχετικών φορολογιών και ποινών, σύμφωνα με τη νομοθεσία.

- ◆ Φορολογούμενοι που δεν δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους ή δηλώνουν μέρος τους, με σημαντική απώλεια εσόδων από το Κράτος.

Εισηγηθήκαμε τη φορολογική διερεύνηση των συγκεκριμένων περιπτώσεων, περιλαμβανομένης της εξέτασης κεφαλαιουχικής κατάστασης και επιβολή φορολογιών, σύμφωνα με τη νομοθεσία.

- ◆ Καθυστέρηση στην εξέταση και έκδοση φορολογιών από το Τμήμα.

Εισηγηθήκαμε όπως εκδίδονται έγκαιρα οι σχετικές φορολογίες και τουλάχιστον εντός της προθεσμίας των έξι ετών που προνοεί το άρθρο 23(1) του περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων Νόμου.

- ◆ Εταιρείες εγγεγραμμένες στο Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΤΕΕΔΙ), που δεν είναι εγγεγραμμένες στο Τμήμα Φορολογίας – Άμεση Φορολογία (δεν έχουν φάκελο φόρου εισοδήματος) και δεν υποβάλλουν δηλώσεις εισοδήματος.

Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα προχωρήσει σε αντιπαραβολή των στοιχείων που αφορούν σε εταιρείες και περιλαμβάνονται στο μηχανογραφικό σύστημα του ΤΕΕΔΙ και του Τμήματος Φορολογίας (άμεση και έμμεση φορολογία), για εντοπισμό τυχόν αδήλωτων εισοδημάτων.

- ◆ Εντοπισμός περιπτώσεων εταιρειών, με κύκλο εργασιών ο οποίος δηλώθηκε για σκοπούς έμμεσης φορολογίας, ο οποίος, ωστόσο, δεν δηλώθηκε για σκοπούς άμεσης φορολογίας ή είναι μεγαλύτερος από αυτόν που δηλώθηκε για άμεση φορολογία.

Εισηγηθήκαμε όπως διερευνηθούν όλες οι συγκεκριμένες περιπτώσεις και επιβληθούν φορολογίες, όπου απαιτείται. Εισηγηθήκαμε, επίσης, όπως το Τμήμα αξιοποιεί τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του και αντιπαραβάλλει, σε τακτική βάση, τα στοιχεία ΦΠΑ και Φόρου εισοδήματος, προς αύξηση της φοροεισπρακτικής του ικανότητας και ελαχιστοποίηση της φοροδιαφυγής.

- ◆ Απουσία μηχανισμού τακτικής συμφιλίωσης του κεντρικού λογιστικού συστήματος (FIMAS), με τα επιμέρους μηχανογραφικά συστήματα και άλλες πηγές πληροφόρησης, από το λογιστήριο του Τμήματος Φορολογίας, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να επιβεβαιωθεί η πληρότητα και ορθότητα των εισπράξεων του Τμήματος.
- ◆ Μη αντιπαραβολή/αξιοποίηση πληροφόρησης των συστημάτων του Τμήματος (ΤΕΠ Vs ΦΠΑ) και μη αξιοποίηση πληροφόρησης από άλλα Κυβερνητικά Τμήματα.

Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα αξιοποιεί κατάλληλα τόσο τα μηχανογραφικά συστήματα του Τμήματος, όσο και την πληροφόρηση που παρέχεται από άλλα κυβερνητικά Τμήματα και επιβάλλει σχετικές φορολογίες, όπου ενδείκνυται, σύμφωνα με τη νομοθεσία.

- ◆ Εντοπίστηκαν υπάλληλοι του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα που κατέχουν μετοχές ή/και έχουν θέση Διευθυντή/Γραμματέα σε ιδιωτικές εταιρείες, οι οποίοι δεν εξασφάλισαν τη σχετική άδεια, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της νομοθεσίας ή/και των Κανονισμών που εφαρμόζονται στην κάθε περίπτωση.

Εισηγηθήκαμε πλήρη συμμόρφωση με τη σχετική νομοθεσία/Κανονισμούς και για τον σκοπό αυτό τη λήψη μέτρων, ώστε η νομοθεσία να εφαρμόζεται και όσοι την παραβιάζουν να υπόκεινται στις προβλεπόμενες κυρώσεις.

- ◆ Εσωτερικοί συμψηφισμοί μεγάλων ποσών ΦΠΑ, χωρίς τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων και ελέγχων από το γραφείο (desk audits).

Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα εντατικοποιήσει τις επιτόπιες επισκέψεις, σε περιπτώσεις φορολογουμένων με σημαντικά αιτήματα για επιστροφή/συμψηφισμό ΦΠΑ, σε συνδυασμό με άλλα είδη ελέγχων (desk audits), ανάλογα με την επικινδυνότητα των φορολογουμένων, όπως καθορίζεται από το Τμήμα.

- ◆ Καθυστέρηση στην επιστροφή ΦΠΑ από το Κράτος, με αποτέλεσμα την καταβολή σημαντικού ποσού τόκων.
- ◆ Επιπρόσθετα έσοδα που προκύπτουν από καταγγελίες που υποβάλλονται από πολίτες στην Υπηρεσία μας.
- ◆ Χαμηλό ποσοστό επισκέψεων ελέγχου στα υποστατικά των εγγεγραμμένων στο Μητρώο ΦΠΑ προσώπων.

Εισηγηθήκαμε όπως εντατικοποιηθούν οι επισκέψεις στα υποστατικά των φορολογουμένων, μέσω και της ενδεχόμενης ενίσχυσης των Μονάδων φορολογικών ελέγχων, για αποτροπή της φοροδιαφυγής, την προστασία των δημοσίων εσόδων, τη δημιουργία φορολογικής συνείδησης και γενικά την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

- ◆ Χρήση από επενδυτές του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ (5%), για την ιδιόκτητη κατοικία που αγοράζουν/ανεγείρουν, για την οποία η Υπηρεσία μας δεν συμφωνεί, με βάση και τη σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία.
- ◆ Εντοπισμός περιπτώσεων εταιρειών, που προβαίνουν σε συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα, με ενδεχόμενο τη μη τήρηση των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας.

Εισηγηθήκαμε τη διερεύνηση τέτοιων συναλλαγών από το Τμήμα και εφαρμογή του άρθρου 33 του περί Φορολογίας Εισοδήματος Νόμου.

- ◆ Εντοπισμός σοβαρών αδυναμιών στην καταγραφή και παρακολούθηση του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων του Τμήματος και ανομοιομορφία στον γενικότερο χειρισμό του συστήματος καταγραφής/παρακολούθησης του χρόνου εργασίας των υπαλλήλων του Τμήματος.

Εισηγηθήκαμε όπως γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες, για ορθή τήρηση και παρακολούθηση του θεσμοθετημένου ωραρίου της Δημοσίας Υπηρεσίας.

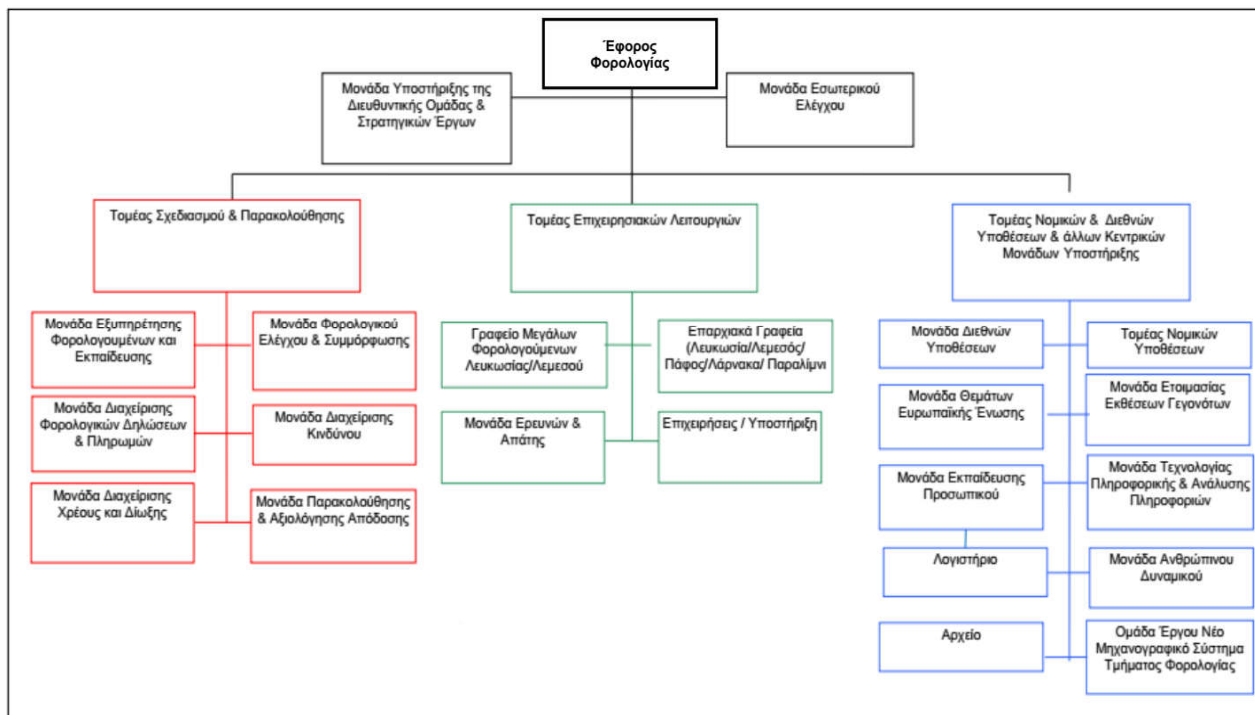
2. Εισαγωγή

Το Τμήμα Φορολογίας (ΤΦ) συστάθηκε την 1η Ιουλίου 2014, με την ενοποίηση του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και της Υπηρεσίας Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, στο πλαίσιο των μέτρων που λήφθηκαν από την Κυβέρνηση για αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης στην οποία τελούσε η Δημοκρατία. Στόχος του Τμήματος είναι η αύξηση της εθελούσιας συμμόρφωσης, η αποτελεσματικότερη είσπραξη των φόρων, η βελτίωση της αποδοτικότητας και η αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών προς τον φορολογούμενο. Σύμφωνα με τον περί Τμήματος Φορολογίας Νόμο (Ν.70(Ι)/2014), το Τμήμα Φορολογίας έχει τις αρμοδιότητες, εξουσίες και καθήκοντα που χορηγούνται και επιβάλλονται, αντίστοιχα, από οποιοδήποτε Νόμο ή/και Κανονιστική Διοικητική Πράξη στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων ή/και την Υπηρεσία Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

Ο Έφορος Φορολογίας, ο οποίος προΐσταται του Τμήματος Φορολογίας, διορίζεται από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου, βάσει σχεδίου Υπηρεσίας που καταρτίζεται δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού (Τροποποιητικός Νόμος 25(Ι)/2022). Από 7.7.2021, τις εξουσίες και τα καθήκοντα του Εφόρου ασκούσε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, με βάση τον τροποποιητικό Νόμο 116(Ι)/2021 (σχετική είναι η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ημερ. 7.6.2021, με την οποία οι διορισμοί του Εφόρου Φορολογίας και των Βοηθών του κρίθηκαν αντισυνταγματικοί). Στις 24.3.2022, προκηρύχθηκε η θέση του Εφόρου Φορολογίας και 3 θέσεων Βοηθών Εφόρων Φορολογίας. Η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας προχώρησε στον διορισμό του Εφόρου Φορολογίας με ισχύ από 1.7.2022.

Το Τμήμα Φορολογίας υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών και αποτελείται από τα Κεντρικά Γραφεία και πέντε Επαρχιακά Γραφεία. Σύμφωνα με οργανόγραμμα που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φορολογίας, η οργανωτική δομή του Τμήματος παρουσιάζει την πιο κάτω εικόνα:

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Η αποστολή του Τμήματος Φορολογίας είναι η συνεπής εφαρμογή των νομοθεσιών, επιδιώκοντας τα χαμηλότερα επίπεδα φοροδιαφυγής, διασφαλίζοντας τη δίκαιη φορολόγηση με τρόπο που να ενισχύει την εμπιστοσύνη του φορολογούμενου, καθώς και η αποτελεσματική συλλογή των φορολογικών εσόδων του Κράτους με το ελάχιστο δυνατό κόστος.

Το όραμα του Τμήματος Φορολογίας είναι να καταστεί μια σύγχρονη Φορολογική Αρχή, παρέχοντας ποιοτικές υπηρεσίες στον φορολογούμενο και επιτυγχάνοντας τη μέγιστη δυνατή εθελούσια φορολογική συμμόρφωση, δηλαδή την εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων από τον φορολογούμενο.

3. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία

3.1 Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο των συνταγματικών αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας και των προνοιών του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014).

Το άρθρο 116 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Για τον σκοπό αυτό, ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να επιθεωρεί και να ελέγχει όλα τα σχετικά βιβλία, αρχεία και καταστάσεις, καθώς και τους χώρους όπου φυλάγεται το πιο πάνω ενεργητικό. Επίσης, ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται διά Νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 81 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο των λογαριασμών της Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.38(Ι)/2014), ο ελέγχων λειτουργός κάθε Κονδυλίου οφείλει να διασφαλίσει την ορθότητα και νομιμότητα των εισπράξεων και πληρωμών και την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομία της υλοποίησης τού οικείου Προϋπολογισμού, στη βάση των αρχών της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης (άρθρα 7(1) και 8).

Για τον σκοπό αυτό, η Ελεγκτική Υπηρεσία προχωρεί σε οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους, όπως και ελέγχους συμμόρφωσης Υπουργείων, Τμημάτων και Υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.113(Ι)/2002), παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

3.2 Σκοπός του ελέγχου

- ◆ Η εξακρίβωση της ορθότητας και της κανονικότητας δείγματος συναλλαγών του Τμήματος Φορολογίας που επιλέχθηκε βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας, στο πλαίσιο του ελέγχου που αποσκοπούσε στη διατύπωση ελεγκτικής γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- ◆ Η εξακρίβωση του βαθμού συμμόρφωσης του Τμήματος Φορολογίας με το θεσμικό πλαίσιο.

Για τον σκοπό αυτό, μεταξύ άλλων, επιλέγησαν συγκεκριμένες κατηγορίες φορολογουμένων/ δραστηριότητες, όπως ιδιοκτήτες περιπτέρων, ιδιοκτήτες κέντρων εστίασης και αναψυχής, καθηγητών Μέσης Εκπαίδευσης κ.λπ., καθώς επίσης διάφοροι φορολογικοί φάκελοι φυσικών/ νομικών προσώπων.

3.3 Μεθοδολογία

3.3.1 Πρότυπα ελέγχου

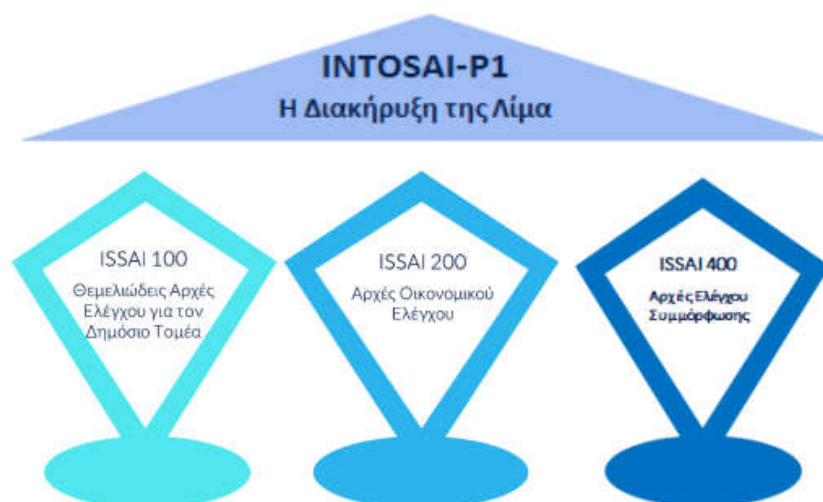
Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(I)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο, στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISAs) που εκδίδονται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAIs) που εκδίδει ο Διεθνής Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα Πρότυπα ISSAI διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους (“financial audit”), τους ελέγχους συμμόρφωσης (“compliance audit”) και τους διαχειριστικούς ελέγχους (“performance audit”). Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

- ◆ ISSAI 100: Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου στον Δημόσιο Τομέα
- ◆ ISSAI 200: Αρχές Οικονομικού Ελέγχου
- ◆ ISSAI 400: Αρχές Ελέγχου Συμμόρφωσης

Το θεμελιώδες πρότυπο INTOSAI-P1 ουσιαστικά καταγράφει αυτούσια τη Διακήρυξη, η οποία υιοθετήθηκε το 1977 από το Παγκόσμιο Συνέδριο του INTOSAI στη Λίμα του Περού (“The Lima Declaration”). Όπως στο ίδιο το Πρότυπο καταγράφεται, το έγγραφο αυτό θεωρείται η “Magna Carta” στην άσκηση εξωτερικού ελέγχου των κυβερνήσεων, καθώς έθεσε τα θεμέλια του δημόσιου ελέγχου. Η Διακήρυξη θέτει τα βασικά σημεία ελέγχου και τις βασικές αρχές για τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα που είναι αναγκαίες, ώστε να επιτευχθούν ανεξάρτητα και αντικειμενικά αποτελέσματα. Οι αρχές που εγκαθιδρύθηκαν στη Διακήρυξη της Λίμα αναγνωρίστηκαν από τις Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ με αρ. 66/209 (ημερ. 22.12.2011) και 69/228 (ημερ. 19.12.2014).

Το Πρότυπο ISSAI 100 παρουσιάζει τον ορισμό του ελέγχου του δημόσιου τομέα και παρέχει τις βασικές έννοιες, στοιχεία και αρχές (τόσο τις γενικές αρχές που σχετίζονται με τον έλεγχο όσο και τις αρχές που σχετίζονται με τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας ελέγχου) που ισχύουν για όλους τους ελέγχους του δημόσιου τομέα.

Με βάση το Πρότυπο ISSAI 200, ο οικονομικός έλεγχος στοχεύει στη συλλογή επαρκών κατάλληλων τεκμηρίων που να παρέχουν εύλογη διαβεβαίωση στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, υπό τη μορφή ελεγκτικής γνώμης ή/και άλλης έκθεσης, ότι οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται δίκαια ή/και σε συμμόρφωση με το εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς και το κανονιστικό πλαίσιο.

Το Πρότυπο ISSAI 400 ορίζει τον έλεγχο συμμόρφωσης ως μια ανεξάρτητη εκτίμηση του κατά πόσο ένα δεδομένο θέμα είναι σύμφωνο με τις αρχές που έχουν οριστεί ως κριτήρια ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου φορέα συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Οι αρχές και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις των σχετικών Νόμων, Κανονισμών ή συμφωνιών ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημοσίων αξιωματούχων.

3.3.2 Ελεγκτική προσέγγιση

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε στοιχεία που υποβλήθηκαν από το Τμήμα Φορολογίας, σε επισκόπηση εγγράφων, μητρώων και αρχείων αλληλογραφίας και στη διενέργεια συναντήσεων με τη Διεύθυνση και το προσωπικό του Τμήματος Φορολογίας.

Ο έλεγχος καλύπτει το έτος 2020, εκτός όπου ρητά αναφέρεται διαφορετικά.

Τα ευρήματα του ελέγχου διαβιβάστηκαν για σχόλια και απόψεις στο Τμήμα Φορολογίας και οι απόψεις του ενσωματώθηκαν, όπου ενδείκνυτο, στην παρούσα Έκθεση.

Διευκρινίζουμε ότι, για σκοπούς δημοσίευσης της παρούσας Ειδικής Έκθεσης, έχουν απαλειφθεί όλες οι αναφορές που αφορούν σε προσωπικά δεδομένα. Κατ’ αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη

κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, χωρίς ωστόσο να περιορίζεται ουσιωδώς η κοινοποίηση των ευρημάτων και διαπιστώσεων της Υπηρεσίας μας που επιβάλλουν τα εφαρμοστέα διεθνή πρότυπα.

3.4 Κριτήρια ελέγχου

Για σκοπούς του ελέγχου συμμόρφωσης χρησιμοποιήθηκαν, ως αρχές και κανόνες, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- α. Ο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος (Ν.20(Ι)/2014).
- β. Ο περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.38(Ι)/2014) και οι δυνάμει αυτού εκδοθέντες Κανονισμοί και Εγκύκλιοι.
- γ. Ο περί Τμήματος Φορολογίας Νόμος (Ν.70(Ι)/2014).
- δ. Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμος (Ν.118(Ι)/2002).
- ε. Ο περί Εισπράξεως Φόρων Νόμος (Ν.31/1962).
- στ. Ο περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων Νόμος (Ν.4/1978).
- ζ. Ο περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.117(Ι)/2002).
- η. Ο περί Φορολογίας Ακίνητης Ιδιοκτησίας Νόμος (Ν.24/1980).
- θ. Ο περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμος (Ν.52/1980).
- ι. Ο περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Νόμος (Ν.95(Ι)/2000).
- ια. Ο περί της Διαδικασίας Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Φορολογικών Οφειλών Νόμος (Ν.4(Ι)/2017).

Επίσης, ο έλεγχος συμμόρφωσης διεξήχθη στη βάση Κανονιστικών Διοικητικών Πράξεων, Διαταγμάτων, Γνωστοποιήσεων και Εγκυκλίων του Τμήματος Φορολογίας.

4. Σύνοψη αποτελεσμάτων του έτους 2020

4.1 Οικονομικά αποτελέσματα έτους και υλοποίηση Προϋπολογισμού

Αποτελέσματα έτους	€
Έσοδα	3.865.504.132
Δαπάνες	44.479.111

Κατηγορία Προϋπολογισμού	Τελικός Προϋπολογισμός	Πραγματικά αποτελέσματα 2020	Αδαπάνητα ποσά/ (υπερβάσεις) ή Υπερβάσεις/(μη επίτευξη Προϋπολογισμού) εσόδων	Ποσοστό αδαπάνητων ποσών/ (υπερβάσεων)
	€	€	€	%
Εισπράξεις από άμεσους φόρους	2.164.550.010	1.634.466.574	(530.083.436)	
Εισπράξεις από έμμεσους φόρους	2.237.700.000	2.203.225.083	(34.474.917)	
Άλλα έσοδα	36.940.000	27.812.475	(9.127.525)	
Δαπάνες προσωπικού	28.271.720	26.901.886*	1.369.834	4,85
Λειτουργικές δαπάνες	6.311.756	4.578.126	1.733.630	27,47
Μεταβιβάσεις	3.328.010	3.250.001	78.009	2,34
Εξυπηρέτηση δημόσιου χρέους	16.000.010	9.689.171	6.310.839	39,44
Αγορά ακινήτων και εξοπλισμού	273.570	59.927	213.643	78,09

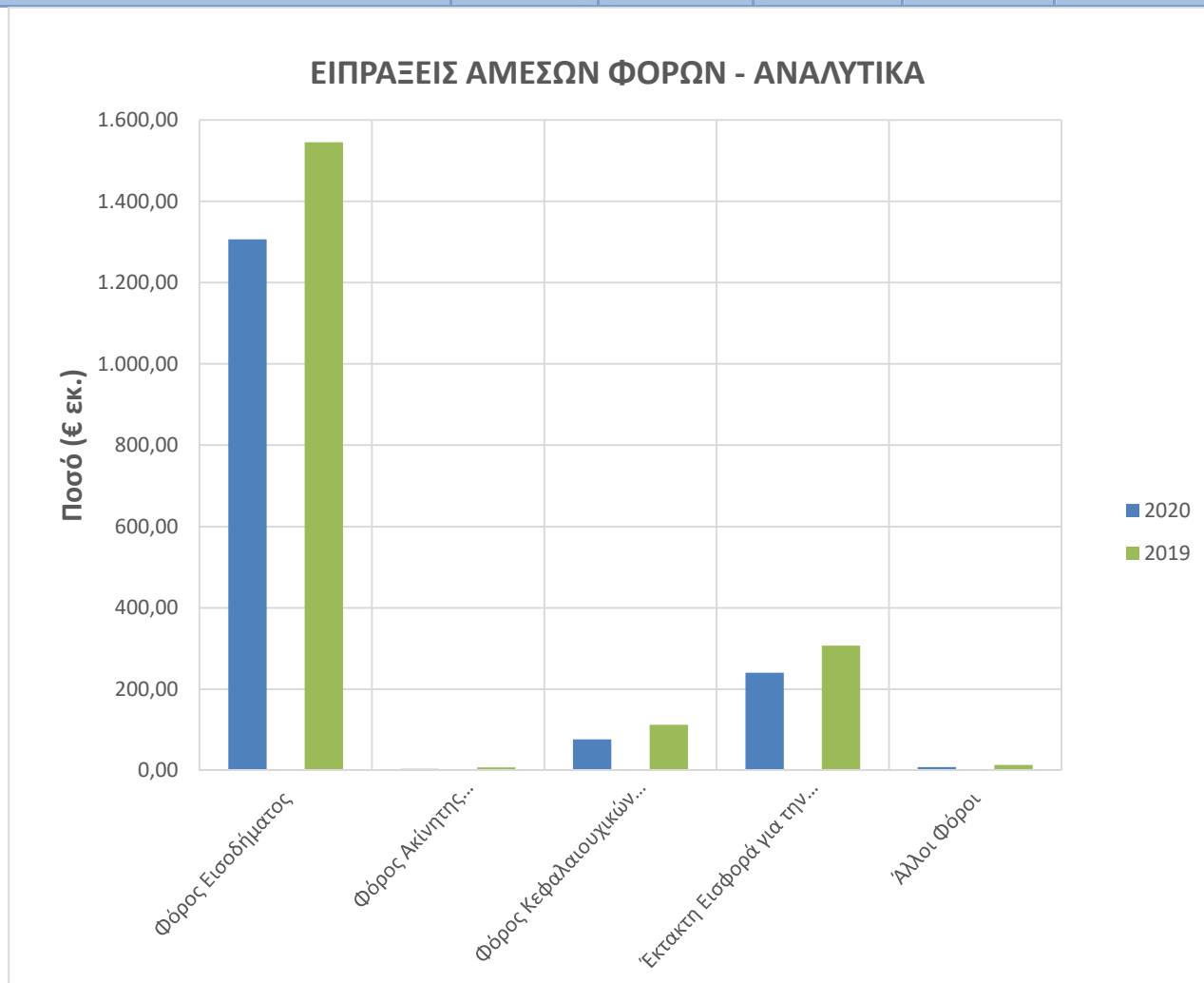
* Περιλαμβάνεται ο μισθός ενός υπαλλήλου του Τμήματος Φορολογίας, ο οποίος είναι αποσπασμένος στο Εφοριακό Συμβούλιο (ΕΦ.ΣΥ.)

Σημείωση: Τα πιο πάνω στοιχεία λήφθηκαν από το Τμήμα Φορολογίας και ελέγχθηκε από την Υπηρεσία μας ότι είναι σύμφωνα με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης (FIMAS).

4.1.1 Άμεση Φορολογία - Ανάλυση Εισπράξεων Έτους

Αναλυτικά οι εισπράξεις άμεσων φόρων του Τμήματος για τα έτη 2019 και 2020, λαμβανομένων υπόψιν των επιστροφών φόρων, παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα και στη σχετική γραφική παράσταση.

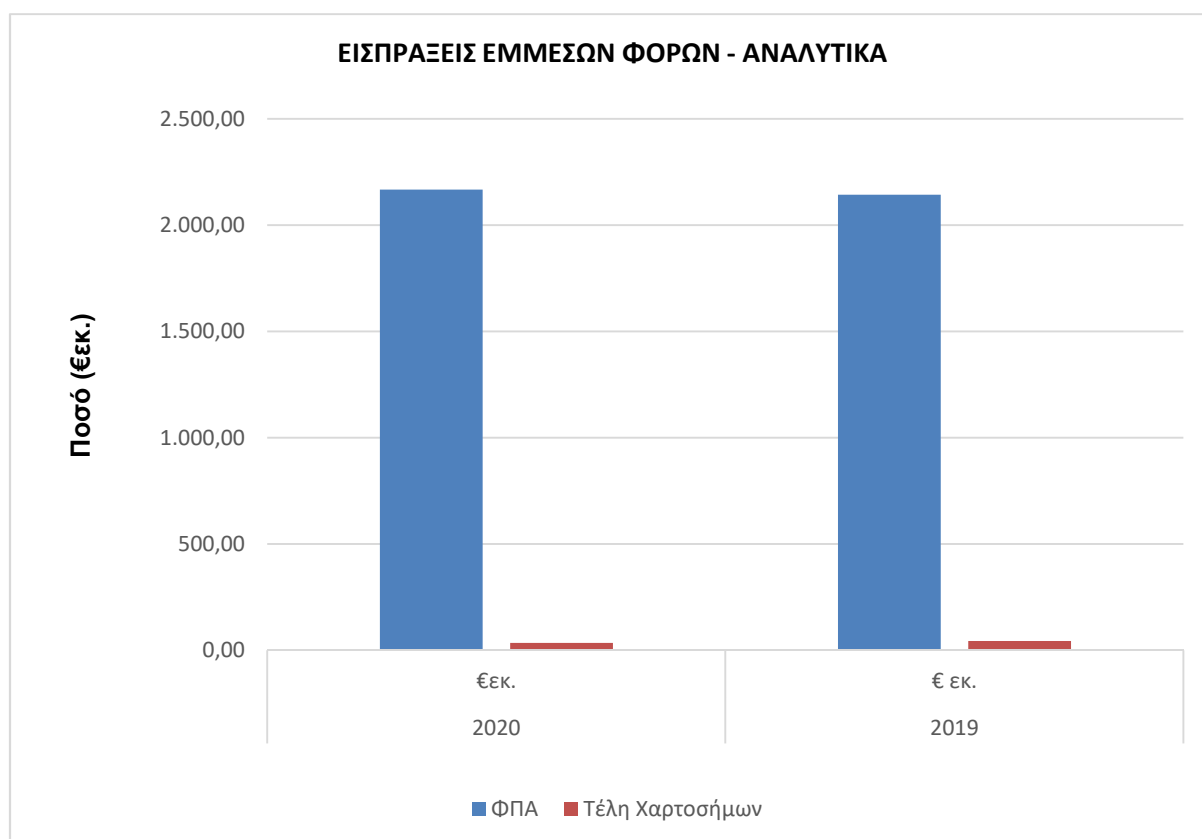
Κατηγορία φόρου	2020	Ποσοστό εσόδων	2019	Αύξηση/ (Μείωση)	Αύξηση/ (Μείωση)
	€ εκ.	%	€ εκ.	€ εκ.	%
Φόρος Εισοδήματος	1.306,36	80%	1.545,79	-239,43	-15%
Φόρος Ακίνητης Ιδιοκτησίας	3,56	0%	7,15	-3,59	-50%
Φόρος Κεφαλαιουχικών Κερδών	76,15	5%	112,36	-36,21	-32%
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα	240,35	15%	307,2	-66,85	-22%
Άλλοι Φόροι	8,04	0%	12,94	-4,90	-38%
Σύνολο	1.634,46	100%	1.985,44	-350,98	-18%

4.1.2 Έμμεση Φορολογία - Ανάλυση Εισπράξεων Έτους

Αναλυτικά οι εισπράξεις έμμεσων φόρων του Τμήματος για τα έτη 2019 και 2020, λαμβανομένων υπόψη των επιστροφών φόρων, παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα και στη σχετική γραφική παράσταση.

Κατηγορία φόρου	2020	Ποσοστό εσόδων	2019	Αύξηση/ (Μείωση)	Αύξηση/ (Μείωση)
	€ εκ.	%	€ εκ.	€ εκ.	%
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	2.167,65	98%	2.143,55	24,10	1%
Τέλη Χαρτοσήμων	35,57	2%	43,87	-8,30	-19%
Σύνολο	2.203,22	100%	2.187,42	15,80	1%

4.2 Εισπρακτέα ποσά, υποχρεώσεις και εκκρεμή ωφελήματα

Υπόλοιπο στις 31.12.2020	€
Εισπρακτέα ποσά	2.347.615.653
Εκκρεμείς υποχρεώσεις	224.066

Σημείωση: Τα πιο πάνω στοιχεία παρουσιάζονται αυτούσια, όπως λήφθηκαν από το Τμήμα Φορολογίας.

Σύμφωνα με την έκθεση καθυστερημένων εσόδων του Τμήματος, το σύνολο των καθυστερημένων φόρων άμεσης και έμμεσης φορολογίας στις 31.12.2020, περιλαμβανομένων τόκων και επιβαρύνσεων ανέρχεται σε €2.347,62 εκ. (€2.216,03 εκ. στις 31.12.2019), από το οποίο ποσό ύψους €1.837,05 εκ. (€1.621,74 εκ. το 2019) αφορά σε άμεσους φόρους και ποσό ύψους €510,57 εκ. (€594,3 εκ. το 2019) αφορά σε έμμεσους φόρους (Φ.Π.Α), ποσά που δεν έχουν επιβεβαιωθεί από την Υπηρεσία μας.

Σχετικά αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με τη Μονάδα Διαχείρισης Χρέους και Δίωξης του Τμήματος Φορολογίας, για την περίοδο Νοεμβρίου 2014 - Δεκεμβρίου 2020, το Τμήμα ενέγραψε εμπράγματο βάρος σε ακίνητη ιδιοκτησία για οφειλές συνολικού ποσού ύψους €593,12 εκ. και εισέπραξε το συνολικό ποσό των €319 εκ. Επίσης, κατά την περίοδο Απριλίου 2015 - Δεκεμβρίου 2020 το Τμήμα δέσμευσε ποσά σε τραπεζικούς λογαριασμούς, για οφειλόμενους φόρους, συνολικού ποσού ύψους €4,18 εκ. και εισέπραξε το συνολικό ποσό των €1,39 εκ. Θεωρούμε προφανώς αμελητέο το ποσό που δεσμεύτηκε και δεικνύει πλήρη αδυναμία και/ή έλλειψη βούλησης του Τμήματος να αξιοποιήσει ένα εργαλείο που του έχει παράσχει η πολιτεία.

4.2.1 Εισπρακτέα ποσά/Καθυστερήσεις φόρων άμεσης φορολογίας

Το σύνολο των εισπρακτέων ποσών/καθυστερημένων φόρων άμεσης φορολογίας για το 2020, χωρίς τους τόκους και επιβαρύνσεις, όπως έχουν δηλωθεί στην Υπηρεσία μας από το Τμήμα, ήταν €1.226,98 εκ., σε σύγκριση με €1.062,56 εκ. του προηγούμενου έτους (2019), δηλαδή σημειώθηκε αύξηση €164,4 εκ. ή 15,5%.

Αναλυτικά, κατά κατηγορία, οι καθυστερήσεις φόρων άμεσης φορολογίας χωρίς τους τόκους και επιβαρύνσεις, σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν στην Υπηρεσία μας από το ΤΦ για τα έτη 2020 και 2019, παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα και στη σχετική γραφική παράσταση.

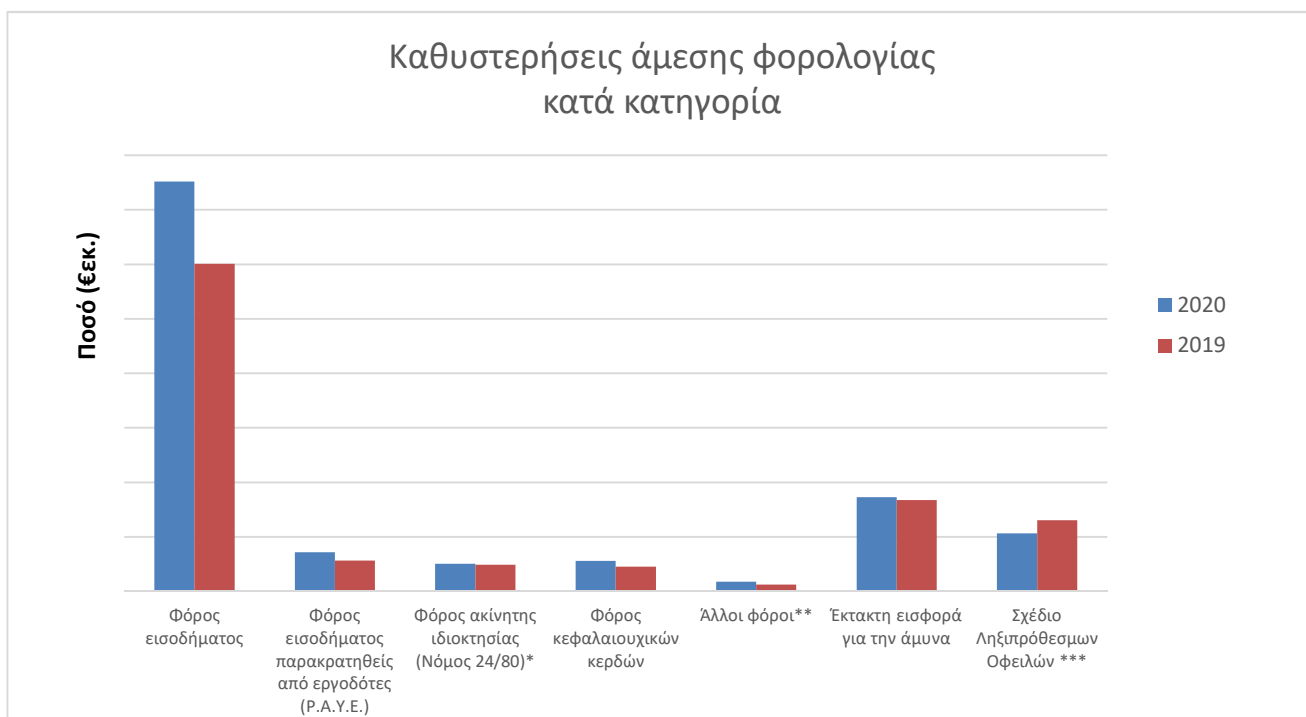
	2020	Ποσοστό	2019	Αύξηση/ (Μείωση)
	€ εκ.	%	€ εκ.	%
Φόρος εισοδήματος	751,64	61,26%	600,74	150,9
Φόρος εισοδήματος παρακρατηθείς από εργοδότες (Ρ.Α.Υ.Ε.)	72,03	5,87%	56,44	15,6
Φόρος ακίνητης ιδιοκτησίας (Νόμος 24/80)*	50,40	4,11%	48,85	1,55

	2020	Ποσοστό	2019	Αύξηση/ (Μείωση)
	€ εκ.	%	€ εκ.	%
Φόρος κεφαλαιουχικών κερδών	55,65	4,54%	45,61	10,04
Άλλοι φόροι**	17,82	1,45%	12,51	5,29
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα	172,90	14,09%	167,63	5,27
Σχέδιο Ληξιπρόθεσμων Οφειλών ***	106,54	8,68%	130,78	-24,25
Σύνολο	1.226,98	100,00%	1.062,56	164,42

* Για το έτος 2017 και μετά καταργήθηκε η επιβολή φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας (Ν.86(Ι)/2016)

** Συμπεριλαμβανομένων καθυστερήσεων που αφορούν στον Φόρο Χαρτοσήμων και ΓΕΣΥ.

*** Το Σχέδιο για τις Ληξιπρόθεσμες οφειλές τέθηκε σε εφαρμογή το 2017 (Ν.4(Ι)/2017).

4.2.2 Εισπρακτέα ποσά/καθυστερήσεις φόρων έμμεσης φορολογίας

Το σύνολο των εισπρακτέων ποσών/καθυστερημένων φόρων έμμεσης φορολογίας για το 2020, χωρίς τους τόκους και επιβαρύνσεις, όπως έχουν δηλωθεί στην Υπηρεσία μας από το Τμήμα, ήταν €378,77 εκ., σε σύγκριση με €349,36 εκ. του προηγούμενου έτους (2019), δηλαδή σημειώθηκε αύξηση €29,41 εκ. ή 8,42%.

4.3 Δαπάνες προσωπικού

Τα πιο κάτω στοιχεία της παραγράφου 4.3 παρουσιάζονται αυτούσια, όπως λήφθηκαν από το Τμήμα Φορολογίας.

4.3.1 Μόνιμο προσωπικό που υπηρετεί στο Τμήμα Φορολογίας (προσωπικό που κατέχει οργανική θέση του Τμήματος, εναλλάξιμο προσωπικό ή προσωπικό υπό απόσπαση που υπηρετεί στο Τμήμα)

Αριθμός υπαλλήλων στις 31.12.2020	759*
	€
Δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές	25.008.402*
Εκ των οποίων αμοιβή για υπερωριακή απασχόληση	7.728
Μέσος όρος δαπάνης ανά υπάλληλο [βάσει του αριθμού υπαλλήλων στις 31.12.2020]	32.949
<i>[σύνολο δαπάνης διαιρούμενο με τον μέσο όρο υπαλλήλων για το έτος]</i>	

* Δεν περιλαμβάνεται ένας υπάλληλος του Τμήματος Φορολογίας, καθώς και ο μισθός του, ο οποίος είναι αποσπασμένος στο Εφοριακό Συμβούλιο και έχει περιληφθεί κάτω από το Κεφάλαιο του Υπουργείου Οικονομικών (περιλήφθηκε στην Ειδική Έκθεση της Υπηρεσίας μας ΥΟ/01/2022).

4.3.2 Έκτακτο προσωπικό που υπηρετεί στο Τμήμα Φορολογίας, (συμπεριλαμβανομένου εναλλάξιμου έκτακτου προσωπικού ή έκτακτου προσωπικού υπό απόσπαση που υπηρετεί στο Τμήμα)

Αριθμός υπαλλήλων στις 31.12.2020	11
	€
Δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές	211.917,27
Μέσος όρος δαπάνης ανά υπάλληλο [βάσει του αριθμού υπαλλήλων στις 31.12.2020]	19.265
<i>[σύνολο δαπάνης διαιρούμενο με τον μέσο όρο υπαλλήλων για το έτος]</i>	

4.3.3 Ωρομίσθιο κυβερνητικό προσωπικό που υπηρετεί στο Τμήμα Φορολογίας (συμπεριλαμβανομένου εναλλάξιμου ωρομίσθιου προσωπικού ή ωρομίσθιου προσωπικού υπό απόσπαση που υπηρετεί στο Τμήμα)

Αριθμός προσωπικού στις 31.12.2020	62
	€
Δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές	1.410.907,42
Εκ των οποίων αμοιβή για υπερωριακή απασχόληση	8.999,63
Μέσος όρος δαπάνης ανά υπάλληλο [βάσει του αριθμού υπαλλήλων στις 31.12.2020]	22.757
<i>[σύνολο δαπάνης διαιρούμενο με τον μέσο όρο υπαλλήλων για το έτος]</i>	

4.4 Μηχανοκίνητα οχήματα

Αριθμός οχημάτων	11
Συνολικά διανυθέντα χιλιόμετρα για το έτος	33.727
	€
Συνολική κατανάλωση καυσίμων	2.917,24

Σημείωση: Τα πιο πάνω στοιχεία παρουσιάζονται αυτούσια, όπως λήφθηκαν από το Τμήμα Φορολογίας.

4.5 Ενοικιαζόμενα υποστατικά ή άλλοι χώροι

Υποστατικό	Εμβαδόν	Ετήσιο ενοίκιο €	Ημερ. πρώτης ενοικίασης	Ημερ. τελευταίας ανανέωσης σύμβασης	Ημερ. λήξης σύμβασης
ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΦΠΑ ΛΣΙΑΣ ΝΙΜΑ ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΙΔΗΣ 4-5 ΟΡ, ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΚΑΤΣΩΝΗ 29 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	580	48.720	01/10/2003	29/01/2018	30/06/2018
ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΦΠΑ ΝΙΜΑ ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΙΔΗΣ ΚΑΤΣΩΝΗ 29 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	33	1.584	01/10/2003	29/01/2018	30/06/2018
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΦΠΑ ΛΣΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΑ ΤΑΣΟΥ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΟ ΘΕΜ ΔΕΡΒΗ 39 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	1595	101.442	13/07/1993	14/01/2016	30/06/2018
ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΦΠΑ ΛΣΙΑΣ ΣΤΑΛΩ ΠΙΠΗ ΝΙΚΟΚΡΕΟΝΤΟΣ 8 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	30 ΧΩΡΟΙ	10.800	11/06/1998	01/01/2018	30/06/2018
ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΦΠΑ ΟΛΓΑ ΗΛΙΑΔΟΥ ΓΩΝΙΑ ΚΑΤΣΩΝΗ ΚΑΙ ΜΑΚΑΚΑΣΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑ	30 ΧΩΡΟΙ	5.700	30/11/2005	01/01/2018	30/06/2018
ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΦΠΑ Λ/ΣΟΥ ΔΗΜΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΟ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ ΡΟΥΣΒΕΛ ΛΕΜΕΣΟΣ	2135	293.610	06/04/2009	26/03/2018	30/06/2018
ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΦΠΑ ΚΑΙ ΤΕΠ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΟ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 2 ΔΕΡΥΝΕΙΑ	1146	82.500	27/01/2011	14/10/2021	30/06/2018
ΑΠΟΘΗΚΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ Λ/ΚΑΣ ΕΛΕΝΗ ΝΙΚΟΥ ΛΕΩΦ ΓΡΙΒΑ ΔΙΓΕΝΗ 61 ΛΑΡΝΑΚΑ	150	5.040	01/04/2007	01/12/2019	30/11/2021
ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΕΠ ΛΣΙΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΟ ΠΟΛΥΚ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ, ΑΝΔΡΕΑ ΖΑΚΟΥ 9 ΕΓΚΩΜΗ (1-6 ΟΡΟΦΟΣ)	2627	173.000	02/07/1978	01/01/2017	30/06/2018
ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΕΠ ΛΣΙΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑ ΖΑΚΟΥ 9 ΕΓΚΩΜΗ	40 ΧΩΡΟΙ	1.846	1986	01/01/2017	30/06/2018
ΑΠΟΘΗΚΗ	600	18.000	24/07/2009	14/01/2016	30/06/2018

Υποστατικό	Εμβαδόν	Ετήσιο ενοίκιο €	Ημερ. πρώτης ενοικίασης	Ημερ. τελευταίας ανανέωσης σύμβασης	Ημερ. λήξης σύμβασης
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΕΠ Λ/ΣΙΑΣ ΜΑΡΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΛΑΤΣΙΩΝ ΙΜΒΡΟΥ Τ ΛΑΤΣΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑ					
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΠ Λ/ΣΙΑΣ D.A. LORDOS & SONS LTD ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΟ ΜΕΓΑΡΟ ΛΟΡΔΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ & ΑΙΠΕΙΑΣ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ	1808	168.000	08/12/1994	01/01/2018	30/06/2018
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΠ Λ/ΣΙΑΣ ΜΑΡΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΙΔΗ	2350	149.460	2/10/1979	14/01/2016	30/06/2018
ΑΠΟΘΗΚΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΕΠ Λ/ΣΙΑΣ S.D. ESTATES LIMITED ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ 26 ΣΤΡΟΒΟΛΟΣ EMSI RPERTIES LTD	485	19.536	12/04/1993	14/01/2016	30/06/2018
ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΕΠ Λ/ΣΙΑΣ ΕΛΕΝΑ ΔΗΜΑΔΗ ΟΔΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΣΤΡΟΒΟΛΟΣ	20 ΧΩΡΟΙ	2.448	14/02/2000		30/06/2018
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ Λ/ΣΟΥ CCSRE REAL ESTATE LTD ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ ΡΟΥΣΒΕΛΤ ΛΕΜΕΣΟΣ		27.000	01/05/2018		31/04/2020
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ Τ.Φ. Λ/ΚΑΣ ALOMNIA PROPERTIES LTD ΛΑΡΝΑΚΑ	3090	372.000	01/03/2019		31/12/2024

Σημείωση: Τα πιο πάνω στοιχεία παρουσιάζονται αυτούσια όπως λήφθηκαν από το Τμήμα Φορολογίας.

5. Διορισμός Εφόρου Φορολογίας και Βοηθών Εφόρων Φορολογίας – Ακύρωση διορισμού από το Διοικητικό Δικαστήριο

Στην προηγούμενη έκθεσή μας για το Τμήμα Φορολογίας (ΤΦ/01/2021), αναφερθήκαμε στους διορισμούς του Εφόρου Φορολογίας και των τριών Βοηθών Εφόρων Φορολογίας από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 24.6.2015 και 16.2.2016, αντίστοιχα, καθώς επίσης στην ακύρωση του διορισμού τους (16.3.2020 και 29.5.2020, αντίστοιχα) από το Διοικητικό Δικαστήριο, το οποίο έκρινε ως αντισυνταγματική τη νομοθεσία, στη βάση της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Το Διοικητικό Δικαστήριο, εξετάζοντας αριθμό προσφυγών που καταχωρίστηκαν εναντίον των συγκεκριμένων αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, έκρινε ότι οι επίδικες αποφάσεις εκδόθηκαν βάσει των άρθρων 4(1) και 5(1) του περί Τμήματος Φορολογίας Νόμου (Ν.70(Ι)/2014), τα οποία εναποθέτουν την εξουσία για διορισμό στη θέση του Εφόρου Φορολογίας και Βοηθού Εφόρου Φορολογίας στο Υπουργικό Συμβούλιο, αντί στην Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, κατά παράβαση των άρθρων 122-125 του Συντάγματος. Μετά τις πιο πάνω δικαστικές αποφάσεις, η Κυβέρνηση προώθησε τροποποίηση των άρθρων 4 και 5 του Νόμου (τροποποιητικός Νόμος 82(Ι)/2020), ώστε να παρέχεται στον Υπουργό Οικονομικών η εξουσία, σε περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο η θέση του Εφόρου Φορολογίας και του Βοηθού Εφόρου Φορολογίας παραμένει κενή, να αναθέτει σε πρόσωπο τις εξουσίες, αρμοδιότητες και καθήκοντα του Εφόρου Φορολογίας και Βοηθού Εφόρου Φορολογίας, για χρονική περίοδο έξι μηνών, η οποία δύναται να ανανεωθεί με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για ακόμη έξι μήνες (προηγουμένως η νομοθεσία προέβλεπε συνολική περίοδο τριών μηνών). Με βάση τον τροποποιητικό Νόμο 116(Ι)/2021, η ισχύς του οποίου λήγει στις 6.7.2022, από 7.7.2021 τις εξουσίες και τα καθήκοντα του Εφόρου και Βοηθού Εφόρου ασκούσε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών. Με βάση τον νέο τροποποιητικό Νόμο 25(Ι)/2022, ο Έφορος Φορολογίας και οι Βοηθοί Έφοροι Φορολογίας, διορίζονται από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου, βάσει σχεδίου Υπηρεσίας που καταρτίζεται δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τις έντονες ανησυχίες της για την ακύρωση του διορισμού του Εφόρου Φορολογίας και των Βοηθών Εφόρων Φορολογίας και τις οικονομικές συνέπειες και άλλες αλυσιδωτές προεκτάσεις που ενδεχομένως να προκύψουν για τη Δημοκρατία, δεδομένων των φορολογιών ή/και σχετικών αποφάσεων που επηρεάζονται, καθώς επίσης και των πολλών εκκρεμοτήτων του Τμήματος σε φορολογικές υποθέσεις.

Στις 24.3.2022, προκηρύχθηκε στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας η θέση του Εφόρου Φορολογίας και 3 θέσεων Βοηθών Εφόρων Φορολογίας. Η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας προχώρησε στον διορισμό του Εφόρου Φορολογίας με ισχύ από 1.7.2022.

6. Ευρήματα από τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων του Τμήματος Φορολογίας και συστάσεις

Στο πλαίσιο του ελέγχου των Οικονομικών Καταστάσεων της Δημοκρατίας για το Τμήμα Φορολογίας για το έτος 2020 εντοπίσαμε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα, για κάποια από τα οποία έγινε ήδη αναφορά στην αντίστοιχη Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας μας.

6.1 Απουσία μηχανισμού συμφιλίωσης μηχανογραφικών συστημάτων

Απουσία μηχανισμού τακτικής συμφιλίωσης του κεντρικού λογιστικού συστήματος (FIMAS) με τα επιμέρους μηχανογραφικά συστήματα και άλλες πηγές πληροφόρησης, από το λογιστήριο του Τμήματος Φορολογίας. Ως αποτέλεσμα, δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί η πληρότητα και ορθότητα των εισπράξεων του Τμήματος.

6.2 Ταξινόμηση των μηνιαίων εισπράξεων του Τμήματος Φορολογίας στους διάφορους λογαριασμούς του λογιστικού συστήματος FIMAS-Τήρηση αναλυτικών στοιχείων

Αδυναμία στη λήψη αναλυτικών στοιχείων, για σκοπούς ελέγχου και επιβεβαίωσης της ταξινόμησης των εσόδων του Τμήματος Φορολογίας στα διάφορα Κονδύλια εσόδων/κατηγορίες φόρων, περιλαμβανομένων των Κονδυλίων εσόδων για την άμυνα. Επίσης, παρατηρήσαμε ότι για τυχόν αλλαγές π.χ. ακυρώσεις/τροποποιήσεις στις αποδείξεις εισπραξης, οι οποίες γίνονται μετά την ταξινόμηση των εσόδων στα διάφορα Κονδύλια του Τμήματος, δεν ενημερώνεται το λογιστικό σύστημα FIMAS. Ως αποτέλεσμα, δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί η ορθότητα των συνολικών εισπράξεων του Τμήματος κατά κατηγορία φόρων π.χ. Εισπράξεις Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων κ.λπ.

6.3 Εισπράξεις του Τμήματος Φορολογίας – σημείο οριοθέτησης (cut-off)

Στις αρχές του 2021, καταχωρίστηκαν στο σύστημα διαχείρισης φόρων του Τμήματος Φορολογίας (άμεση φορολογία), μέσω ταμειακής μηχανής, επιταγές συνολικού ποσού €0,42 εκ., με ημερομηνία έκδοσης απόδειξης εισπραξης την 31.12.2020. Οι εισπράξεις αυτές θεωρήθηκαν ως εισπράξεις του 2020. Αντίστοιχος χειρισμός έγινε και το προηγούμενο έτος, για ποσό €35,3 εκ.

6.4 Λογιστικές εγγραφές του δείγματος για τον οικονομικό έλεγχο 2020, για τις οποίες δεν μπορούσε να επιβεβαιωθεί η ορθότητα των σχετικών ποσών

α. Στο δείγμα εγγραφών του Τμήματος Φορολογίας για τον οικονομικό έλεγχο του 2020 περιλήφθηκαν, μεταξύ άλλων, δυο εγγραφές που αφορούσαν σε συμψηφισμούς (set off) διαφόρων φόρων (άμεσης φορολογίας). Για τις εγγραφές αυτές που αφορούσαν σε εισπράξεις από εταιρικό φόρο και επιβαρύνσεις σε καθυστερημένους φόρους, συνολικού ποσού ύψους €3,6 εκ. ζητήθηκαν αναλυτικές μηχανογραφικές καταστάσεις από το Τμήμα, αλλά παρατηρήσαμε

αδυναμία στη συμφιλίωση των ποσών που παρουσιάζονται στο σχετικό διορθωτικό δελτίο με τις εν λόγω αναλυτικές καταστάσεις, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να επιβεβαιωθεί η ορθότητα των συγκεκριμένων ποσών.

Σχετικά αναφέρουμε ότι, σε τακτά χρονικά διαστήματα (μηνιαία), γίνονται από τον Κλάδο επιστροφής φόρων του Τμήματος Φορολογίας - Άμεση φορολογία, συμφηφισμοί με έγκριση του αρμόδιου Βοηθού Εφόρου, για τους οποίους ετοιμάζεται διορθωτικό δελτίο για ενημέρωση των διαφόρων λογαριασμών του λογιστικού συστήματος FIMAS με τα συνολικά ποσά. Ωστόσο, εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου, για κάθε ένα συνολικό ποσό του επηρεαζόμενου λογαριασμού στο σύστημα FIMAS (είτε χρεωστικό είτε πιστωτικό) δεν ήταν δυνατή η συμφιλίωση με τις μηχανογραφικές καταστάσεις.

β. Επίσης, στο δείγμα εγγραφών περιλήφθηκαν 3 εγγραφές, συνολικού ποσού ύψους €11,6 εκ., που αφορούσαν σε εισπράξεις από μείωση μισθών στον ευρύτερο δημόσιο τομέα για τους μήνες Φεβρουάριο, Απρίλιο και Δεκέμβριο του 2020, οι οποίες πιστώθηκαν σε Κονδύλι του Υπουργείου Οικονομικών. Τα συγκεκριμένα ποσά δεν κατέστη δυνατόν να επιβεβαιωθούν από την Υπηρεσία μας, αφού δεν υπάρχουν πλήρη ή/και όλα τα απαραίτητα στοιχεία στο Τμήμα Φορολογίας. Όπως μας αναφέρθηκε από το Τμήμα, τα ποσά γίνονται αποδεκτά όπως αυτά καταβάλλονται από τους διάφορους Οργανισμούς, Δήμους κ.λπ. Επίσης, τα ποσά αυτά δεν συμφωνούν με τις αναλυτικές μηχανογραφικές καταστάσεις των εισπράξεων που εξασφαλίστηκαν από το Τμήμα Φορολογίας για τους συγκεκριμένους μήνες, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να επιβεβαιωθεί η πληρότητα των σχετικών εισπράξεων.

6.5 Επιστροφές φόρων

α. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας, οι επιστροφές φόρων (περιλαμβανομένων και των συμφηφισμών) για το 2020 ανήλθαν σε €462,8 εκ. (€477,4 εκ. το 2019), εκ των οποίων ποσό ύψους €416,12 εκ. (€395 εκ. το 2019) αφορούσε σε έμμεση φορολογία και €46,67 (€82,4 εκ. το 2019) σε άμεση φορολογία.

Πληρωμές που αφορούν σε επιστροφές, τόσο της άμεσης όσο και της έμμεσης φορολογίας, εκτός από τις επιστροφές χαρτοσήμων και άλλων εσόδων, παρουσιάζονται στα Κονδύλια εσόδων του Τμήματος Φορολογίας για τα έτη 2019 και 2020, ως αφαιρετικά.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως η παρουσίαση των πιο πάνω ποσών στις Οικονομικές Καταστάσεις του Κράτους γίνεται με τρόπο που να είναι κατανοητό στους χρήστες σε τι αφορούν τα εν λόγω ποσά.

β. Επιστροφές άμεσης φορολογίας μέσω SEPA. Κατά τον έλεγχο του 2020, παρατηρήσαμε ότι το Τμήμα εξακολουθεί να διενεργεί επιστροφές άμεσης φορολογίας μέσω SEPA, χωρίς τη διενέργεια οποιουδήποτε ελέγχου μέσω της Εφαρμογής Συμφηφισμού (ΕΦΑΡ.ΣΥ), για ύπαρξη τυχόν οφειλών προς το Κράτος, σε αντίθεση με το άρθρο 13 του περί της Λογιστικής και

Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου, καθώς και σχετικών Εγκυκλίων του Γενικού Λογιστηρίου.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, διενεργήθηκαν επιστροφές άμεσης φορολογίας συνολικού ποσού €26,1 εκ. την περίοδο 1.1-31.12.2020, χωρίς οποιονδήποτε έλεγχο για τυχόν οφειλές προς το Κράτος.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως τηρούνται οι πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας, περιλαμβανομένης της πρόσφατης τροποποίησης του περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων Νόμου (Τροποποιητικός Νόμος 126(I)/2020), με τον οποίο εισάγεται περιορισμός στην επιστροφή πιστωτικού υπολοίπου, καθώς και των σχετικών εγκυκλίων του Γενικού Λογιστηρίου.

γ. Παρατηρήσαμε καθυστέρηση στην επιστροφή ΦΠΑ από το Κράτος, με αποτέλεσμα την καταβολή σημαντικού ποσού τόκων. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, στις 31.12.2020 εκκρεμούσαν συνολικά 81.113 αιτήματα επιστροφής ΦΠΑ συνολικού ποσού ύψους €250,64 εκ., ενώ το συνολικό ποσό τόκου που έχει καταβληθεί το έτος 2020, λόγω μη έγκαιρης επιστροφής ΦΠΑ, ανέρχεται σε €0,6 εκ .

δ. Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διεξήγαγε η Υπηρεσία μας, εντοπίστηκαν μεγάλα ποσά επιστροφών και συμψηφισμών ΦΠΑ, τα οποία καταβλήθηκαν χωρίς διενέργεια επιτόπιων ελέγχων (αλλά μέσω Desk audits). Ενδεικτικά αναφέρουμε δυο περιπτώσεις συγκεκριμένων φορολογούμενων στους οποίους, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, επιστράφηκε ποσό ύψους €6.765.646 και €2.877.889 την περίοδο 2018-2020 και 2019-2020, αντίστοιχα, χωρίς κανένα επιτόπιο έλεγχο. Οι συγκεκριμένοι φορολογούμενοι, σύμφωνα με το μηχανογραφικό σύστημα, είχαν κώδικα κινδύνου επιστροφής ΦΠΑ μηδέν, «0» δηλαδή δεν είχαν ακόμη αξιολογηθεί οι φορολογούμενοι/καθοριστεί ο κώδικας κινδύνου τους.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως το Τμήμα προβαίνει σε αξιολόγηση των φορολογουμένων, όσον αφορά στους κώδικες κινδύνου επιστροφής φόρου, πριν από την επιστροφή ΦΠΑ, ειδικά όταν πρόκειται για μεγάλα ποσά. Επίσης, εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα εντατικοποιήσει τις επιτόπιες επισκέψεις σε περιπτώσεις φορολογουμένων με σημαντικά αιτήματα για επιστροφή ΦΠΑ, σε συνδυασμό με άλλα είδη ελέγχων (desk audits), ανάλογα με την επικινδυνότητα των φορολογουμένων, όπως καθορίζεται από το Τμήμα και στο πλαίσιο πάντοτε των δυνατοτήτων του Τμήματος.

ε. Επιστροφές ποσών που προέκυψαν κατόπιν συμψηφισμού με άλλα κυβερνητικά Τμήματα – σημείο οριοθέτησης (cut-off).

Εντός του 2020 έγινε, μεταξύ άλλων, συμψηφισμός οφειλών φορολογουμένων προς το Τμήμα Φορολογίας με πιστωτικά ποσά άλλων κυβερνητικών Τμημάτων και τελικά διαφάνηκε ότι οι οφειλές προς το Τμήμα ήταν χαμηλότερες από το ποσό του συμψηφισμού. Στις περιπτώσεις

αυτές το Τμήμα προχώρησε σε καταβολή της διαφοράς συνολικού ύψους €262.788 προς τους δικαιούχους φορολογουμένους εντός του επόμενου έτους, δηλαδή το 2021.

Ως αποτέλεσμα, τα έσοδα του Τμήματος για το 2020 είναι «υπερτιμημένα» κατά €262.788 και τα έξοδα για το 2020 των άλλων κυβερνητικών Τμημάτων επίσης «υπερτιμημένα» κατά το ίδιο ποσό. Το 2021 είναι «υποτιμημένα» τα έσοδα του Τμήματος Φορολογίας (επιστροφές φόρων είναι αυξημένες - αρνητικό Κονδύλι εσόδων) και επίσης «υποτιμημένα» τα έξοδα των άλλων κυβερνητικών Τμημάτων. Αντίστοιχος χειρισμός έγινε και το προηγούμενο έτος για ποσό ύψους €133.061.

6.6 Επιστροφές ΦΠΑ υπό μορφή χορηγίας

Κατά τον έλεγχο του 2020, εντοπίσαμε συγκεκριμένη εγγραφή που αφορούσε σε χορηγία ΦΠΑ στις ένοπλες δυνάμεις της Ελληνικής Δύναμης Κύπρου (ΕΛ.ΔΥ.Κ) ύψους €161.773, για την περίοδο Ιουνίου-Οκτωβρίου του 2020, η οποία εγκρίθηκε από τον Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών.

Σύμφωνα με το επεξηγηματικό υπόμνημα για τον Προϋπολογισμό του έτους 2020, με βάση την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 66.738 και ημερ. 5.3.2008, ο ΦΠΑ που καταβάλλεται για τα εμπορεύματα που εισάγονται ή και παραδίδονται στη Δημοκρατία για χρήση από τις ένοπλες δυνάμεις της ΕΛ.ΔΥ.Κ και του πολιτικού προσωπικού που τις συνοδεύει, καθώς και για τον ανεφοδιασμό των κυλικίων και των λεσχών τους, επιστρέφεται υπό μορφή χορηγίας. Στην εγκύκλιο του Τμήματος Φορολογίας, ημερ. 1.3.1996, διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης της Δημοκρατίας, η επιστροφή του φόρου αφορά σε αγαθά και υπηρεσίες για αποκλειστική χρήση μελών της ΕΛ.ΔΥ.Κ. Στην ίδια εγκύκλιο αναφέρεται ότι, τα τιμολόγια αγορών του ΚΨΜ των μονάδων ΕΛ.ΔΥ.Κ θεωρούνται ότι αφορούν σε αποκλειστική χρήση των μελών της δύναμης ΕΛ.ΔΥ.Κ και θα γίνονται αποδεκτά για επιστροφή του καταβληθέντος ΦΠΑ, ενώ τα τιμολόγια αγορών από το πρατήριο πωλήσεων της ΕΛ.ΔΥ.Κ δεν θα γίνονται αποδεκτά για επιστροφή του καταβληθέντος ΦΠΑ.

Από τον σχετικό έλεγχο της Υπηρεσίας μας, εντοπίσαμε τιμολόγια ύψους €22.427, τα οποία αφορούν στο πρατήριο πωλήσεων της ΕΛ.ΔΥ.Κ. και συνεπώς, στη βάση των πιο πάνω, δεν θα έπρεπε να γίνουν αποδεκτά για σκοπούς επιστροφής ΦΠΑ. Επίσης, εντοπίσαμε τιμολόγια τα οποία αφορούσαν στην παροχή ηλεκτρισμού και υδατοπρομήθειας και για τα οποία έγινε η σχετική επιστροφή του ΦΠΑ, ενώ φαίνεται να μην τυγχάνουν απαλλαγής ΦΠΑ, βάσει του περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Νόμου του 2000 (Ν.95(Ι)/2000 – Μέρος ΙΙ Απαλλαγές, Εξαιρέσεις και Επιστροφές), στον οποίο γίνεται αναφορά μόνο για αγαθά και όχι για αγαθά και υπηρεσίες, όπως προβλεπόταν στον Νόμο Ν.246/90, ο οποίος ίσχυε μέχρι τις 31.1.2002.

Ζητήσαμε ενημέρωση από τον Έφορο, κατά πόσο το Τμήμα προέβηκε σε οποιονδήποτε έλεγχο, πριν την καταβολή της συγκεκριμένης χορηγίας ή/και σε προηγούμενους σχετικούς ελέγχους για εξακρίβωση ότι τα αγαθά και οι υπηρεσίες των σχετικών τιμολογίων αφορούσαν σε αποκλειστική χρήση των μελών της δύναμης της ΕΛ.ΔΥ.Κ. και επίσης ότι τυγχάνουν απαλλαγής σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

6.7 Συμψηφισμοί εσόδων/δαπανών

Μέρος του δείγματος που επιλέγηκε από την Υπηρεσία μας, για τον οικονομικό έλεγχο του Τμήματος Φορολογίας για το έτος 2020, αφορούσε σε συμψηφισμούς, οι οποίοι διενεργήθηκαν ενδομηματικά ή με άλλα κυβερνητικά Τμήματα, στη βάση του άρθρου 13 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου του 2014 (Ν.38(Ι)/2014) και των εγκυκλίων Σημειωμάτων Συμψηφισμού αρ.1 και αρ. 2 του Γενικού Λογιστηρίου, ημερ. 26.6.2014 και 27.4.2015, αντίστοιχα.

Παρατηρήσαμε ότι οι συμψηφισμοί, οι οποίοι στην πράξη δεν αφορούν σε «μετρητά», αφού δεν διενεργείται είσπραξη/πληρωμή, φαίνεται να περιλαμβάνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις του Κράτους ως έσοδα/εισπράξεις και έξοδα/πληρωμές.

Μέχρι τον Οκτώβριο του 2021, η Υπηρεσία μας δεν εξασφάλισε πλήρη στοιχεία/πληροφόρηση, αναφορικά με όλους τους συμψηφισμούς του Τμήματος που περιλαμβάνονται στα έσοδα/έξοδα του Τμήματος για το 2020 (π.χ. για τους συμψηφισμούς άλλων κυβερνητικών Τμημάτων με υπόλοιπα άμεσης φορολογίας).

Με βάση στοιχεία του Τμήματος, για το έτος 2020 έγιναν, μεταξύ άλλων, συμψηφισμοί ΦΠΑ (χρεωστικά υπόλοιπα ΦΠΑ με πιστωτικά υπόλοιπα ΦΠΑ) μεταξύ υποκείμενων στον φόρο προσώπων συνολικού ύψους €116 εκ. και συμψηφισμοί άμεσης φορολογίας μεταξύ φορολογουμένων που υπόκεινται σε άμεση φορολογία (χρεωστικά με πιστωτικά υπόλοιπα άμεσης φορολογίας) συνολικού ύψους €14,8 εκ.

Στις Οικονομικές Καταστάσεις του Κράτους για το 2020 που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας στις 2.7.2021 από τη Γενική Λογίστρια, αναφέρεται ότι μέσω της διαδικασίας συμψηφισμού εισπράχθηκαν το 2020 έσοδα συνολικού ύψους €25,2 εκ. (2019 €56,4 εκ.) τα οποία αφορούν κυρίως το Τμήμα Φορολογίας (2020 €17,1 εκ., 2019 €24,8 εκ.), το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Σε σχετική σημείωση γίνεται επίσης αναφορά για το ποσό των συμψηφισμών ύψους €25,2 εκ., ποσό το οποίο δεν φαίνεται να συνάδει με τα στοιχεία που μας αποστάλθηκαν από το ΤΦ και τα οποία δεν επιβεβαιώθηκαν από την Υπηρεσία μας.

Η Υπηρεσία μας ζήτησε και τη θέση του Τμήματος κατά πόσο, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική πληροφόρηση με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών», το ποσό των συμψηφισμών χρήζει ειδικής αναφοράς στις Οικονομικές Καταστάσεις του Κράτους, ξεχωριστά όσον αφορά σε ποσά εσόδων άμεσης και έμμεσης φορολογίας και ενδεχομένως των εξόδων δηλαδή των επιστροφών φόρων αφού, στους λογαριασμούς παρουσιάζονται τα έσοδα μετά την αφαίρεση των επιστροφών.

6.8 Εσωτερικοί συμψηφισμοί ΦΠΑ

Παρατηρήσαμε ότι κατά το έτος 2020 διενεργήθηκαν από το Τμήμα συμψηφισμοί σημαντικών πιστωτικών ποσών ΦΠΑ με χρεωστικά υπόλοιπα ΦΠΑ, μεταξύ υποκείμενων στον φόρο προσώπων

(υφπ). Από τον σχετικό έλεγχο εντοπίστηκαν περιπτώσεις για τις οποίες δεν κατέστη δυνατό να εξασφαλιστούν στοιχεία για τυχόν ελέγχους που διενεργήθηκαν από το Τμήμα, στο πλαίσιο των συμψηφισμών. Ενδεικτικά αναφέρουμε την περίπτωση συγκεκριμένου υφπ «Α», για το οποίο έγινε συμψηφισμός πιστωτικού υπολοίπου ΦΠΑ ύψους €41.828.220 εντός του 2020 και την περίπτωση άλλου υφπ «Β», για το οποίο έγινε συμψηφισμός χρεωστικού υπολοίπου ΦΠΑ ύψους €32.918.163 επίσης εντός του 2020, χωρίς να έχει διενεργηθεί σχετικός έλεγχος μέχρι τον Ιούλιο του 2020, σύμφωνα με στοιχεία που εξασφαλίστηκαν από το Τμήμα.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διενεργεί ελέγχους στο πλαίσιο των συμψηφισμών, ειδικά σε περιπτώσεις όπου συμψηφίζονται μεγάλα ποσά ΦΠΑ και εντός του χρονικού περιθωρίου που προνοείται από τη νομοθεσία για διασφάλιση των δημόσιων εσόδων.

6.9 Ληξιπρόθεσμες οφειλές

Σύμφωνα με τον περί της Διαδικασίας Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Φορολογικών Οφειλών Νόμο (Ν.4(Ι)/2017) και τον σχετικό Κανονισμό ΚΔΠ 200/2017, φορολογούμενοι οι οποίοι έχουν οφειλές άμεσης ή/και έμμεσης φορολογίας για τα φορολογικά έτη και περίοδο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2015, μπορούν να υποβάλουν αίτηση στο Τμήμα Φορολογίας για εξόφληση της φορολογικής τους οφειλής σε δόσεις. Με τον τροποποιητικό Νόμο 79(Ι)/2021 και τον σχετικό Κανονισμό ΚΔΠ 315/2021, επεκτάθηκαν, λόγω της Πανδημίας του COVID-19, τα φορολογικά έτη και περίοδοι μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2019, για τα οποία μπορούν, υπό προϋποθέσεις που αναφέρονται στον Νόμο, να υποβάλουν οι φορολογούμενοι σχετική αίτηση για εξόφληση οφειλών με δόσεις. Με βάση το άρθρο 9 της σχετικής νομοθεσίας (Ν.4(Ι)/2017), οι οφειλέτες λαμβάνουν έκπτωση σε τόκους ή/και άλλες χρηματικές επιβαρύνσεις επί των οφειλών τους που είναι ενταγμένες σε σχέδιο ρύθμισης, ανάλογα με τον αριθμό των δόσεων που επιλέγεται προς εξόφληση της φορολογικής οφειλής.

Για το έτος 2020 εισπράξεις από ληξιπρόθεσμες οφειλές άμεσης φορολογίας πιστώθηκαν λανθασμένα σε Κονδύλι ΦΠΑ, αντί σε Κονδύλι άμεσης φορολογίας. Το εν λόγω ποσό, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, ανέρχεται σε €49,96 εκ. (€80,74 εκ. για το 2019).

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως γίνει η σχετική διόρθωση, για σκοπούς ορθότητας των οικονομικών καταστάσεων του Κράτους.

6.10 Εισπράξεις ΦΠΑ, μέσω εμπορικών τραπεζών - σημείο οριοθέτησης (cut-off)

Εισπράξεις ΦΠΑ, μέσω εμπορικών τραπεζών, κατά το 2019 ύψους €2,3 εκ., καταχωρίστηκαν στο σύστημα FIMAS εντός του 2020, λόγω του ότι οι πιστωτικές σημειώσεις από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου λήφθηκαν από το Τμήμα Φορολογίας εντός του 2020 και εισπράξεις του 2020 ύψους €14,9 εκ., καταχωρίστηκαν στο FIMAS εντός του 2021 για τον ίδιο λόγο.

6.11 Εισπράξεις ΦΠΑ μέσω MINI ONE STOP SHOP (MOSS) για λογαριασμό άλλων χωρών

Ο μηχανισμός MOSS τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2015 και μέσω της διαδικτυακής πύλης MOSS δίνεται η δυνατότητα σε φορολογούμενους που παρέχουν τηλεπικοινωνιακές, ραδιοφωνικές, τηλεοπτικές και ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες σε φυσικά πρόσωπα που δεν είναι εγγεγραμμένα σε Μητρώο ΦΠΑ σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να υποβάλουν δηλώσεις (MOSS) και να καταβάλουν τον οφειλόμενο ΦΠΑ επί των παρεχόμενων υπηρεσιών, στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι για φορολογικούς σκοπούς. Οι δηλώσεις MOSS, καθώς και ο καταβαλλόμενος ΦΠΑ, διαβιβάζονται στη συνέχεια από το κράτος μέλος εγγραφής τους στο αντίστοιχο κράτος μέλος κατανάλωσης.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, το ποσό που λήφθηκε και εμβάστηκε από την Κύπρο σε άλλα κράτη μέλη, μέσω του συστήματος MOSS, ανήλθε το 2020 σε €144 εκ. (€115 εκ. το 2019) μετά την παρακράτηση σχετικής προμήθειας.

Η Υπηρεσία μας ζήτησε τη θέση του Τμήματος κατά πόσο, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική πληροφόρηση με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών» το ποσό το οποίο τελικά εισπράχτηκε από τρίτους και πληρώθηκε σε τρίτους ή και τυχόν υπόλοιπα στο λογαριασμό του Κράτους κατά τη λήξη του οικονομικού έτους που αφορούν σε τρίτους, χρήζουν ειδικής αναφοράς στις Οικονομικές Καταστάσεις.

6.12 Έλεγχος σε μερίδες φορολογουμένων άμεσης και έμμεσης φορολογίας

α. Στο πλαίσιο του οικονομικού ελέγχου του Τμήματος για το έτος 2020 και για σκοπούς ελέγχου έγκαιρης εισπράξης αλλά και ελέγχου συμμόρφωσης με τη σχετική νομοθεσία και Κανονισμούς, επιλέγησαν με τυχαία δειγματοληψία 120 φορολογούμενοι (φυσικά και νομικά πρόσωπα), που αφορούν τόσο σε άμεση όσο και σε έμμεση φορολογία. Από τη σχετική διερεύνηση, διαπιστώσαμε, μεταξύ άλλων, ότι κάποιοι φορολογούμενοι δεν έχουν υποβάλει ή έχουν υποβάλει εκπρόθεσμα τις δηλώσεις εισοδήματός τους. Επίσης, εντοπίσαμε αρκετές περιπτώσεις φορολογουμένων με διαφορά (πέραν του 15%) στον κύκλο εργασιών που δηλώθηκε στο Τμήμα Φορολογίας – Άμεσοι Φόροι (ΤΕΠ) με τον κύκλο εργασιών που δηλώθηκε στο Τμήμα Φορολογίας – Έμμεσοι Φόροι (ΦΠΑ). Επίσης, σε διάφορες περιπτώσεις φορολογουμένων, ο κύκλος εργασιών που δηλώθηκε στο ΦΠΑ για συγκεκριμένα έτη, ήταν αρκετά μεγαλύτερος από τον κύκλο εργασιών που δηλώθηκε στο ΤΕΠ για σκοπούς εισοδήματος, είτε δεν δηλώθηκε στο ΤΕΠ/δεν υποβλήθηκαν σχετικές δηλώσεις εισοδήματος για σκοπούς φορολογίας. Επίσης, εντοπίσαμε φορολογούμενους με σημαντικά ποσά καθυστερημένων οφειλών στις 31.12.2020, καθώς επίσης περιπτώσεις όπου το Τμήμα καθυστέρησε (για σειρά ετών) να επιβάλει φορολογία (άμεσοι φόροι), με αποτέλεσμα να παρέλθει η περίοδος των 6 ετών που προνοείται στη σχετική νομοθεσία.

β. Κατά τον έλεγχο εντοπίσαμε περιπτώσεις φορολογουμένων, οι οποίοι μέχρι την ημερομηνία ελέγχου 2.9.2021 δεν είχαν υποβάλει Οικονομικές Καταστάσεις μέχρι και το έτος 2019 στο ΤΕΕΔΙ, σύμφωνα με τον περί Εταιρειών Νόμο, Κεφ.113.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως ο Έφορος Φορολογίας ζητήσει, το συντομότερο, την υποβολή δηλώσεων εισοδήματος για όλα τα έτη που δεν υποβλήθηκαν, να εξασφαλίσει, όπου απαιτείται, τις Οικονομικές Καταστάσεις σε συνεργασία και με τον Έφορο Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας και να προχωρήσει στην έγκαιρη επιβολή σχετικών φορολογιών, σύμφωνα με τη νομοθεσία. Επίσης, το Τμήμα να εφαρμόσει τις πρόνοιες της νομοθεσίας, για επιβολή φορολογίας με βάση την κρίση του Εφόρου, στις περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι δεν υποβάλλουν δηλώσεις εισοδήματος και λήψη μέτρων για επιβολή ποινών αναφορικά με τις περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι υποβάλλουν ψευδή δήλωση ή/και στοιχεία προς το Τμήμα.

6.13 Έλεγχος εισπράξεων ποδοσφαιρικών σωματείων

Η Υπηρεσία μας εντόπισε αδυναμίες, όσον αφορά στο Σχέδιο αποπληρωμής των φορολογικών οφειλών των ποδοσφαιρικών σωματείων.

Μεταξύ άλλων αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με επιστολή του Υπουργού Οικονομικών, ημερ. 25.6.2020, προς τον Πρόεδρο της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου, σε συνεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερ. 24.6.2020, λήφθηκαν αποφάσεις που αφορούσαν στην αναπροσαρμογή των δόσεων των σωματείων/εταιρειών, λαμβάνοντας υπόψη αναστολή στην αποπληρωμή των δόσεων, βάσει του Σχεδίου μέχρι και τις 31.7.2020, καθώς και την εξόφληση τρεχουσών οφειλών που δημιουργήθηκαν για την περίοδο από 1.1.2018 μέχρι 31.7.2020 προς το Κράτος, σε 12 ισόποσες μηνιαίες δόσεις. Από τον σχετικό έλεγχο, διαπιστώσαμε ότι δεν έγινε οποιαδήποτε αναπροσαρμογή στα ποσά εισπραξης/δόσεις, με βάση την εν λόγω απόφαση, παρόλο που έγιναν οι σχετικοί υπολογισμοί για αναπροσαρμογή των δόσεων από τη Μονάδα Διαχείρισης Χρέους και Δίωξης.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως εφαρμόζονται πιστά από το Τμήμα οι σχετικές αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου.

6.14 Έλεγχος φορολογικών φακέλων

Στο πλαίσιο του οικονομικού ελέγχου του Τμήματος και εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας, η Υπηρεσία μας, μεταξύ άλλων, προχώρησε σε δειγματοληπτικό έλεγχο οκτώ περιπτώσεων φορολογουμένων.

Από τον έλεγχο παρατηρήσαμε, μεταξύ άλλων, ότι κάποιοι φορολογούμενοι δεν έχουν υποβάλει ή έχουν υποβάλει εκπρόθεσμα τις δηλώσεις εισοδήματός τους, δεν έχουν υποβάλει τις δηλώσεις εργοδότη για όλα τα έτη και το Τμήμα δεν φαίνεται να ζήτησε την υποβολή τους ή/και δεν εκδόθηκαν σχετικές φορολογίες, με βάση την κρίση του Εφόρου. Παρατηρήσαμε, επίσης, καθυστέρηση στην εξέταση των φορολογικών φακέλων άμεσης φορολογίας και επιβολή φορολογιών από το Τμήμα, όπως άλλωστε συμβαίνει στις πλείστες περιπτώσεις των φορολογουμένων.

Επιπρόσθετα, εντοπίσαμε περιπτώσεις όπου, κατά την άποψή μας, δεν έγινε σε βάθος διερεύνηση από το Τμήμα αλλά ούτε και υπήρχαν οποιεσδήποτε σημειώσεις από τους φοροθέτες κατά πόσο έχουν διερευνήσει συγκεκριμένα ποσά που αφορούν στις Οικονομικές Καταστάσεις των εταιρειών, οι οποίες να τεκμηριώνουν τη θέση του Τμήματος, όσον αφορά στον φορολογικό χειρισμό. Επίσης, εντοπίσαμε περιπτώσεις όπου το Τμήμα φαίνεται να μην προέβηκε σε διερεύνηση συναλλαγών, που έγιναν με συνδεδεμένα μέρη, για να εξακριβωθεί κατά πόσο τηρήθηκαν οι αρχές των εμπορικών συναλλαγών με βάση το άρθρο 33 του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου, δηλαδή εάν οι συγκεκριμένες συναλλαγές έγιναν σε αγοραίες αξίες.

Ενδεικτικά παραδείγματα αναφέρουμε σε ξεχωριστές παραγράφους της παρούσας Έκθεσης.

7. Ευρήματα ελέγχου συμμόρφωσης και συστάσεις

7.1 Άμεση φορολογία

7.1.1 Εισπράξεις άμεσης φορολογίας

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας, οι καθαρές εισπράξεις άμεσων φόρων κατά το 2020 ανέρχονταν σε €1.634,46 εκ., σε σύγκριση με €1.985,44 εκ. το 2019, δηλαδή σημειώθηκε μείωση €350,98 εκ. ή 18%. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, η μείωση οφείλεται κυρίως στην μείωση εισπράξεων από τον εταιρικό φόρο κατά €148 εκ., από τον εταιρικό φόρο υπεράκτιων εταιρειών κατά €124 εκ., από τον φόρο έκτακτης εισφοράς άμυνας – εισφορά από τόκους κατά €40 εκ. και μείωση του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών κατά €37 εκ., περίπου. Σημειώθηκε, ωστόσο, αύξηση στις εισπράξεις φόρων από δημόσιους υπάλληλους και υπάλληλους ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά €13 εκ.

Οι εισπράξεις άμεσων φόρων, λαμβανομένων υπόψη των επιστροφών φόρων, για τα έτη 2015-2020, παρουσιάζονται στην πιο κάτω γραφική παράσταση.

7.1.2 Επιστροφές φόρων

Οι επιστροφές φόρων άμεσης φορολογίας το 2020 ανήλθαν σε €46,3 εκ. (€81,9 εκ. το 2019), από το οποίο ποσό ύψους €23,8 εκ. (ποσοστό 51,5%) αφορά σε επιστροφές φόρων σε νομικά πρόσωπα.

7.1.3 Φορολογίες υπό ένσταση

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, στις 31.12.2020 υπήρχαν 12.973 (12.425 στις 31.12.2019, δηλαδή παρατηρήθηκε αύξηση σε ποσοστό 4,41%) φορολογίες φόρου εισοδήματος, φόρου κεφαλαιουχικών κερδών, φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας και φόρου έκτακτης εισφοράς για την άμυνα, για τις οποίες υποβλήθηκε ένσταση, για συνολικό ποσό φόρου €421,57 εκ. (€459 εκ. το 2019). Σημειώνουμε ότι οι φορολογίες υπό ένσταση δεν συμπεριλαμβάνονται στις καταστάσεις των καθυστερημένων εσόδων, εκτός των ενστάσεων του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών αφού, σύμφωνα με το άρθρο 17(2) του σχετικού Νόμου, ο οφειλόμενος φόρος πρέπει να καταβάλλεται ανεξάρτητα οποιασδήποτε ένστασης ή προσφυγής. Σημειώνουμε, ωστόσο, ότι, σύμφωνα με σχετική επιστολή του Τμήματος Φορολογίας, ημερ. 20.10.2016, που στάλθηκε στην Υπηρεσία μας, οι ενστάσεις φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας περιλαμβάνονται στα εισπράξιμα χρέη στο Σύστημα ΤΕΠ (κατ' επέκταση και στις καταστάσεις καθυστερημένων εσόδων). Όπως αναφέρεται στην εν λόγω επιστολή, το Τμήμα Φορολογίας επέλεξε αυτή την πολιτική για να μπορούν να γίνονται πληρωμές στις περιπτώσεις μεταβιβάσεων ακινήτων, παρόλο που σύμφωνα με τη νομοθεσία οι ενστάσεις για φόρο ακίνητης ιδιοκτησίας δεν θεωρούνται εισπράξιμες. Όπως προκύπτει από σχετική επιστολή του Τμήματος Φορολογίας, ημερ. 17.2.2021, αναφορικά με την έκθεση καθυστερημένων εσόδων για το 2020, η πολιτική αυτή εξακολουθεί να εφαρμόζεται.

Από σχετική ανάλυση των στοιχείων, προκύπτει ότι οι ενστάσεις φόρου εισοδήματος το 2020, ανέρχονταν σε 10.033 (9.259 για το 2019) και αφορούσαν σε αμφισβητούμενο φόρο ποσού ύψους €381,75 εκ. (€409 εκ. για το 2019). Κατά τις 31.12.2020, εκκρεμούσαν συνολικά 4.401 (4.073 για το 2019) ενστάσεις από αυτοεργοδοτούμενους και διευθυντές ιδιωτικών εταιρειών ή ποσοστό 33,92% (32,78% για το 2019), που αντιπροσωπεύουν ποσό αμφισβητούμενου φόρου €54,5 εκ. (€72,6 εκ. για το 2019), 1.873 (1.670 για το 2019) ενστάσεις ή ποσοστό 14,44% (13,44% για το 2019) από μισθωτούς ιδιωτικών επιχειρήσεων, που αντιπροσωπεύουν ποσό αμφισβητούμενου φόρου €17,5 εκ. (€24 εκ. για το 2019) και 965 (1.007 για το 2019) ενστάσεις ή ποσοστό 7,44% (8,10% για το 2019) από ιδιωτικές εταιρείες, που αντιπροσωπεύουν ποσό αμφισβητούμενου φόρου €118 εκ. (€97,8 εκ. για το 2019).

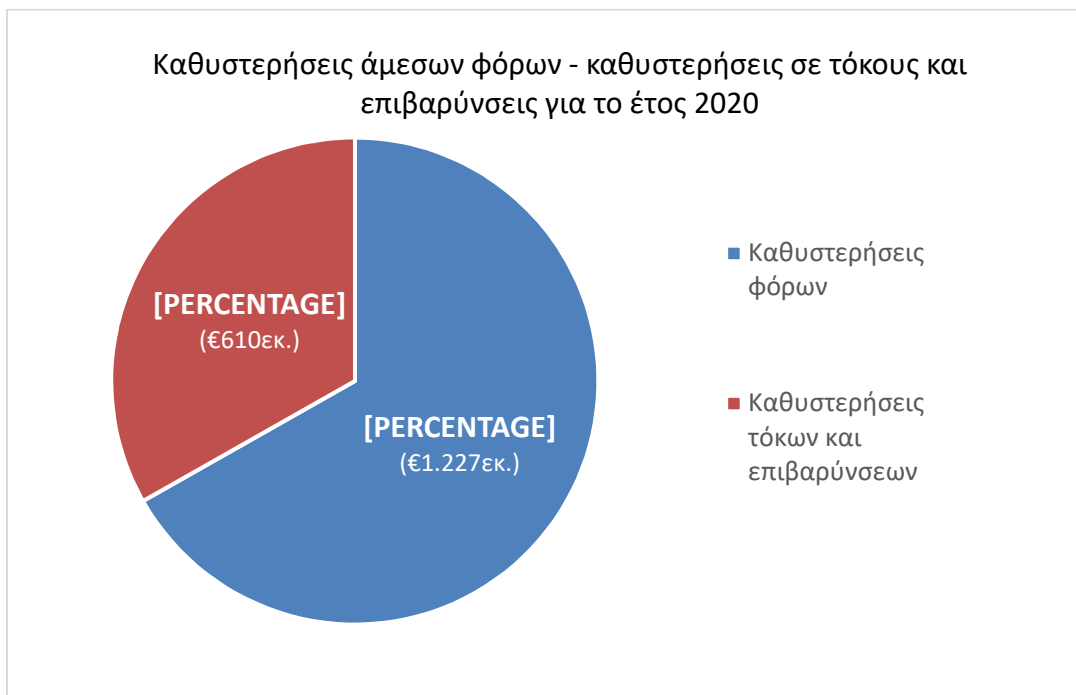
7.1.4 Καθυστερήσεις φόρων άμεσης φορολογίας

Το σύνολο των εισπρακτέων ποσών/καθυστερημένων φόρων άμεσης φορολογίας για το 2020, χωρίς τους τόκους, όπως έχουν δηλωθεί στην Υπηρεσία μας από το Τμήμα, ήταν €1.226,98 εκ., σε σύγκριση με €1.062,56 εκ. του προηγούμενου έτους, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση €164,4 εκ. ή 15,5%.

Οι καθυστερήσεις φόρων άμεσης φορολογίας (χωρίς τόκους και επιβαρύνσεις), για τα έτη 2010-2020, παρουσιάζονται στην πιο κάτω γραφική παράσταση.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, το ποσό των καθυστερημένων τόκων στις 31.12.2020, το οποίο δεν περιλαμβάνεται στο σύνολο των καθυστερημένων φόρων ύψους €1.226,98 εκ. (€1.063 εκ. για το 2019), ήταν €610,06 εκ. (€559 εκ. στις 31.12.2019). Επομένως, με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, το σύνολο των καθυστερημένων οφειλών άμεσης φορολογίας (καθυστερήσεις φόρου πλέον τόκοι και επιβαρύνσεις) ανερχόταν στις 31.12.2020 σε €1.837,04 εκ. (€1.622 εκ. για το 2019).

Επισημαίνουμε ότι σύμφωνα με το Τμήμα, από το συνολικό ποσό των καθυστερημένων οφειλών άμεσης φορολογίας στις 31.12.2020 (καθυστερήσεις φόρου πλέον τόκοι και επιβαρύνσεις) ύψους €1.837,04 εκ., (€1.622 εκ. στις 31.12.2019), ποσό ύψους €696,13 εκ. ή 38% (€653 εκ. ή 40% για το 2019) θεωρείται ανείσπρακτο.

Ειδικότερα αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με στοιχεία που δηλώθηκαν από το Τμήμα, από το συνολικό οφειλόμενο ποσό άμεσης φορολογίας, συμπεριλαμβανομένων τόκων και επιβαρύνσεων, το 2020 ποσό ύψους €1.017,72 εκ. ή ποσοστό 55% (€811 εκ. ή ποσοστό 50% για το 2019) αφορά σε αμέσως απαιτητά οφειλόμενα ποσά, για τα οποία εφαρμόστηκαν ή αναμένεται να εφαρμοστούν τα μέτρα που αφορούν σε εγγραφή εμπράγματος βάρους σε ακίνητη ιδιοκτησία (memo) ή/και δέσμευση και κατάσχεση ποσών που βρίσκονται σε τραπεζικούς λογαριασμούς (garnishment).

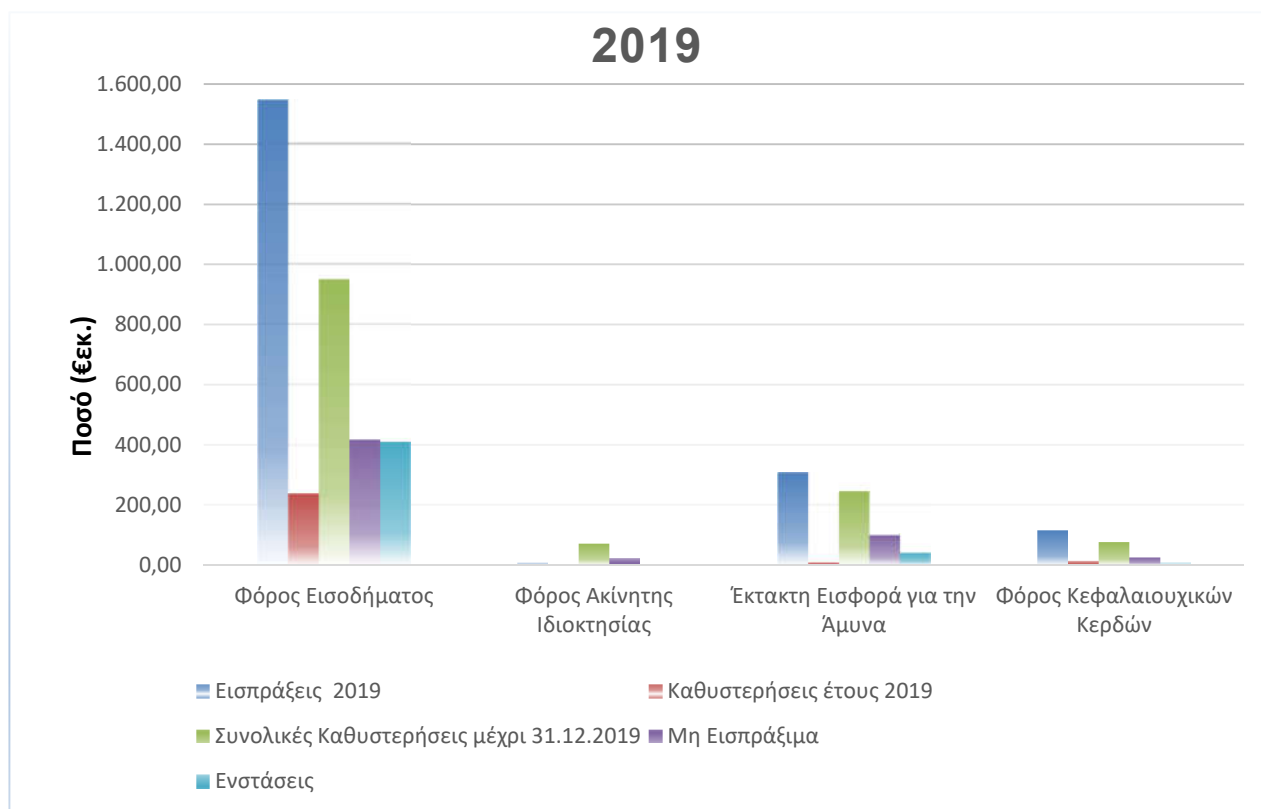
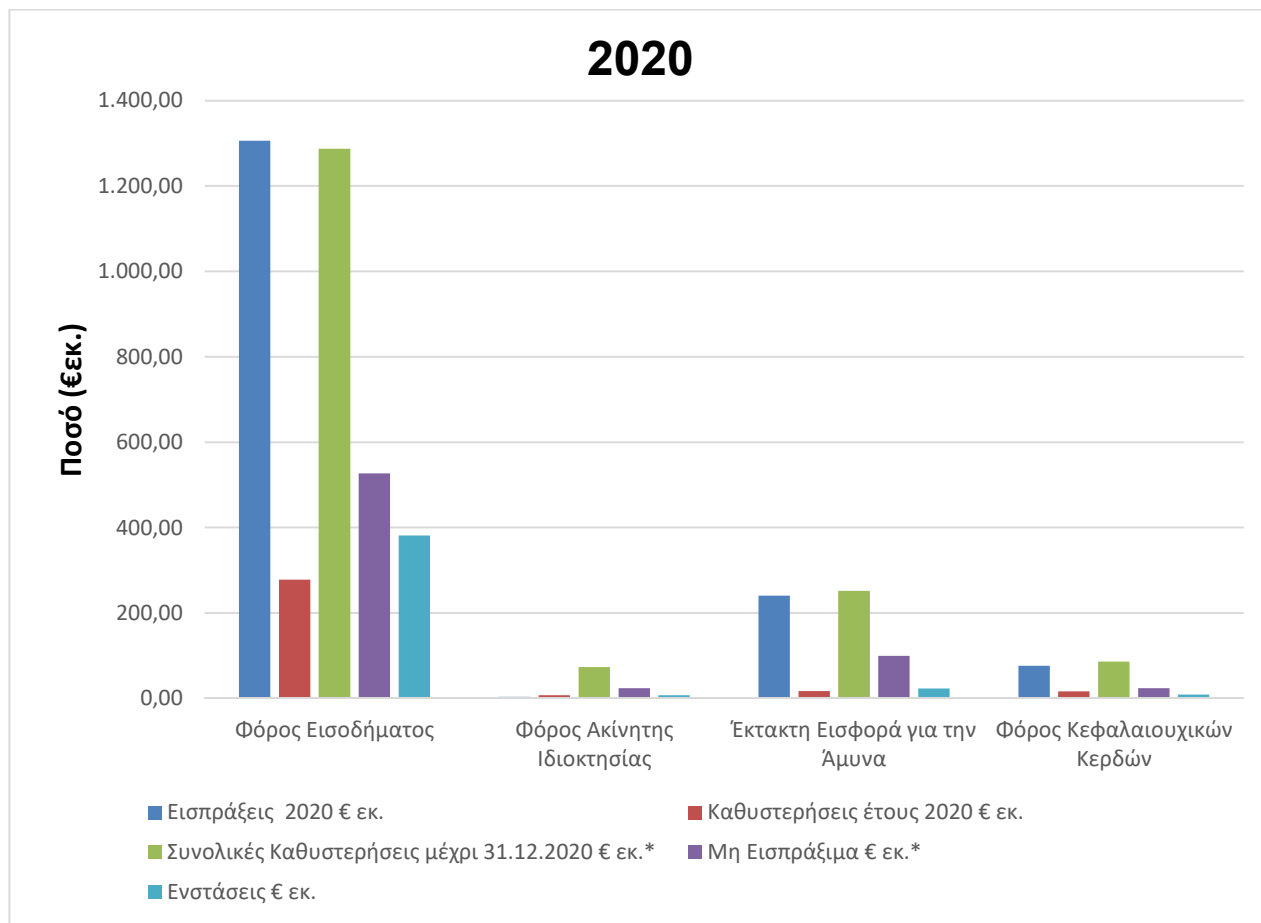
Σύμφωνα επίσης με στοιχεία του Τμήματος, το 2020 συνολικό ποσό ύψους €448 εκ. ή ποσοστό 24,38% (€423 εκ. ή ποσοστό 26,06% για το 2019), αφορά σε ποσά μη εισπρακτέα μετά την ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας ή της διαδικασίας εκκαθάρισης, καθώς και ποσά για τα οποία υπάρχει σε εξέλιξη διαδικασία εκκαθάρισης ή διαδικασία πτώχευσης φυσικού προσώπου.

Σχετικά αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, για 9.598 νομικά πρόσωπα που εξακολουθούν να είναι ενεργοί φορολογούμενοι στο σύστημα ΤΕΠ του Τμήματος, η διαδικασία εκκαθάρισης έχει ήδη ολοκληρωθεί, ενώ το ανείσπρακτο συνολικό ποσό για την κατηγορία αυτή στις 11.5.2022 ανέρχεται σε €19 εκ. Επίσης, για 6.326 φυσικά πρόσωπα που εξακολουθούν να είναι ενεργοί φορολογούμενοι στο σύστημα ΤΕΠ, η διαδικασία πτώχευσης έχει επίσης ολοκληρωθεί, ενώ το ανείσπρακτο συνολικό ποσό για την κατηγορία αυτή στις 11.5.2022 ανέρχεται σε €30,6 εκ.

Με βάση τα στοιχεία των πιο πάνω παραγράφων, παρατίθενται πιο κάτω οι κυριότερες κατηγορίες φόρων, καθώς και σχετικές γραφικές παραστάσεις που αφορούν στα έτη 2020 και 2019:

	Εισπράξεις		Καθυστερήσεις έτους		Συνολικές καθυστερήσεις μέχρι 31.12*		Μη Εισπράξιμα*		Ενστάσεις	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.
Φόρος Εισοδήματος	1.306,36	1.545,79	277,99	236,98	1,287,19	949,92	527,37	416,60	381,75	408,71
Φόρος Ακίνητης Ιδιοκτησίας	3,56	7,15	7,35	2,20	73,60	69,57	24,1	22,64	7,67	2,31
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα	240,35	307,20	17,30	8,35	252,01	245,28	99,58	99,43	23,47	40,32
Φόρος Κεφαλαιου-χικών Κερδών	76,15	112,36	16,69	13,92	86,56	74,92	24,06	24,26	8,68	7,78

* Συμπεριλαμβανομένων τόκων.

Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενες Εκθέσεις της Υπηρεσίας μας, η διευθέτηση των εκκρεμών ενστάσεων και η είσπραξη των καθυστερημένων φόρων θα αυξήσει σημαντικά τα έσοδα του Κράτους, κάτι το οποίο θα πρέπει να επιδιώξει το Τμήμα. Πολύ περισσότερο το Τμήμα θα πρέπει να προβληματιστεί για το ύψος των καθυστερημένων φόρων που τελικά καθίστανται ανείσπρακτοι.

Σύσταση: Το Τμήμα να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για περιορισμό των ανείσπρακτων οφειλών του Κράτους, που ανέρχονται σε εκατομμύρια ευρώ και τα οποία αυξάνονται σε ανησυχητικό βαθμό. Προς τον σκοπό αυτό, συστήνουμε όπως το Τμήμα αξιοποιήσει, χωρίς άλλη καθυστέρηση, όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή του, περιλαμβανομένων των μέτρων που αφορούν στην εγγραφή εμπράγματος βάρους σε ακίνητη ιδιοκτησία και τη δέσμευση και κατάσχεση ποσών που βρίσκονται σε τραπεζικούς λογαριασμούς, με βάση τις πρόνοιες του τροποποιητικού Νόμου 80(I)/2014. Συστήνουμε επίσης την έγκαιρη και κατάλληλη ενημέρωση της βάσης δεδομένων του Συστήματος ΤΕΠ, με τις περιπτώσεις φορολογούμενων που δεν δραστηριοποιούνται, ως άλλωστε ήταν και η Μνημονιακή δέσμευση του Τμήματος.

7.2 Έμμεση φορολογία

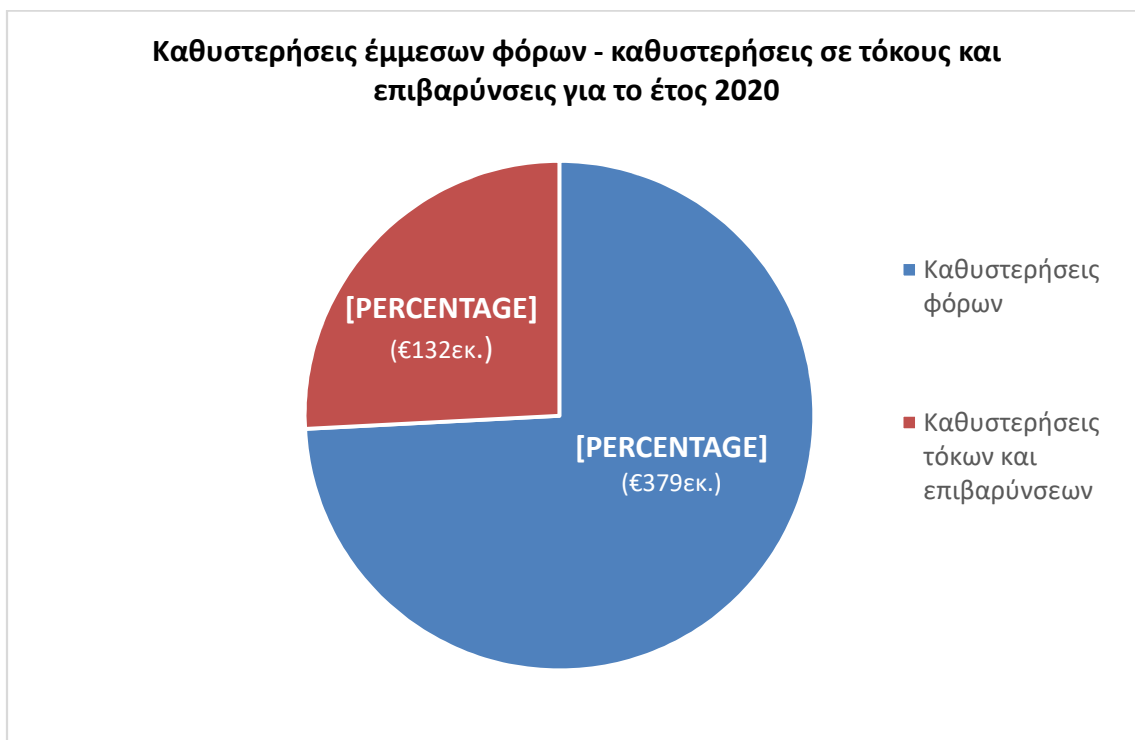
7.2.1 Εισπράξεις έμμεσης φορολογίας

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας, οι καθαρές εισπράξεις (λαμβανομένων υπόψη των επιστροφών) έμμεσων φόρων κατά το 2020 ανέρχονταν σε €2.203,22 εκ., σε σύγκριση με €2.187,42 εκ. το 2019, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση €15,8 εκ. ή 1% περίπου.

7.2.2 Καθυστερήσεις φόρων έμμεσης φορολογίας

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας, στις 31.12.2020 το σύνολο των καθυστερημένων φόρων έμμεσης φορολογίας (ΦΠΑ), συμπεριλαμβανομένων τόκων και επιβαρύνσεων ύψους €132 εκ. (€245 εκ. το 2019), ανέρχεται συνολικά σε €510,57 εκ., σε σύγκριση με €594,3 εκ. στις 31.12.2019 (μείωση €83,7 εκ. ή 14%).

Οι καθυστερήσεις φόρων έμμεσης φορολογίας (χωρίς τόκους και επιβαρύνσεις) για τα έτη 2015-2020 παρουσιάζονται στην πιο κάτω γραφική παράσταση.

Σχετικά αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, για 269 υφπ που αφορούν σε εταιρείες, η διαδικασία εκκαθάρισης των οποίων έχει ήδη ολοκληρωθεί, ενώ παραμένουν εγγεγραμμένες στο Μητρώο ΦΠΑ, το ανείσπρακτο συνολικό ποσό ανερχόταν στις 11.5.2022 σε €129,3 εκ. και για 466 υφπ, που αφορούν σε ενεργά φυσικά πρόσωπα, η διαδικασία πτώχευσης των οποίων έχει ήδη ολοκληρωθεί, ενώ παραμένουν εγγεγραμμένα στο Μητρώο ΦΠΑ, το ανείσπρακτο συνολικό ποσό ανερχόταν στις 11.5.2022 σε €39,7 εκ.

7.2.3 Διενέργεια ελέγχων/επισκέψεις ελέγχου

Σύμφωνα με στοιχεία από το Μηχανογραφικό Σύστημα, το Τμήμα πραγματοποίησε κατά το 2020 συνολικά 5.344 ελέγχους, περιλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων στα υποστατικά των υφπ που διενεργούνται από τις Μονάδες Φορολογικών Ελέγχων του Τμήματος (5,33% του συνόλου των εγγεγραμμένων προσώπων), κατά τους οποίους βεβαιώθηκε φόρος συνολικού ύψους €19,11 εκ. (περιλαμβάνονται αναθεωρημένες βεβαιώσεις, κατόπιν ένστασης), σε σύγκριση με 5.287 ελέγχους και βεβαίωση φόρου συνολικού ύψους €68,13 εκ. το 2019. Σημειώνουμε ότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Τμήματος, αποτελεσματικοί έλεγχοι φαίνεται να είναι οι φορολογικοί έλεγχοι που διενεργούνται στα υποστατικά των φορολογουμένων αφού, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, από 142 ελέγχους που διενεργήθηκαν στα υποστατικά των υφπ ή ποσοστό 1,4 τοις χιλίους, βεβαιώθηκε σημαντικό ποσό φόρου ύψους €3,3 εκ. Επίσης, σημειώνουμε ότι, σημαντικοί είναι και οι φορολογικοί έλεγχοι που διενεργούνται από τη Μονάδα Διερευνήσεων Φορολογικής Απάτης, αφού από 32 ελέγχους που διενεργήθηκαν από τη Μονάδα αυτή ή ποσοστό 0,3 τοις χιλίους, βεβαιώθηκε ποσό φόρου (περιλαμβανομένου και συμβιβαστικού προστίμου) ύψους €1,5 εκ. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, η Μονάδα Διερευνήσεων Φορολογικής Απάτης, σε συνεργασία με τα Επαρχιακά γραφεία, έχει βεβαιώσει επιπρόσθετα, κατά το έτος 2020, συνολικό ποσό φόρου (περιλαμβανομένου και συμβιβαστικού προστίμου) ύψους €0,6 εκ.

Σύσταση: Συστήσαμε όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο ενίσχυσης των Μονάδων Φορολογικών Ελέγχων, περιλαμβανομένης και της Μονάδας Διερευνήσεων Φορολογικής Απάτης, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του Τμήματος, ώστε να εντατικοποιηθούν οι επισκέψεις στα υποστατικά των υφπ, με σκοπό την αποτροπή της φοροδιαφυγής και την προστασία των δημοσίων εσόδων και παράλληλα να είναι αισθητή η παρουσία του Τμήματος Φορολογίας στην αγορά, με στόχο τη δημιουργία φορολογικής συνείδησης και πιστή εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας από όλους τους φορολογούμενους. Επίσης, συστήσαμε όπως ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ Μονάδας Διερευνήσεων Φορολογικής Απάτης και του Γραφείου Μεγάλων Φορολογουμένων.

7.3 Φορολογική διερεύνηση φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Α» και εταιρείας «Β»

Η Υπηρεσία μας προέβηκε σε προκαταρκτικό έλεγχο αναφορικά με συγκεκριμένες εταιρείες «Α» και «Β», στη βάση στοιχείων που λήφθηκαν από το Τμήμα, καθώς και το μηχανογραφικό

σύστημα του ΤΦ, με σκοπό να διαπιστωθεί εάν εφαρμόστηκε ορθά η σχετική νομοθεσία και οι σχετικές εγκύκλιοι του Τμήματος.

Από τη σχετική διερεύνηση παρατηρήσαμε, μεταξύ άλλων, ότι η εταιρεία «Α», μέχρι την ημερομηνία ελέγχου (Φεβρουάριος 2021), υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος μέχρι το φορολογικό έτος 2016. Παρατηρήσαμε, επίσης, ότι το Τμήμα καθυστέρησε την έκδοση φορολογιών της εταιρείας «Α» για τα έτη 2008-2011 και για τα μετέπειτα έτη δεν επιβλήθηκαν καθόλου φορολογίες, ενώ θα έπρεπε να είχαν επιβληθεί φορολογίες τουλάχιστον μέχρι και το 2014, για διασφάλιση των εσόδων του Κράτους.

Επίσης, σύμφωνα με τους ελεγμένους λογαριασμούς και τις δηλώσεις εισοδήματος, η εταιρεία παρουσιάζεται να έχει τραπεζικό δανεισμό, ο οποίος κατά τα έτη 2014-2016 είναι υπερδιπλάσιος από τα στοιχεία του πάγιου ενεργητικού της και ο τόκος του δανείου διεκδικείται ως εκπιπτόμενο έξοδο. Λόγω του ότι υπάρχει και άτοκος δανεισμός από τους μετόχους, εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα ζητήσει πληροφορίες και στοιχεία των δανείων της εταιρείας, για να διαπιστωθεί κατά πόσο ο τόκος που τυχόν καταχωρίστηκε ως εκπιπτόμενο έξοδο θα πρέπει να περιοριστεί ή όχι.

Ο Έφορος με επιστολή του, ημερ. 9.5.2022, μας ανέφερε ότι το θέμα θα εξεταστεί μετά την υποβολή των σχετικών οικονομικών καταστάσεων και δηλώσεων από την εταιρεία.

Όσον αφορά την εταιρεία «Β», παρατηρήσαμε ότι το Τμήμα επέβαλε κατά το έτος 2015 φορολογίες της εταιρείας για τα έτη 2002-2013, με βάση τη δήλωση της εταιρείας, ενώ δεν επιβλήθηκαν φορολογίες για τα μετέπειτα έτη. Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από τα μηχανογραφικά συστήματα του ΤΦ, για τα έτη 2012 μέχρι 2017, η εταιρεία «Β» υπέβαλε δηλώσεις φόρου εισοδήματος, στις οποίες ο κύκλος εργασιών ανήλθε συνολικά σε περίπου €6,6 εκ., ενώ ο κύκλος εργασιών της εταιρείας για την ίδια περίοδο, σύμφωνα με τις δηλώσεις ΦΠΑ, ανήλθε σε περίπου €669.000, δηλαδή διαφορά ύψους €5,9 εκ. Όπως μας πληροφόρησε ο Έφορος με επιστολή, ημερ. 9.5.2022, το θέμα ανατέθηκε σε Λειτουργό του Τμήματος για εξέταση.

Σύμφωνα με τις ελεγμένες Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας «Β» για τα έτη 2012 και 2016, υπάρχουν χρεωστικά υπόλοιπα με συνδεδεμένες εταιρείες, τα οποία φαίνεται να αποτελούν άτοκη χρηματοδότηση προς αυτές και δεν φαίνεται οποιαδήποτε αναπροσαρμογή στις δηλώσεις εισοδήματος της εταιρείας «Β» για τυχόν επιπλέον νοητό τόκο.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα, τόσο στη συγκεκριμένη περίπτωση όσο και για παρόμοιες περιπτώσεις, προτού προχωρήσει στην επιβολή φορολογιών, να ζητά σχετικά στοιχεία για τους όρους των συναλλαγών, μεταξύ των συνδεδεμένων εταιρειών, τα οποία να αξιολογεί, προκειμένου να υπολογιστεί τυχόν επιπρόσθετος τόκος.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι με την υποβολή των σχετικών δηλώσεων και οικονομικών καταστάσεων της συγκεκριμένης εταιρείας, θα προβεί σε σχετική εξέταση.

7.4 Φορολογική διερεύνηση φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Γ»

Η Υπηρεσία μας προέβηκε σε έλεγχο αναφορικά με συγκεκριμένη εταιρεία, η οποία ασχολείται με Υπηρεσίες Διαχείρισης Πλοίων, εταιρεία «Γ», με σκοπό να διαπιστωθεί εάν εφαρμόστηκε ορθά η σχετική νομοθεσία και οι σχετικές εγκύκλιοι του Τμήματος.

Τα θέματα που προέκυψαν υποβλήθηκαν στον Έφορο Φορολογίας με επιστολή μας, ημερ. 24.6.2021 και αφορούν, μεταξύ άλλων, στα πιο κάτω:

α. Επιβολή φορολογιών.

Μέχρι την ημερομηνία ελέγχου (Μάιος του 2021), το Τμήμα προχώρησε σε βεβαίωση φορολογίας με βάση τις δηλώσεις της εταιρείας μέχρι και το έτος 2013, χωρίς δηλαδή οποιαδήποτε αναπροσαρμογή του φορολογητέου εισοδήματος (εκτός από τα έτη 2009 και 2010), ενώ για διασφάλιση των εσόδων του Κράτους θα έπρεπε να είχαν επιβληθεί φορολογίες μέχρι και το φορολογικό έτος 2014 και να ληφθούν υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία της εταιρείας. Επισημάναμε, μεταξύ άλλων, ότι τα ευρήματα του Τμήματος κατά την εξέταση των ετών 2009 και 2010 και κυρίως ότι η εταιρεία έχει έσοδα από επιλέξιμα πλοία που υπόκεινται σε φόρο χωρητικότητας και από μη επιλέξιμα πλοία που υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος, ενδεχομένως καταδείκνυαν ότι η εταιρεία ήταν υψηλού κινδύνου για τα δημόσια οικονομικά της Δημοκρατίας και ως εκ τούτου, το Τμήμα όφειλε να προβεί σε βεβαίωση φορολογίας εντός έξι ετών από τη λήξη του φορολογικού έτους.

β. Λογιζόμενη διανομή μερίσματος.

Παρατηρήσαμε ότι, η εταιρεία δεν έχει πληρώσει φόρο έκτακτης εισφοράς για την άμυνα σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος, γεγονός που θα έπρεπε να επισημανθεί κατά την επιβολή τελικής φορολογίας από το Τμήμα για τα έτη 2009 και 2010.

γ. Συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα.

Εντοπίσαμε τιμολόγιο ύψους €15.000, για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης πλοίου, το οποίο εκδόθηκε από την εταιρεία «Γ» προς συνδεδεμένη εταιρεία, η οποία έχει ως μοναδικό μέτοχο/διευθυντή τον κύριο μέτοχο/διευθυντή της εταιρείας «Γ». Εκφράσαμε την άποψη ότι το Τμήμα όφειλε να διερευνήσει τη συγκεκριμένη συναλλαγή, καθώς και τυχόν άλλες συναλλαγές της εταιρείας «Γ» με συνδεδεμένα μέρη και να εξακριβώσει κατά πόσον τηρήθηκαν οι αρχές των εμπορικών συναλλαγών του άρθρου 33 του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου, δηλαδή εάν οι συναλλαγές αυτές έγιναν σε αγοραίες αξίες.

δ. Διαγραφή χρεωστικού υπολοίπου ύψους €529.644.

Στη δήλωση εισοδήματος της εταιρείας «Γ» για το έτος 2012, καταχωρίστηκε στον λογαριασμό αποτελεσμάτων ποσό για επισφαλείς χρεώστες ύψους €529.644, το οποίο και διεκδικήθηκε ως εκπιπτόμενο έξοδο, ενώ δεν εντοπίσαμε πληροφορίες στον φορολογικό φάκελο κατά πόσο το

ποσό αυτό αφορούσε σε συναλλαγή μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων, για να αξιολογηθεί αναλόγως. Συστήσαμε όπως το Τμήμα ζητήσει τα σχετικά έγγραφα και πληροφορίες και αξιολογήσει τον φορολογικό χειρισμό που έτυχε από την εταιρεία, στο πλαίσιο της σχετικής νομοθεσίας.

ε. Εκπιπόμενα έξοδα.

Παρατηρήσαμε ότι, κατά την εξέταση της εταιρείας από το Τμήμα για τα έτη 2009 και 2010, δεν ζητήθηκε ούτε και εντοπίστηκε στον σχετικό φορολογικό φάκελο οποιαδήποτε ανάλυση/επιμερισμός των εξόδων της εταιρείας, σύμφωνα με την εγκύκλιο του Τμήματος (αρ. 2008/14), παρά το γεγονός ότι ένα μέρος των εισοδημάτων της εταιρείας φορολογείται με Φόρο Εισοδήματος και ένα μέρος με Φόρο Χωρητικότητας. Παρατηρήσαμε επίσης ότι, σημαντικά έξοδα της εταιρείας φαίνεται να δηλώθηκαν ως εκπιπόμενα έξοδα στις αντίστοιχες δηλώσεις εισοδήματος της εταιρείας, για τα έτη 2012-2018, δηλαδή δεν έγινε επιμερισμός εξόδων, σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο του Τμήματος.

στ. Κύριος μέτοχος της εταιρείας.

Το δηλωθέν εισόδημα του κύριου μετόχου της εταιρείας «Γ» δεν φαίνεται να αιτιολογεί τη χρηματοδότηση της εταιρείας που έγινε το 2014 (€80.000) και το 2019 (€300.105). Συστήσαμε στο Τμήμα όπως ζητήσει και διερευνήσει την κεφαλαιουχική κατάσταση του μετόχου.

Γενική Σύσταση: Συστήσαμε όπως το Τμήμα επιβάλει φορολογίες, σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας, εξετάζοντας μεταξύ άλλων τα εισοδήματα από επιλέξιμα πλοία και μη επιλέξιμα πλοία καθώς και τον ανάλογο επιμερισμό των εξόδων που συνδέονται με αυτά. Επίσης, εισηγηθήκαμε όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο αναδιοργάνωσης της ομάδας του Τμήματος που διαχειρίζεται τα φορολογικά θέματα των εταιρειών του συγκεκριμένου κλάδου δραστηριότητας/υπηρεσίες διαχείρισης πλοίων ώστε να χειρίζεται, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τα θέματα που προκύπτουν και να διασφαλίσει τα δημόσια έσοδα του Κράτους.

Ο Έφορος τον Δεκέμβριο του 2021, μας πληροφόρησε ότι, για σκοπούς διερεύνησης ζητήθηκαν από τους ελεγκτές της εν λόγω εταιρείας για τα φορολογικά έτη 2012-2019, μεταξύ άλλων, Οικονομικές Καταστάσεις, κατάσταση εισοδημάτων που προκύπτουν από επιλέξιμα και από μη επιλέξιμα πλοία και κατάσταση εξόδων που συνδέονται άμεσα με αυτά, κατάσταση κοινών εξόδων και υπολογισμούς επιμερισμού των εξόδων αυτών μεταξύ επιλέξιμων και μη επιλέξιμων πλοίων. Επίσης, σύμφωνα με τον Έφορο, εξασφαλίστηκε η κεφαλαιουχική κατάσταση του κύριου μετόχου της εταιρείας η οποία εξετάζεται από το Τμήμα.

7.5 Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Δ»

Η Υπηρεσία μας προέβηκε σε διερεύνηση του φακέλου Άμεσης Φορολογίας συγκεκριμένης εταιρείας «Δ», της οποίας η κύρια δραστηριότητα είναι η εισαγωγή/εμπορία πετρελαίου.

Τα θέματα που προέκυψαν υποβλήθηκαν στον Έφορο Φορολογίας με επιστολή μας, ημερ. 11.4.2022 και αφορούν, μεταξύ άλλων, στα πιο κάτω:

α. Βεβαίωση φορολογιών.

Παρατηρήσαμε ότι το 2018 το Τμήμα βεβαίωσε φορολογίες για τα φορολογικά έτη 2012-2016, με βάση τις δηλώσεις της συγκεκριμένης εταιρείας (κώδικας 1), χωρίς δηλαδή οποιαδήποτε αναπροσαρμογή του φορολογητέου εισοδήματος και όπως φαίνεται από τον φορολογικό φάκελο της εταιρείας, ο έλεγχος διεξήχθη από το γραφείο (desk audit).

Ο Έφορος με επιστολή του, ημερ. 1.7.2022, μας πληροφόρησε, ότι οι συστάσεις μας έχουν ληφθεί υπόψη και θα γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες.

β. Επισφαλείς χρεώστες – Διαγραφή χρεωστικού υπολοίπου.

Στη δήλωση εισοδήματος της συγκεκριμένης εταιρείας για το έτος 2016, καταχωρίστηκε ποσό ύψους €1,6 εκ. ως επισφαλείς χρεώστες το οποίο και διεκδικήθηκε ως εκπιπτόμενο έξοδο, ενώ δεν εντοπίστηκαν οποιεσδήποτε πληροφορίες στον σχετικό φάκελο και κατά πόσο αυτό αφορούσε συναλλαγή μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων. Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα ζητήσει τα σχετικά έγγραφα και αξιολογήσει τον φορολογικό χειρισμό του πιο πάνω εξόδου από την εταιρεία, στο πλαίσιο της σχετικής νομοθεσίας.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε τον Ιούλιο του 2022, ότι η συγκεκριμένη συναλλαγή δεν αφορούσε σε συνδεδεμένα πρόσωπα αλλά εμπορικούς χρεώστες, ενώ φαίνεται να μην ζητήθηκαν από το Τμήμα οποιαδήποτε περαιτέρω στοιχεία από την εταιρεία.

γ. Εκπιπόμενες δαπάνες - έξοδα αυτοκινήτων.

Η εταιρεία έχει καταχωρήσει στον λογαριασμό κερδοζημιών για το έτος 2016 μεταφορικά έξοδα συνολικού ποσού €3,7 εκ., ποσό το οποίο περιλήφθηκε και στον λογαριασμό αποτελεσμάτων στην αντίστοιχη δήλωση εισοδήματος της εταιρείας. Στον σχετικό φορολογικό φάκελο δεν εντοπίσαμε οποιαδήποτε στοιχεία που να δικαιολογούν το σύνολο των εξόδων για τα αυτοκίνητα και τα έξοδα διακίνησης εσωτερικού και εξωτερικού που έγιναν αποδεκτά, ως εκπιπόμενα και ότι αυτά αφορούν αποκλειστικά στην κτήση του φορολογητέου εισοδήματος της εταιρείας. Με βάση αναλυτική κατάσταση που εντοπίσαμε στον φορολογικό φάκελο της εταιρείας, για σκοπούς υπολογισμού κεφαλαιουχικών εκπτώσεων για το 2016, φαίνεται ότι υπάρχουν αρκετά ιδιωτικά μηχανοκίνητα οχήματα πολυτελείας. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι, το Τμήμα θα έπρεπε να ζητήσει σχετικά στοιχεία για τα εκπιπόμενα έξοδα των αυτοκινήτων που διεκδικήθηκαν από την εταιρεία.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι είχε ελεγχθεί από το Τμήμα η φορολογική μεταχείριση για τα έξοδα ιδιωτικών οχημάτων της εταιρείας σε προηγούμενα έτη και είχε διαπιστωθεί ότι η εταιρεία εφαρμόζει ορθά την αναπροσαρμογή του εισοδήματος, γι' αυτό δεν κρίθηκε αναγκαία η εκ νέου εξέταση του θέματος.

δ. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.

- **Χρεωστικά και πιστωτικά υπόλοιπα.**

Στους λογαριασμούς της εταιρείας για το έτος 2016 παρουσιάζονται χρεωστικά και πιστωτικά υπόλοιπα με συγγενικά μέρη, τα οποία φαίνεται να αποτελούν άτοκη χρηματοδότηση από/προς συνδεδεμένες θυγατρικές εταιρείες. Η Υπηρεσία μας δεν εντόπισε στον φορολογικό φάκελο της εταιρείας οποιεσδήποτε σημειώσεις/αναλύσεις που να καταδεικνύουν ότι το Τμήμα εξέτασε σύμφωνα με το άρθρο 33 του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου, τις ενδοομιλικές συναλλαγές και εάν αυτές έγιναν σε αγοραίες αξίες.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι η εταιρεία είχε ήδη καταχωρίσει όφελος από πράξεις που εμπίπτουν στο άρθρο 33 για άτοκες χρηματοδοτήσεις μεταξύ θυγατρικών εταιρειών και κρίθηκε ότι δεν θα έπρεπε να είχε γίνει οποιαδήποτε σχετική αναπροσαρμογή του φορολογητέου εισοδήματος.

- **Εισοδήματα από συνδεδεμένα πρόσωπα.**

Στις Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας για το έτος 2016, καταχωρίστηκαν εισοδήματα από προσφερόμενες υπηρεσίες σε συγγενικές/συνδεδεμένες εταιρείες και σε ιδιότητα πρατήρια συνολικού ύψους €1 εκ. περίπου. Δεν εντοπίσαμε στον φορολογικό φάκελο οποιαδήποτε σχετικά υποστηρικτικά ή άλλα στοιχεία που να επιβεβαιώνουν ότι οι συναλλαγές της εταιρείας με συνδεδεμένα μέρη ανταποκρίνονται στις συνθήκες αγοράς.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας σύστησε όπως, το Τμήμα, ζητά σχετικά στοιχεία στις περιπτώσεις συναλλαγών μεταξύ των συνδεδεμένων εταιρειών και προβαίνει σε αξιολόγησή τους, στη βάση της νομοθεσίας και, όπου απαιτείται, να προχωρά σε βεβαίωση φορολογιών.

ε. Αδυναμίες στον φορολογικό φάκελο της εταιρείας.

Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι, πέραν από το πρόγραμμα φορολογικού ελέγχου των λογαριασμών της εταιρείας που αφορούσε στα έτη 2012-2016, ελάχιστα στοιχεία υπήρχαν στον φορολογικό φάκελο που να στοιχειοθετούν την εργασία που ενδεχομένως έγινε ή/και να τεκμηριώνουν τις σχετικές φορολογίες για τα έτη 2012-2016 οι οποίες βεβαιώθηκαν από το Τμήμα, χωρίς οποιαδήποτε αναπροσαρμογή του φορολογητέου εισοδήματος. Επισημάναμε επίσης ότι, αναμένεται από το Τμήμα, σε περιπτώσεις μεγάλων φορολογουμένων, ως η συγκεκριμένη, να προχωρεί σε ενδελεχή έλεγχο πριν την επιβολή φορολογιών και να τηρούνται σχετικά υποστηρικτικά στοιχεία στους φορολογικούς φακέλους.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε, ότι οι συστάσεις μας έχουν ληφθεί υπόψη και θα γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες.

7.6 Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Ε»

Η Υπηρεσία μας προέβηκε, μεταξύ άλλων, σε έλεγχο της εταιρείας «Ε», η οποία είναι εταιρεία διεθνών δραστηριοτήτων, με κύρια δραστηριότητα την εμπορία ψαριών. Τα θέματα που προέκυψαν υποβλήθηκαν με επιστολή μας, ημερ. 27.7.2021, στον Έφορο Φορολογίας, με κοινοποίηση στη Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ) και αφορούν, μεταξύ άλλων, σε εμπορικές συναλλαγές με συνδεδεμένες εταιρείες, επένδυση στην Ναμίμπια, επενδύσεις σε κυβερνητικά χρεόγραφα, ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές, δάνεια σε συνδεδεμένες εταιρείες κ.ά.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε τα πιο κάτω θέματα, τα οποία προέκυψαν, μεταξύ άλλων, από τη σχετική διερεύνηση της Υπηρεσίας μας για τα φορολογικά έτη 2012-2016, τα οποία ήδη είχαν εξεταστεί από το Τμήμα, στο πλαίσιο αιτήματος της εταιρείας «Ε», λόγω αναδιοργάνωσης άλλων συνδεδεμένων με αυτή εταιρειών.

α. Εμπορικές συναλλαγές με συνδεδεμένες εταιρείες.

Η δραστηριότητα της εμπορίας ψαριών, σύμφωνα με τις ελεγμένες Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας «Ε» για τα έτη 2013-2016, ήταν κυρίως η αγορά ψαριού από συνδεδεμένες εταιρείες και η πώληση ψαριού σε συνδεδεμένες εταιρείες. Η εταιρεία «Ε» φαίνεται να ενεργούσε ως μεσάζων, αφού, μεταξύ άλλων, δεν καταχωρίζονταν αποθέματα ψαριών στις Οικονομικές Καταστάσεις. Όπως αναφέραμε, ενδεχομένως να είναι αντικειμενικά δύσκολο για το Τμήμα να προσδιορίσει το περιθώριο κέρδους (gross/net margin) που πρέπει να φορολογείται στην Κύπρο, λόγω του ότι οι αγορές/πωλήσεις ψαριών γίνονταν με εταιρείες που εδρεύουν σε διαφορετικές χώρες και πιθανόν οι αντίστοιχες συμφωνίες να έγιναν με διαφορετικούς εμπορικούς όρους. Εκφράσαμε την άποψη ότι, το Τμήμα θα έπρεπε να ζητήσει φάκελο/μελέτη τεκμηρίωσης τιμών ενδοομιλικών συναλλαγών (transfer pricing study), με βάση τον οποίο θα τεκμηριώνεται ότι το περιθώριο κέρδους που θα φορολογείται στην Κύπρο δεν θα διαφέρει από το κέρδος που θα πραγματοποιείτο στην περίπτωση που οι εμπορικές συναλλαγές γίνονταν με κάποιον τρίτο, εκτός του ομίλου. Εισηγηθήκαμε όπως εξασφαλιστεί από το Τμήμα ο σχετικός φάκελος/μελέτη ενδοομιλικών συναλλαγών.

β. Επένδυση στην Ναμίμπια – τιμολόγια προς διερεύνηση.

Η εταιρεία «Ε» το 2014 απέκτησε το 50% του μετοχικού κεφαλαίου συγκεκριμένης εταιρείας «Ζ» της Ναμίμπια, η οποία ασχολείτο επίσης με την εμπορία ψαριών, για το ποσό των €919.615 και την ίδια χρονιά παραχώρησε δάνειο στην ίδια εταιρεία («Ζ») της τάξεως των \$2.514.038.

Παρατηρήσαμε μεταξύ άλλων ότι, σε τουλάχιστον 4 περιπτώσεις το 2014 και 2015 εκδόθηκαν τιμολόγια προς την εταιρεία «Ε», συνολικού ποσού \$1,2 εκ., για υπηρεσίες από μια εταιρεία που

ιδρύθηκε σε κρατίδιο των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων από συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο, το οποίο, σύμφωνα με σχετικό έγγραφο της Anti-Corruption της Ναμίμπια, συνελήφθηκε μαζί με τον πρώην Υπουργό δικαιοσύνης της χώρας για απάτη, δωροδοκία και οργανωμένο έγκλημα, σε σχέση με το γνωστό Fishrot Scandal (δωροδοκίες προσώπων στην Ναμίμπια για εξασφάλιση των αλιευτικών ποσοστώσεων).

Εκφράσαμε την άποψη ότι, το Τμήμα θα πρέπει να διερευνήσει τις συγκεκριμένες συναλλαγές και, εάν κριθεί αναγκαίο, να ζητήσει την κίνηση των τραπεζικών λογαριασμών της εταιρείας «Ε», καθώς και άλλα υποστηρικτικά έγγραφα, ώστε να εντοπιστούν παρόμοιες πληρωμές/έξοδα και να διερευνηθούν φορολογικά. Εισηγηθήκαμε, ανάλογα με τα ευρήματα του Τμήματος και, εφόσον κριθεί αναγκαίο, να ενημερωθεί η ΜΟΚΑΣ. Επίσης εισηγηθήκαμε, μεταξύ άλλων, όπως ζητηθούν από το Τμήμα δηλώσεις εισοδήματος και γίνει σχετική διερεύνηση συγκεκριμένης εταιρείας, στην οποία διευθυντής είναι το ίδιο πρόσωπο (πρώην πολιτικά εκτεθειμένο πρόσωπο – Κύπριος) που ήταν διευθυντής στην εταιρεία «Ε» κατά την περίοδο που εκδόθηκαν τα 4 τιμολόγια, ενώ ο δεύτερος διευθυντής τυγχάνει να πολιτογραφήθηκαν τα παιδιά του, χωρίς να πληρούνται οι πρόνοιες των σχετικών Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 379/2020).

Τον Ιανουάριο του 2022, ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι, όσον αφορά στην πληροφορία για τα τιμολόγια για συμβουλευτικές υπηρεσίες, έχουν σταλεί αναθεωρημένες φορολογίες με συνοδευτική επιστολή, ημερ. 15.10.2021 και προέκυψαν πρόσθετοι φόροι ύψους €138.547. Μας ενημέρωσε επίσης ότι, εν όψει, μεταξύ άλλων, αίτησης που λήφθηκε στις 10.3.2021 για έκδοση πιστοποιητικού φορολογικής εκκαθάρισης συνδεδεμένης εταιρείας και έχοντας υπόψη τις πληροφορίες για το σκάνδαλο, στάλθηκαν στις 6.8.2021 επιστολές για ενδελεχή εξέταση διάφορων συνδεδεμένων εταιρειών στις οποίες διευθυντής είναι (ή ήταν) το ίδιο πολιτικά εκτεθειμένο πρόσωπο και πρόσθεσε ότι, συνολικά εκχωρήθηκαν από τις εταιρείες αυτές πέραν των €12 εκ. ζημιών την περίοδο 2016-2019.

γ. Επενδύσεις σε Κυβερνητικά χρεόγραφα και χρεόγραφα συνδεδεμένων εταιρειών.

Σύμφωνα με τις Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας «Ε» για το έτος 2012, η εταιρεία επένδυσε σε κυβερνητικά χρεόγραφα της Ισλανδίας, τα οποία αγόρασε από το χρηματιστήριο της Ισλανδίας (\$8,8 εκ.) και σε χρεόγραφα που αγόρασε από συνδεδεμένη εταιρεία με έδρα την Ισλανδία (\$18,9 εκ.). Επίσης, το 2015 αγόρασε χρεόγραφα από την εταιρεία «Η» χωρίς να καταχωρηθούν οποιεσδήποτε πληροφορίες στις Οικονομικές Καταστάσεις που να αφορούν στο ύψος του χρεωστικού επιτοκίου, την ημερομηνία αποπληρωμής και εάν είναι συνδεδεμένη εταιρεία.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διερευνήσει τις συγκεκριμένες συναλλαγές, καθώς και τα σχετικά έγγραφα με τα οποία αποκτήθηκαν τα χρεόγραφα και, σε περίπτωση που οι συναλλαγές δεν έγιναν με βάση τις αρχές των εμπορικών συναλλαγών, επιβάλει νοητό τόκο εφαρμόζοντας τις πρόνοιες της νομοθεσίας. Επίσης, εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διερευνήσει τον τρόπο χρηματοδότησης της αγοράς των χρεογράφων, τους σχετικούς όρους των συμφωνιών αγοράς και, αν κριθεί αναγκαίο, να προβεί στις απαραίτητες τροποποιήσεις/

περιορισμούς των εξόδων για σκοπούς προσδιορισμού του φορολογητέου εισοδήματος, σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και της εγκυκλίου αρ. 2008/14.

Τον Ιανουάριο του 2022, ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι, όσον αφορά στον αυξημένο κίνδυνο στα χρεόγραφα με τις συγγενικές εταιρείες, οι ελεγκτές δεν συμμερίζονταν τη θέση αυτή και είχαν προσκομίσει στο Τμήμα πρόσφατες μελέτες ενδοομιλικών συναλλαγών που υποδεικνύουν τον χαμηλό κίνδυνο που έχουν οι συναλλαγές μεταξύ συγγενικών μερών.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε επίσης ότι, χρησιμοποιήθηκε εναλλακτικά, ως βάση, ένα ελάχιστο καθαρό περιθώριο κέρδους στο κόστος πωλήσεων και τα εισπρακτέα το οποίο εμμέσως συμπεριλαμβάνει αφαίρεση εξόδων και πρόσθεσε ότι ο καταμερισμός εξόδων αν και ορθός, δεν μπορούσε να εφαρμοστεί στη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε.

δ. Δάνεια σε συνδεδεμένες εταιρείες.

Παρατηρήσαμε, μεταξύ άλλων, ότι, σύμφωνα με τους ελεγμένους λογαριασμούς της εταιρείας «Ε» για τα έτη 2012-2016, τα πλείστα δάνεια εισπρακτέα φαίνεται να ήταν με συνδεδεμένες εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες σε διαφορετικές χώρες, φέρουν διαφορετικό επιτόκιο, διαφορετικές ημερομηνίες αποπληρωμής και πιθανόν οι όροι των συμβολαίων να διαφέρουν μεταξύ τους. Εκφράσαμε την άποψη ότι το Τμήμα όφειλε στη βάση της ερμηνευτικής εγκυκλίου 3, ημερ. 30.6.2017, να ζητήσει στοιχεία και πληροφορίες, προκειμένου να αξιολογήσει το επιτόκιο δανεισμού και αν αυτό ανταποκρίνεται στις συνθήκες αγοράς.

Γενική Σύσταση: Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε, μεταξύ άλλων, όπως το Τμήμα διερευνήσει κατά πόσο, οι συναλλαγές που αφορούν στην εμπορία ψαριών και υπηρεσίες ναύλωσης μεταξύ των συνδεδεμένων εταιρειών, καθώς επίσης οι επενδύσεις σε χρεόγραφα και μετοχές με συνδεδεμένες εταιρείες, έγιναν σε καθαρά εμπορική βάση και να εφαρμόσει τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Ο Έφορος τον Ιανουάριο του 2022, μας πληροφόρησε ότι, κατά την εξέταση της υπόθεσης, το Τμήμα προσπάθησε να εξασφαλίσει ένα ελάχιστο ποσοστό καθαρού κέρδους από την εταιρεία, το οποίο μετά από διαπραγματεύσεις με τους ελεγκτές συμφωνήθηκε στο 1% για αυτό και δεν έγιναν οποιεσδήποτε τροποποιήσεις που αφορούν σε συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα, συναλλαγματικές διαφορές κ.λπ.

Η Προϊσταμένη της ΜΟΚΑΣ, μάς κοινοποίησε σχετική επιστολή της, ημερ. 10.8.2021, που απευθυνόταν προς τον Έφορο Φορολογίας, σύμφωνα με την οποία η εταιρεία «Ε» είναι γνωστή στη ΜΟΚΑΣ από αίτημα που λήφθηκε από αντίστοιχη Μονάδα του εξωτερικού και από Αναφορά από Υπόχρεα Οντότητα, που λήφθηκαν το έτος 2019. Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι για τη συγκεκριμένη εταιρεία λήφθηκε το 2021 αυθόρμητη πληροφόρηση από αντίστοιχη Μονάδα του εξωτερικού και επίσης ότι η Αστυνομία έχει εκτελέσει επίσημο Αίτημα Δικαστικής Συνδρομής από τις Αρχές της Ναμίμπια που περιλάμβανε και την εν λόγω εταιρεία. Η Προϊσταμένη της ΜΟΚΑΣ ζήτησε από τον Έφορο όπως, εάν από ενδεχόμενο φορολογικό έλεγχο προκύψουν υποψίες για τη

διάπραξη αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων ή άλλων αδικημάτων, να ενημερωθεί για ενδεχόμενες δικές της ενέργειες.

7.7 Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Θ»

Στο πλαίσιο ελέγχου του Τμήματος Φορολογίας, η Υπηρεσία μας προέβηκε σε έλεγχο αναφορικά με την πιο πάνω εταιρεία, της οποίας οι κύριες δραστηριότητες είναι η ανάπτυξη και εμπορία ακινήτων.

Τα θέματα που προέκυψαν υποβλήθηκαν στον Έφορο Φορολογίας με επιστολή μας, ημερ. 5.5.2021 και αφορούν, μεταξύ άλλων, σε διαγραφή χρεωστικού υπολοίπου από συνδεδεμένη εταιρεία, πωλήσεις ακινήτων που καταχωρίστηκαν με ζημιά ή χαμηλό κέρδος κ.ά.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε τα πιο κάτω θέματα, τα οποία προέκυψαν, μεταξύ άλλων, από σχετική διερεύνηση της Υπηρεσίας μας για τα φορολογικά έτη 2012-2015, τα οποία είχαν ήδη εξεταστεί από το Τμήμα.

α. Διαγραφή χρεωστικού υπολοίπου από συνδεδεμένη εταιρεία ύψους €1.513.008.

Παρατηρήσαμε διαγραφή χρεωστικού υπολοίπου ύψους €1,5 εκ., η οποία σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας «Θ» έγινε την 1.1.2012 και αφορούσε σε χρεωστικό υπόλοιπο χρηματοδοτικής μορφής με συνδεδεμένη της εταιρεία. Η εταιρεία «Θ» δεν καταχώρισε στη φορολογική της δήλωση το συγκεκριμένο έξοδο ως εκπιπτόμενο, γεγονός που πιθανόν να υποδηλώνει ότι ήταν ένας φιλικός διακανονισμός μεταξύ συνδεδεμένων εταιρειών. Επίσης, παρατηρήσαμε ότι στη δήλωση εισοδήματος της συνδεδεμένης εταιρείας για το 2012, οι υποχρεώσεις προς συνδεδεμένες εταιρείες παρέμειναν οι ίδιες με αυτές του 2011.

Εκφράσαμε την άποψη ότι το Τμήμα όφειλε να διερευνήσει κατά πόσο το χρεωστικό υπόλοιπο «χαρίστηκε» από την εταιρεία «Θ» και σε τέτοια περίπτωση, ο Έφορος να επιβάλει νοητό τόκο, με βάση το άρθρο 33 του περί Φορολογίας Εισοδήματος Νόμου.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διερευνήσει τη διαγραφή του χρεωστικού υπολοίπου της τάξεως των €1,5 εκ., αφού η συγκεκριμένη συναλλαγή επηρεάζει φορολογικά τα έτη για τα οποία ο Έφορος μπορεί να επιβάλει φορολογία, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι, κατά την εξέταση των ετών 2012-2015 η πιο πάνω διαγραφή έγινε αποδεκτή εφόσον παρουσιαζόταν στους εξελεγμένους λογαριασμούς της εταιρείας, με αποτέλεσμα να μην επιβληθεί νοητός τόκος. Πρόσθεσε επίσης ότι η συγκεκριμένη διαγραφή θα επανεξεταστεί από το έτος 2016 και μετέπειτα, εφόσον δεν υπάρχει περιορισμός στα έτη που μπορούν να εφαρμοστούν οι πρόνοιες του άρθρου 33.

β. Πωλήσεις ακινήτων που καταχωρίστηκαν με ζημιά ή χαμηλό κέρδος.

Παρατηρήσαμε ότι, μετά από ένσταση του φορολογικού αντιπροσώπου της εταιρείας, ο οποίος, μεταξύ άλλων, ανέφερε ότι όλες γενικά οι συναλλαγές της εταιρείας γίνονται σε καθαρά εμπορική βάση, δεν εφαρμόστηκε η αρχική τροποποίηση του λειτουργού του Τμήματος, κατά την έκδοση της τελικής φορολογίας, η οποία αφορούσε σε πρόσθετα εισοδήματα ύψους €780.000 για πωλήσεις που καταχωρίστηκαν με ζημιά ή χαμηλό κέρδος το έτος 2012.

Εκφράσαμε την άποψη ότι η θέση που εξέφρασε ο φορολογικός αντιπρόσωπος της εταιρείας έπρεπε να τεκμηριωθεί δεόντως και ακολούθως να αιτιολογηθεί και από το Τμήμα η απόφαση να μην εφαρμοστεί η εν λόγω τροποποίηση. Επισημάναμε επίσης ότι η θέση του φορολογικού αντιπροσώπου ότι όλες οι πωλήσεις γίνονταν σε καθαρά εμπορική βάση, φαίνεται να μην ευσταθεί, αφού το ίδιο το Τμήμα το 2020, μετά από έκθεση της Υπηρεσίας μας και σχεδόν 6 χρόνια μετά την πώληση συγκεκριμένης ακίνητης περιουσίας, επέβαλε στον Διευθυντή και μέτοχο της συγκεκριμένης εταιρείας, επιπλέον φόρο εισοδήματος ύψους €675.749 σε πρόσθετο φορολογητέο εισόδημα περίπου €1,94 εκ., εφαρμόζοντας τις πρόνοιες του άρθρου 33 του περί Φορολογίας Εισοδήματος Νόμου.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι, εφόσον κατά τον έλεγχο άμεσης αλλά και έμμεσης φορολογίας δεν προέκυψε θέμα αδήλωτου εισοδήματος, δεν έγινε αναθεώρηση του φορολογητέου εισοδήματος, όσον αφορά στις πωλήσεις σε τρίτα πρόσωπα έστω και αν από αυτές προέκυψε ζημιά ή χαμηλό κέρδος.

γ. Περιορισμός εξόδων που σχετίζονται με την παραγωγή φορολογητέου εισοδήματος.

Εντοπίσαμε στον φάκελο της εταιρείας «Θ» δύο τιμολόγια που εκδόθηκαν από συγκεκριμένη εταιρεία «Ι» στις 17.9.2015, για το συνολικό ποσό των €375.000. Η εν λόγω εταιρεία φαίνεται να είναι εγγεγραμμένη στην Μάλτα. Τα τιμολόγια αφορούσαν σε προμήθειες της τάξεως του 15% στην τιμή πώλησης της ακίνητης περιουσίας, για διαμεσολάβηση κατά τη διάθεση ακίνητης περιουσίας σε άτομο, το οποίο πολιτογραφήθηκε στο πλαίσιο του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος. Η εταιρεία «Ι» είναι μέλος ομίλου, ο οποίος από το 2013 δραστηριοποιήθηκε και στην Κύπρο, μέσω συγκεκριμένης Κυπριακής εταιρείας. Παρατηρήσαμε επίσης ότι, η εταιρεία «Ι» φαίνεται να συνεργάστηκε το 2015 και με άλλη Κυπριακή εταιρεία παροχής υπηρεσιών πολιτογράφησης, όπου (όπως και στην περίπτωση της εταιρείας «Θ») η τιμολόγηση για διαμεσολάβηση έγινε στην Μάλτα.

Με βάση τα πιο πάνω, προκύπτει εύλογα το ερώτημα γιατί η τιμολόγηση της διαμεσολάβησης γινόταν στην Μάλτα, ενώ ο Όμιλος είχε παρουσία στην Κύπρο.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας σύστησε όπως, το Τμήμα προχωρήσει σε έλεγχο της εταιρείας «Ι» και της Κυπριακής εταιρείας, με την οποία δραστηριοποιείται στην Κύπρο, για να διαπιστωθεί, μεταξύ άλλων, εάν έπρεπε να τιμολογούν οι ίδιες τις υπηρεσίες διαμεσολάβησης και εάν τα συγκεκριμένα εισοδήματα έχουν φορολογηθεί στην Μάλτα.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι, το θέμα έχει προωθηθεί στο Επαρχιακό Γραφείο Λευκωσίας για περαιτέρω διερεύνηση.

Γενική Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διερευνά τις συναλλαγές του τομέα της ανάπτυξης και εμπορίας ακινήτων στις περιπτώσεις που τα τελικά καταχωρισμένα κέρδη/ζημιές στις Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας και στις σχετικές δηλώσεις εισοδήματος δεν παρουσιάζουν λογικότητα και επιβάλλει σχετικές φορολογίες, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

7.8 Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Κ»

Στο πλαίσιο ελέγχου του Τμήματος Φορολογίας, η Υπηρεσία μας προέβηκε σε έλεγχο αναφορικά με την πιο πάνω εταιρεία, της οποίας οι κύριες δραστηριότητες είναι οι επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες.

Τα θέματα που προέκυψαν υποβλήθηκαν στον Έφορο Φορολογίας και κοινοποιήθηκαν στην ΜΟΚΑΣ με επιστολή μας, ημερ. 24.2.2022 και αφορούν, μεταξύ άλλων, σε αναβαλλόμενα έξοδα και έμμεσες χρηματοδοτήσεις, καταχωρίσεις σημαντικών ποσών ως συμβουλευτικές υπηρεσίες κ.ά.

Τον Μάρτιο του 2022, η ΜΟΚΑΣ με επιστολή της προς τον Έφορο Φορολογίας, η οποία κοινοποιήθηκε στην Υπηρεσία μας, ανέφερε ότι στο παρόν στάδιο και με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στη σχετική επιστολή της Υπηρεσίας μας, δεν υπάρχουν περιθώρια για ενέργειες από πλευράς της και ζήτησε από τον Έφορο να ενημερωθεί για οποιαδήποτε θέματα προκύψουν και εμπíπτουν στις αρμοδιότητές της.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε τα πιο κάτω θέματα, τα οποία προέκυψαν, μεταξύ άλλων, από τη σχετική διερεύνηση της Υπηρεσίας μας.

α. Ζημιές προς μεταφορά και εμπορικές δραστηριότητες μέχρι και το έτος 2017.

Σύμφωνα με τις Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας μέχρι και το έτος 2017, η κύρια επιχειρηματική δραστηριότητά της ήταν οι επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες, δραστηριότητα η οποία δεν παράγει φορολογητέο εισόδημα.

Στη δήλωση εισοδήματος της εταιρείας για το έτος 2017 καταχωρίστηκαν συσσωρευμένες ζημιές προς μεταφορά ύψους €297.112. Επίσης, όπως εντοπίστηκε στην εν λόγω δήλωση, ο μέτοχος της εταιρείας τη χρηματοδότησε με περίπου €2 εκ. Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διερευνήσει ή/και περιορίσει τις συσσωρευμένες ζημιές κατά την έκδοση φορολογιών, αφού οι εν λόγω ζημιές δεν φαίνεται να σχετίζονται με επιχειρηματικές δραστηριότητες που παράγουν φορολογητέο εισόδημα.

Επίσης, εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα εξασφαλίσει πληροφορίες και υποστηρικτικά στοιχεία για τη χρηματοδότηση από τον μέτοχο, για να βεβαιωθεί ότι δεν προκύπτουν φορολογητέα εισοδήματα.

β. Εμπορικές δραστηριότητες κατά τα έτη 2018 και 2019.

Σύμφωνα με τους ελεγμένους λογαριασμούς για το έτος 2018, η εν λόγω εταιρεία άρχισε να ενισχύει χρηματοδοτικά άλλες συνδεδεμένες εταιρείες. Κατά το 2018, καταχωρίστηκαν χρεωστικά υπόλοιπα χρηματοδοτικής μορφής ύψους €19 εκ. περίπου, η χρηματοδότηση των οποίων φαίνεται να γινόταν από τον μέτοχο με άτοκο δανεισμό (ύψους €8,3 εκ.) και μέσω μερισμάτων που έλαβε το 2018. Στη δήλωση εισοδήματος για το 2018 καταχωρίστηκε όφελος από πράξεις που εμπίπτουν στο άρθρο 33 του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου της τάξεως των €25.235, καταχώριση που ενδεχομένως να σχετίζεται με νοητό τόκο. Εκφράσαμε την άποψη ότι, με βάση τα στοιχεία που είχαμε στη διάθεσή μας, το όφελος που καταχωρίστηκε στη δήλωση εισοδήματος φαίνεται να είναι ιδιαίτερα μικρό.

Σύμφωνα επίσης με τις Οικονομικές Καταστάσεις του έτους 2019, μέρος των προαναφερθέντων δανείων εισπρακτέων και συγκεκριμένα περίπου €12,5 εκ. απομειώθηκε.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι, κατά τα έτη 2018 και 2019, τα έξοδα διοίκησης της εταιρείας παρουσιάζονταν ιδιαίτερα αυξημένα, σε σχέση με το έτος 2017, αφού ανήλθαν σε €1.431.198 και €3.601.079, αντίστοιχα, ενώ το 2017 ήταν €196.350. Στα έξοδα διοίκησης καταχωρίστηκαν έξοδα για συμβουλευτικές υπηρεσίες της τάξεως των €614.651 (2018) και €1.796.223 (2019), τα οποία για το έτος 2018 καταχωρίστηκαν και ως εκπιπτόμενα στην αντίστοιχη δήλωση εισοδήματος. Επίσης, καταχωρίστηκαν ως εκπιπτόμενα και έξοδα ταξιδιών στο εξωτερικό ύψους €396.672 για το 2018 και €1.093.448 για το 2019.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα, κατά την έκδοση των βεβαιώσεων φορολογίας, ζητήσει τα απαραίτητα υποστηρικτικά για τις χρηματοδοτήσεις που παρείχε σε συνδεδεμένες εταιρείες (τύπου back to back) τα έτη 2018 και 2019. Επίσης, συστήσαμε όπως το Τμήμα, για τις εν λόγω χρηματοδοτήσεις, καθώς επίσης και για τις χρηματοδοτήσεις που έγιναν μέσω ιδίων κεφαλαίων, βεβαιωθεί εάν ο σχετικός τόκος/όφελος που καταχωρίστηκε/θα καταχωριστεί στις αντίστοιχες δηλώσεις εισοδήματος, ανταποκρίνεται στις συνθήκες αγοράς και εφαρμόσει τη σχετική νομοθεσία. Επίσης, εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διερευνήσει κατά πόσο η απομείωση/διαγραφή των δανείων ύψους €12,5 εκ. το 2018 είναι γνήσια και, εάν απαιτείται, να επιβάλει νοητό τόκο, σύμφωνα με τη νομοθεσία. Εισηγηθήκαμε, επίσης, όπως το Τμήμα εξετάσει κατά πόσο τα έξοδα για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες και τα έξοδα ταξιδιών της εταιρείας σχετίζονται με τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες και να εφαρμόσει τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

γ. Επιχειρηματικές δραστηριότητες των υφιστάμενων Κυπριακών εταιρειών της εταιρείας «Κ».

Παρατηρήσαμε ότι, Κυπριακές εταιρείες, οι οποίες είναι θυγατρικές της εταιρείας «Κ», καταχώρισαν στους ελεγμένους λογαριασμούς ως άτοκα εισπρακτέα, αναβαλλόμενα έξοδα προς συνδεδεμένες εταιρείες (περίπου €23 εκ.), με αντίστοιχη καταχώριση στις υποχρεώσεις. Τα έξοδα αυτά, εκ πρώτης όψεως, φαίνεται να μην σχετίζονται με τις δηλωμένες επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, αφού, σύμφωνα με τους λογαριασμούς τους, η κύρια επιχειρηματική τους δραστηριότητα ήταν οι επενδύσεις σε εταιρείες ή/και χρηματοδότηση συνδεδεμένων εταιρειών. Επίσης, εντοπίσαμε ότι, σε κάποιες θυγατρικές εταιρείες της εταιρείας «Κ» καταχωρίστηκαν σημαντικά ποσά εξόδων, ως συμβουλευτικές υπηρεσίες στην κατάσταση κερδοζημιών τους το 2018 και 2019 (περίπου €25 εκ.).

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τον προβληματισμό της για το γεγονός ότι το Τμήμα βεβαίωσε φορολογίες, μέχρι και το έτος 2020, για τις συγκεκριμένες θυγατρικές εταιρείες της εταιρείας «Κ» κατά το έτος 2021, κάποιες εκ των οποίων εκδόθηκαν, αφού ζητήθηκε ο φάκελος της εταιρείας «Κ» από την Υπηρεσία μας για έλεγχο. Στις εν λόγω βεβαιώσεις φορολογίας δεν φαίνεται το Τμήμα να έχει εξετάσει το θέμα τυχόν έμμεσων χρηματοδοτήσεων. Επισημάναμε, επίσης, το γεγονός ότι οι ενέργειες του Τμήματος έγιναν μετά την επιβολή των κυρώσεων που επιβλήθηκαν στην εταιρεία «Κ» από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ζητήσαμε ενημέρωση από τον Έφορο Φορολογίας για τις ενέργειες του Τμήματος προς συμμόρφωση με την απόφαση της ΕΕ (εκτελεστική Απόφαση αρ. 2020/2130 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε, μεταξύ άλλων, όπως το Τμήμα διερευνήσει κατά πόσο τα αναβαλλόμενα έξοδα και τα έξοδα από συμβουλευτικές υπηρεσίες είναι γνήσια ή/και αποτελούν στην ουσία μια μορφή έμμεσης χρηματοδότησης και εφαρμόσει τη σχετική νομοθεσία. Εισηγηθήκαμε, επίσης, όπως το Τμήμα ζητήσει τα απαραίτητα στοιχεία και διερευνήσει κατά πόσο τα μερίσματα ή μέρος των μερισμάτων που διανεμήθηκαν στην εταιρεία «Κ» και στις Κυπριακές εταιρείες του ομίλου, κυρίως κατά τα έτη 2018-2020, από τις θυγατρικές εταιρείες στη Λευκορωσία, υπόκεινται σε φόρο Έκτακτης Εισφοράς για την Άμυνα και να εφαρμόσει τη νομοθεσία.

δ. Διασφάλιση της εφαρμογής στην Κυπριακή Δημοκρατία της Εκτελεστικής Απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2020/2130 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ημερ. 17.12.2020.

Με την εκτελεστική Απόφαση αρ. 2020/2130 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ημερ. 17.12.2020, επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα στη διακίνηση κεφαλαίων κατά της Λευκορωσίας. Ανάμεσα στα νομικά πρόσωπα στα οποία επιβλήθηκαν περιορισμοί στη διακίνηση κεφαλαίων ήταν η εταιρεία «Κ». Σύμφωνα με την εν λόγω εκτελεστική απόφαση, η εταιρεία «Κ» αποτελεί μια από τις κυριότερες εταιρείες αξιοποίησης ακινήτων και κατασκευών στη Λευκορωσία και έλαβε γεωτεμάχια για την ανάπτυξη διαφόρων μεγάλων συγκροτημάτων κατοικιών και επιχειρηματικών κέντρων. Στην ίδια απόφαση αναφέρεται ότι η εταιρεία «Κ» επωφελείται από το καθεστώς Lucashenko και το στηρίζει.

Κατά τον έλεγχο του φορολογικού φακέλου της εν λόγω εταιρείας διαπιστώθηκε η ύπαρξη αριθμού Κυπριακών θυγατρικών της, οι πλείστες εκ των οποίων ήταν μέτοχοι σε κατασκευαστικές εταιρείες στην Λευκορωσία.

Τα πιο πάνω τέθηκαν υπόψη των εποπτικών αρχών με σχετική επιστολή μας, ημερ. 24.2.2022, για λήψη όλων των ενδεικνυόμενων μέτρων προς συμμόρφωση με την πιο πάνω απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Κεντρική Τράπεζα με σχετική επιστολή της, ημερ. 8.3.2022, ενημέρωσε την Υπηρεσία μας ότι προχώρησε σε έκδοση σχετικής Οδηγίας προς τα εποπτευόμενα ιδρύματα, για εφαρμογή κατάλληλων συστημάτων, ελέγχων και διαδικασιών, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης συμμόρφωσή τους με την εφαρμογή των εν λόγω κυρώσεων.

Επίσης, στις 17.3.2022 ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος ενημέρωσε την Υπηρεσία μας ότι, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου, ως Εποπτική Αρχή, θα προβεί σε όλες τις δέουσες ενέργειες προς διασφάλιση της εφαρμογής της εν λόγω απόφασης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τα μέλη του.

ε. Εισοδήματα από μερίσματα-έμμεση φορολογία.

Σύμφωνα με τις Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας «Κ» μέχρι και το 2017, κύρια επιχειρηματική δραστηριότητά της ήταν οι επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες. Σύμφωνα επίσης με τις Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας «Κ» μέχρι και το έτος 2019, η εταιρεία είχε γίνει μέτοχος σε 22 Κές εταιρείες και σε μια Ελβετική εταιρεία. Παρατηρήσαμε ότι τα εισοδήματα της συγκεκριμένης εταιρείας κατά τα έτη 2014-2019, ανέρχονται, σύμφωνα με τις Οικονομικές της Καταστάσεις, σε περίπου €11,6 εκ. το 2014, €2,5 εκ. το 2017, €25,2 εκ. το 2018 και €40,6 εκ. το 2019.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα εξετάσει το θέμα της κατοχής εταιρικών μεριδίων από τη συγκεκριμένη εταιρεία σε θυγατρικές της εταιρείες, για εξακρίβωση κατά πόσο προκύπτει οποιοδήποτε οφειλόμενο ποσό ΦΠΑ στην Κυπριακή Δημοκρατία και εφαρμόσει τις πρόνοιες της νομοθεσίας και της σχετικής ερμηνευτικής εγκυκλίου 222, ημερ. 9.1.2018.

7.9 Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Λ».

Η Υπηρεσία μας προέβηκε σε διερεύνηση του φακέλου Άμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Λ», της οποίας οι κύριες δραστηριότητες είναι η παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και συγκεκριμένα η εμπορία του επενδυτικού προϊόντος με τον αγγλικό όρο Financial Contracts of Differences (CFD), δηλαδή συμβόλαια μεταξύ της εταιρείας και των πελατών της, μέσω των οποίων τα δύο μέρη συμφωνούν όπως, μετά τη λήξη του συμβολαίου ανταλλάξουν τη διαφορά/μεταβολή μεταξύ της τιμής ανοίγματος και της τιμής κλεισίματος του υποκείμενου τίτλου (συνάλλαγμα, μετοχή, ομόλογο κ.τ.λ.).

Τα θέματα που προέκυψαν υποβλήθηκαν στον Έφορο Φορολογίας, με κοινοποίηση στην ΜΟΚΑΣ με επιστολή μας, ημερ. 29.10.2021 και αφορούν, μεταξύ άλλων, σε έξοδα που καταχωρίστηκαν ως εκπιπτόμενα στις δηλώσεις εισοδήματος της εταιρείας «Λ», λογιζόμενη έκπτωση τόκων, φορολογικός χειρισμός του χρηματοοικονομικού προϊόντος, συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων κ.ά.

Τον Μάρτιο του 2022, η ΜΟΚΑΣ με επιστολή της στον Έφορο Φορολογίας, την οποία κοινοποίησε στην Υπηρεσία μας, ανέφερε ότι, στο παρόν στάδιο και με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην επιστολή μας, κρίνει ότι δεν υπάρχουν περιθώρια για ενέργειες από πλευράς της και ζήτησε από τον Έφορο να ενημερωθεί για οποιαδήποτε θέματα προκύψουν και εμπíπτουν στις αρμοδιότητές της.

Ενδεικτικά αναφέρουμε τα πιο κάτω θέματα τα οποία προέκυψαν από τον έλεγχο της Υπηρεσίας μας.

α. Έξοδα τα οποία καταχωρίστηκαν ως εκπιπτόμενα στις δηλώσεις εισοδήματος της εταιρείας «Λ».

Παρατηρήσαμε ότι την περίοδο 2013-2017, όταν η εταιρεία «Λ» λειτουργούσε και μέσω του υποκαταστήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο και τον αντιπρόσωπο/παράρτημα στη Νιγηρία, το σύνολο των διοικητικών/λειτουργικών εξόδων ήταν πολύ μεγαλύτερα από το αντίστοιχο μικτό κέρδος. Εκφράσαμε την άποψη ότι δεν φαίνεται να είναι λογική η μεγάλη δυσαναλογία εσόδων και εξόδων της εταιρείας «Λ».

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διερευνήσει κατά πόσο, μέρος των εξόδων της εταιρείας είναι στην ουσία άμεση ή έμμεση χρηματοδότηση του υποκαταστήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο και του παραρτήματος στην Νιγηρία και να περιορίσει, όπου απαιτείται, τα έξοδα τα οποία εκπίπτουν της φορολογίας.

β. Λογιζόμενη έκπτωση τόκων.

Σύμφωνα με τις δηλώσεις εισοδήματος της εταιρείας «Λ» για τα έτη 2017 και 2018, η εταιρεία διεκδίκησε λογιζόμενη έκπτωση επί των κεφαλαίων της τάξεως του €1 εκ. περίπου. Παρατηρήσαμε ότι, σύμφωνα με στοιχεία που είχαμε στη διάθεσή μας, οι κεφαλαιουχικές ενισχύσεις των ετών 2015 και 2016 συνολικού ποσού €16,2 εκ. φαίνεται ότι χρησιμοποιήθηκαν κατά τα έτη αυτά, στα οποία προέκυψε ζημιά και ως εκ τούτου, μετά και την παραχώρηση άτοκου δανείου ύψους €2,1 εκ. από την εταιρεία «Λ» σε συνδεδεμένη εταιρεία (το οποίο δεν αποφέρει φορολογητέο εισόδημα και άρα δεν μπορεί να λογιστεί για σκοπούς διεκδίκησης λογιζόμενης έκπτωσης τόκων), ενδεχομένως να μην προκύπτει λογιζόμενη έκπτωση τόκων για τα έτη 2017 και 2018.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα, πριν την έκδοση των βεβαιώσεων φορολογίας για τα έτη 2017 και 2018, εξασφαλίσει από τον φορολογικό αντιπρόσωπο της εταιρείας στοιχεία και

λεπτομερή ανάλυση του τρόπου υπολογισμού της λογιζόμενης έκπτωσης τόκων, για εξακρίβωση κατά πόσο υπήρξε πιστή εφαρμογή της νομοθεσίας και της σχετικής εγκυκλίου (αρ.2016/10).

γ. Φορολογικός χειρισμός του χρηματοοικονομικού προϊόντος «Contract for Difference» (CFD).

Επισημάναμε ότι το παράγωγο CFD, μέσω του οποίου εμπορεύεται η εταιρεία «Λ», δεν έχει πάντα σαν υποκείμενο τίτλο τις συναλλαγματικές διαφορές. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου ο υποκείμενος τίτλος είναι χρηματοοικονομικά προϊόντα, όπως μετοχές και ομόλογα, τίτλοι οι οποίοι, σύμφωνα με το άρθρο 8(22) του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου, απαλλάσσεται από τον φόρο η διάθεσή τους και η αντίστοιχη ζημιά δεν εκπίπτει του φορολογητέου εισοδήματος. Σύμφωνα με τις Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας «Λ», το καθαρό κέρδος καταχωριζόταν υπό την επιχειρηματική της δραστηριότητα, χωρίς να υπάρχει διευκρίνιση για τη φύση του υποκείμενου τίτλου, μέσω του οποίου προκύπτει το καθαρό κέρδος. Παρατηρήσαμε επίσης ότι, η εταιρεία καταχώρισε σημαντικές ζημιές για τα έτη 2013-2016 συνολικού ύψους €23,8 εκ., εκ των οποίων €7,6 εκ. χρησιμοποιήθηκαν έναντι των φορολογητέων κερδών των ετών 2017 και 2018.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα ζητήσει και εξασφαλίσει πληροφορίες και υποστηρικτικά για τα έξοδα που σχετίζονται με τα παράγωγα που εμπορεύεται η εταιρεία και τα οποία οδηγούν σε τίτλους και να προχωρήσει, όπου είναι αναγκαίο, στον περιορισμό των αντίστοιχων εξόδων, τόκων και επιμερισμό των γενικών εξόδων διοίκησης.

δ. Συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων.

Σύμφωνα με τους ελεγμένους λογαριασμούς της εταιρείας για τα έτη 2013-2018, η εταιρεία είχε εμπορικές συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα, για τις οποίες αναγνώριζε άτοκα υπόλοιπα στο τέλος του έτους και στις αντίστοιχες δηλώσεις εισοδήματος καταχωρούσε νοητό όφελος, στη βάση του άρθρου 33 του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου. Παρατηρήσαμε ότι το ενδεικτικό επιτόκιο που προκύπτει, με βάση το νοητό εισόδημα που καταχώρισε η εταιρεία στις δηλώσεις εισοδήματος και το χρεωστικό υπόλοιπο σύμφωνα με τις Οικονομικές Καταστάσεις στο τέλος εκάστου έτους, διαφέρει σημαντικά από τον εκάστοτε τόκο υπερημερίας.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα εξασφαλίσει υποστηρικτικά στοιχεία, με τα οποία να τεκμηριώνεται ότι το επιπρόσθετο όφελος που καταχωρίστηκε στις δηλώσεις εισοδήματος (2013-2018) της εταιρείας, ανταποκρίνεται στις συνθήκες αγοράς και ότι οι αγορές που έγιναν από συνδεδεμένα πρόσωπα, έγιναν σε καθαρά εμπορική βάση και, εάν κριθεί αναγκαίο, να προβεί σε σχετικές τροποποιήσεις.

ε. Προέλευση των Κεφαλαιουχικών Ενισχύσεων – Μερίσματα τελικού δικαιούχου.

Σύμφωνα με τις Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας «Λ», οι πλείστες κεφαλαιουχικές ενισχύσεις που έλαβε η εταιρεία την περίοδο 2013-2016 ύψους περίπου €28 εκ., προέρχονταν από τον μέτοχο της εταιρείας, δηλαδή συγκεκριμένη εταιρεία με έδρα τις Βρετανικές Παρθένες Νήσους. Σύμφωνα επίσης με τις Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρείας «Λ» για το έτος 2020, όλο το αποθεματικό υπέρ το άρτιο, το οποίο δημιουργήθηκε από τις κεφαλαιουχικές ενισχύσεις, μετατράπηκε σε μετοχικό κεφάλαιο, μέσω παραχώρησης δωρεάν μετοχών στον άμεσο μέτοχο της εταιρείας «Λ» (εταιρεία εγγεγραμμένη στις Βρετανικές Παρθένες Νήσους).

Συναφώς αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με τους ελεγμένους λογαριασμούς της εταιρείας «Λ», ο τελικός δικαιούχος της εταιρείας είναι φυσικό πρόσωπο, το οποίο πολιτογραφήθηκε στην Κύπρο το 2013 και, σύμφωνα με τις δηλώσεις εισοδήματός του για τα έτη 2016-2018, έλαβε μερίσματα συνολικού ύψους πέραν των €25 εκ. από εταιρείες που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου. Παρατηρήσαμε επίσης ότι, στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας συμμετέχουν άτομα τα οποία ενδεχομένως να μην σχετίζονται με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της εταιρείας και τα οποία είναι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα εξασφαλίσει τα πιστοποιητικά διευθυντών/μετόχων και τυχόν εμπιστευμάτων του μετόχου της εταιρείας «Λ», για να εξακριβώσει κατά πόσο η χρηματοδότηση της εν λόγω εταιρείας από τον μέτοχο, καθώς επίσης η παραχώρηση δωρεάν μετοχών της πηγάζουν από συναλλαγές και εισοδήματα που δεν φορολογούνται στην Κύπρο. Επιπρόσθετα, συστήσαμε όπως εξασφαλιστούν οι Οικονομικές Καταστάσεις του μετόχου της εταιρείας «Λ», για να εξακριβωθεί κατά πόσο οι κεφαλαιουχικές ενισχύσεις καταχωρίστηκαν ως επένδυση και όχι ως δανειακή ενίσχυση της εταιρείας «Λ». Εισηγηθήκαμε επίσης όπως, το Τμήμα διερευνήσει κατά πόσο ο τελικός δικαιούχος της εταιρείας «Λ» έλαβε μερίσματα ή οποιοδήποτε άλλο εισόδημα, πριν την αλλαγή της νομοθεσίας στις 16.7.2015, που αφορούσε στον ορισμό του φορολογικού κατοίκου Κύπρου, για σκοπούς φόρου Έκτακτης Εισφοράς και να εφαρμόσει τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

στ. Έκδοση φορολογιών.

Παρατηρήσαμε ότι, η τελευταία φορολογία φόρου εισοδήματος της εταιρείας εκδόθηκε στις 16.4.2021 για το έτος 2012, ενώ σημειώσαμε ότι το Τμήμα δεν είναι σε θέση να προβεί σε τροποποιήσεις του φορολογητέου εισοδήματος για τα έτη 2013 και 2014, αφού η περίοδος των 6 ετών που προνοεί το άρθρο 23(1) του περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Νόμου έχει παρέλθει, εκτός και αν αποδειχθεί δόλος ή εσκεμμένη παράλειψη από μέρους του φορολογούμενου.

Γενική Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα μελετήσει το ενδεχόμενο να προβαίνει σε συχνότερους φορολογικούς ελέγχους τέτοιων εταιρειών (εταιρείες που ασχολούνται με χρηματοοικονομικές επενδύσεις π.χ. με CFD), ώστε να εντοπιστούν ενδεχόμενα προβλήματα και να εφαρμόσει τη σχετική νομοθεσία.

7.10 Έλεγχος φορολογικού φακέλου Έμμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Λ»

Η Υπηρεσία μας προέβηκε σε διερεύνηση του φακέλου Έμμεσης Φορολογίας της εταιρείας «Λ». Τα θέματα που προέκυψαν, υποβλήθηκαν στον Έφορο Φορολογίας με επιστολή μας, ημερ. 21.3.2022 και αφορούν, μεταξύ άλλων, στη διενέργεια ελέγχων, τα χρηματοοικονομικά παράγωγα CFD κ.ά. Σχετικά αναφέρουμε τα πιο κάτω:

α. Διενέργεια ελέγχων.

Το Τμήμα μέχρι και την ημερομηνία ελέγχου (Ιανουάριος του 2022), δεν έχει διενεργήσει οποιονδήποτε άλλο έλεγχο, πέραν του ελέγχου που διενεργήσε για την περίοδο 1.3.2013-30.11.2013, για σκοπούς επιστροφής ΦΠΑ ή/και του ελέγχου που διενεργήθηκε, στο πλαίσιο αιτήματος της εταιρείας για διόρθωση λάθους για την περίοδο 1.9.2013-30.11.2014.

Επισημάναμε ότι, με βάση το άρθρο 50 του περί ΦΠΑ Νόμου, βεβαίωση φόρου δεν εκδίδεται μετά την πάροδο έξι ετών από το τέλος της καθορισμένης φορολογικής περιόδου ελέγχου, εκτός σε περίπτωση δόλου ή εσκεμμένης παράλειψης εκ μέρους του φορολογούμενου όπου το χρονικό περιθώριο των έξι ετών αυξάνεται σε δώδεκα έτη. Επίσης, με βάση τον Κανονισμό 70 της Κ.Δ.Π. 314/01 και την Ερμηνευτική Εγκύκλιο 92 (ημερ. 12.8.2004), κάθε εγγεγραμμένο στο Μητρώο ΦΠΑ πρόσωπο, το οποίο έχει εγγραφεί ως μερικώς εξαιρούμενο, όπως στην περίπτωση της συγκεκριμένης εταιρείας, οφείλει να προβαίνει σε ετήσια αναπροσαρμογή του φόρου εισροών, το οποίο διεκδικεί μέσω των υποβληθεισών φορολογικών δηλώσεων, καθώς επηρεάζει το ποσοστό διεκδίκησης φόρου εισροών.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διενεργήσει περαιτέρω έλεγχο της συγκεκριμένης εταιρείας, ενόψει, μεταξύ άλλων, των θεμάτων που προέκυψαν από τον έλεγχο της Υπηρεσίας μας, τόσο για την άμεση όσο και για την έμμεση φορολογία.

Ο Έφορος, τον Μάιο του 2022, μας ανέφερε ότι η συγκεκριμένη εταιρεία συμπεριλαμβάνεται στις επιλεγόμενες εταιρείες, για τις οποίες το Τμήμα προγραμματίζει επίσκεψη ελέγχου εντός του 2022.

β. Contracts for Difference (CFD).

Σύμφωνα με σημείωμα Λειτουργού του Τμήματος, ημερ. 31.11.2016 και επιστολών του φορολογικού αντιπροσώπου της εταιρείας, ημερ. 6.12.2013 και 1.8.2016, τα εισοδήματα της εταιρείας, τα οποία προκύπτουν από την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και συγκεκριμένα από την ενασχόληση της εταιρείας στον τομέα των συναλλαγών/πράξεων σε χρηματοοικονομικά παράγωγα CFD, αποτελεί εξαιρούμενη συναλλαγή και απαλλάσσονται από το ΦΠΑ, σύμφωνα με το Έβδομο Παράρτημα του περί ΦΠΑ Νόμου Ν.95(Ι)/2002, Πίνακας Β, παράγραφος 3(ε).

Η άδεια η οποία παραχωρήθηκε στην εταιρεία από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, αναφορικά με την παροχή επενδυτικών και παρεπόμενων υπηρεσιών, περιλαμβάνει, μεταξύ

άλλων, τη φύλαξη και διαχείριση χρηματοοικονομικών μέσων, πράξη η οποία φαίνεται ότι, σύμφωνα με τη νομοθεσία, δεν εξαιρείται αλλά φορολογείται. Η Υπηρεσία μας ζήτησε όπως ενημερωθεί κατά πόσο το Τμήμα βεβαιώθηκε ότι δεν υπάρχουν οποιαδήποτε φορολογητέα εισοδήματα για τη συγκεκριμένη εταιρεία και κατ' επέκταση απώλεια εσόδων του Κράτους που να προκύπτουν από τη φύλαξη και διαχείριση χρηματοοικονομικών μέσων.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι, σύμφωνα με την ιστοσελίδα της εταιρείας στο διαδίκτυο, η εταιρεία δραστηριοποιείται, μεταξύ άλλων, σε CFD σε εμπορεύματα, CFD σε μετοχές και CFD σε δείκτες και σύμφωνα με τη νομοθεσία, οποιοσδήποτε δραστηριότητες αφορούν σε τίτλους επί αγαθών, αυτές φορολογούνται. Η Υπηρεσία μας ζήτησε, μεταξύ άλλων, να ενημερωθεί κατά πόσο το Τμήμα διασφάλισε ότι δεν προκύπτουν φορολογητέα εισοδήματα και απώλεια εσόδων από τη δραστηριότητα της συγκεκριμένης εταιρείας σε CFD επί αγαθών.

Ζητήσαμε επίσης να ενημερωθούμε κατά πόσο το Τμήμα έχει προβεί σε οποιοδήποτε έλεγχο αναφορικά με την επιβεβαίωση του τύπου παροχής υπηρεσιών για την εμπορία της εταιρείας σε CFD σε μετοχές, χρεόγραφα, ομολογίες κ.λπ., αφού ο τύπος παροχής υπηρεσιών επηρεάζει το δικαίωμα έκπτωσης φόρου εισροών της εταιρείας.

Ο Έφορος μάς ενημέρωσε, μεταξύ άλλων, ότι από έλεγχο της εταιρείας για την περίοδο 1.3.13-30.11.2013 δεν διαπιστώθηκαν συναλλαγές για φύλαξη και διαχείριση χρηματοοικονομικών μέσων, δηλαδή φορολογητέες συναλλαγές.

Γενική Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα εκδώσει σχετική διευκρινιστική εγκύκλιο που να αφορά στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες/προϊόντα, καθώς και τον φορολογικό χειρισμό τους.

Ο Έφορος μάς ανέφερε ότι η σύστασή μας, για έκδοση διευκρινιστικής εγκυκλίου, έχει διαβιβαστεί στον σχετικό Τομέα Φορολογικής Μεταχείρισης για εξέταση. Πρόσθεσε επίσης ότι, στον προγραμματισμένο έλεγχο εντός του 2022, όλα τα σχόλια και οι συστάσεις της Υπηρεσίας μας θα ληφθούν υπόψη.

7.11 Έλεγχος φορολογικού φακέλου Άμεσης Φορολογίας των εταιρειών «Μ» και «Ν»

Η Υπηρεσία μας, στο πλαίσιο ελέγχου του Τμήματος και εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας, προέβηκε σε διερεύνηση του φακέλου Άμεσης Φορολογίας των εταιρειών «Μ» και «Ν», των οποίων οι κύριες δραστηριότητες είναι η αποδοχή επίγειων στοιχημάτων που γίνονται μέσω της διαχείρισης αριθμού αδειοδοτημένων πρακτορείων στοιχημάτων.

Τα θέματα που προέκυψαν υποβλήθηκαν στον Έφορο Φορολογίας με επιστολή μας, ημερ. 12.10.2021 και αφορούν, μεταξύ άλλων, στον φορολογικό έλεγχο για τα έτη 2013-2015, σχετική φορολογική γνωμάτευση και φορολογικός χειρισμός της για σκοπούς φόρου εισοδήματος του

φόρου στοιχήματος και εισφοράς, φορολογικό εκκαθαριστικό κ.ά. Σχετικά αναφέρουμε τα πιο κάτω:

α. Φορολογικός έλεγχος – Επιβολή φορολογιών.

Το Τμήμα προέβηκε σε φορολογικό έλεγχο της εταιρείας «Μ» για τα έτη 2013-2015 και έκδωσε σχετικές φορολογίες το 2016, χωρίς να προβεί σε οποιαδήποτε τροποποίηση του φορολογητέου εισοδήματος ή/και περιορισμό των εξόδων της εταιρείας. Μετά από αίτημα της εταιρείας για φορολογικό έλεγχο μέχρι το 2017, επειδή η εταιρεία βρισκόταν σε διαδικασία πώλησης των δραστηριοτήτων της, το Τμήμα βεβαίωσε και για τα έτη αυτά φορολογία, χωρίς οποιανδήποτε τροποποίηση του εισοδήματος ή/και περιορισμό των εξόδων.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι, στον φορολογικό φάκελο υπήρχαν υποστηρικτικά στοιχεία για συγκεκριμένα έξοδα/πληρωμές για το έτος 2013 ύψους €735.000 περίπου, η πλειονότητα των οποίων αφορούσε σε πληρωμές που έγιναν εκ μέρους των αντιπροσώπων/πρακτορειών και καταχωρίστηκαν ως εκπιπτόμενα. Εκφράσαμε την άποψη ότι, ενδεχομένως έξοδα να διεκδικούνται από δύο διαφορετικούς φορολογούμενους (διαχειριστές/αποδέκτες και αντιπροσώπους στοιχημάτων) ως εκπιπτόμενα και το Τμήμα κατά την εξέταση των ετών 2013-2015 θα έπρεπε να εξετάσει αυτό το ενδεχόμενο.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διερευνήσει κατά πόσο πληρωμές που γίνονταν από την εταιρεία «Μ», εκ μέρους των αντιπροσώπων της και οι οποίες καταχωρίστηκαν ως εκπιπτόμενα έξοδα, έχουν επίσης διεκδικηθεί και από τους αντιπροσώπους της εταιρείας, ως έκπτωση κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματός τους και εφαρμόσει τη νομοθεσία.

Ο διακανονισμός επίσης που έγινε μεταξύ του Τμήματος και της εταιρείας «Μ», ο οποίος αφορούσε την εξέταση για τα φορολογικά έτη 2013-2015, προέβλεπε ότι το ποσό της προσωρινής φορολογίας ύψους €37.500 δεν θα επιστραφεί από το Τμήμα και ταυτόχρονα δεν θα γίνουν οποιεσδήποτε τροποποιήσεις. Επισημάναμε ότι, με τον διακανονισμό αυτό ουσιαστικά έχει επιτραπεί φορολογητέα ζημιά προς μεταφορά ύψους €2,1 εκ. περίπου για τα έτη 2013 και 2014, η οποία συμψηφίστηκε στην ολότητά της με τα αντίστοιχα φορολογητέα έσοδα τα επόμενα έτη.

β. Φορολογική γνωμάτευση και φορολογικός χειρισμός για σκοπούς Φόρου Εισοδήματος, του Φόρου Στοιχήματος και Εισφοράς.

Παρατηρήσαμε ότι δεν ακολουθείται ομοιόμορφος φορολογικός χειρισμός από το Τμήμα, όσον αφορά στον Φόρο Στοιχήματος και Εισφοράς. Σύμφωνα με χειρόγραφη σημείωση λειτουργού του Τμήματος Φορολογίας, που εντοπίσαμε στον φάκελο της εταιρείας, η φορολογική γνωμάτευση, ημερ. 23.8.2018, που δόθηκε στην εταιρεία μετά από αίτημά της, έχει ισχύ για δηλώσεις που υποβλήθηκαν από 23.8.2018 και μετά. Με βάση την εν λόγω γνωμάτευση, το σύνολο του Φόρου Στοιχήματος και Εισφοράς θεωρείται άμεσα ή έμμεσα ως εκπιπτόμενο έξοδο. Αίτημα της εταιρείας, για επαναπροσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος για τα έτη 2014-2017, με

βάση τη συγκεκριμένη γνωμάτευση, απορρίφθηκε, ενώ από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας σε άλλες εταιρείες με παρόμοιες δραστηριότητες, φαίνεται ότι το Τμήμα υιοθέτησε τη θέση που εξέφρασε μέσω της σχετικής γνωμάτευσης και για φορολογικά έτη πριν το 2018.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως, το Τμήμα αξιολογήσει εκ νέου τον φορολογικό χειρισμό του Φόρου Στοιχήματος και Εισφοράς, διευκρινισθεί η ημερομηνία εφαρμογής της φορολογικής γνωμάτευσης, ημερ. 23.8.2018, για όλες τις αδειούχες στοιχηματικές εταιρείες και, όπου απαιτείται, να ληφθούν διορθωτικά μέτρα.

γ. Φορολογικό εκκαθαριστικό.

Παρατηρήσαμε ότι, στις 17.10.2018 και παρόλο ότι εκκρεμούσε η φορολογία για το έτος 2016, το Τμήμα έκδωσε φορολογικό εκκαθαριστικό στην εταιρεία «Μ», μετά από αίτημα της εταιρείας να εξεταστούν οι λογαριασμοί της μέχρι το 2017, καθότι είχε ξεκινήσει τη διαδικασία πώλησης των εργασιών της. Η φορολογία για το έτος 2016 εκδόθηκε στις 8.4.2021, αφού στο μεταξύ η Υπηρεσία μας ζήτησε τον σχετικό φορολογικό φάκελο.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας σύστησε όπως, το Τμήμα υιοθετήσει δικλίδες ασφαλείας, ώστε να εκδίδονται φορολογικά εκκαθαριστικά, αφού πρώτα εκδοθούν όλες οι σχετικές φορολογίες, σύμφωνα με τη νομοθεσία.

δ. Πώληση εργασιών της εταιρείας «Μ» - Φορολογικοί αντιπρόσωποι/ελεγκτές.

Τις μετοχές της εταιρείας «Μ», από τη μέρα σύστασής της μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2015, τις κατείχε συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο «Φ1», ο οποίος ήταν υπάλληλος της εν λόγω εταιρείας. Στη συνέχεια, οι μετοχές της εταιρείας μεταβιβάστηκαν σε άλλο νομικό πρόσωπο «Ν1», του οποίου αποκλειστικός μέτοχος ήταν το ίδιο φυσικό πρόσωπο «Φ1». Τον Απρίλιο του 2021, οι μετοχές της «Ν1» μεταβιβάστηκαν σε άλλο φυσικό πρόσωπο «Φ2», το οποίο ήταν επίσης υπάλληλος της (αρχικής) εταιρείας «Μ». Παρατηρήσαμε ότι, το φυσικό πρόσωπο «Φ1», αποκλειστικός μέτοχος των εταιρειών «Μ» και «Ν1», φαίνεται να πραγματοποίησε, την περίοδο 2013-2015, επενδύσεις ύψους €671.000, οι οποίες φαίνεται να μην δικαιολογούνται, με βάση τις δηλώσεις του, τις δηλώσεις εργοδότη και τα εισοδήματα που δήλωνε.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι, το φυσικό πρόσωπο «Φ2», σύμφωνα με στοιχεία του ΤΕΕΔΙ, είναι μέτοχος σε ακόμη 15 εταιρείες, από τις οποίες οι 7 εταιρείες δεν εντοπίστηκαν να έχουν φορολογικό φάκελο φόρου εισοδήματος, εκ των οποίων τρεις έχουν διαγραφεί από το Μητρώο του ΤΕΕΔΙ.

Σύμφωνα με στοιχεία από την Εθνική Αρχή Στοιχημάτων, από τον Ιανουάριο του 2019, συγκεκριμένη εταιρεία «Ν» χρησιμοποιούσε αντιπροσώπους της εταιρείας «Μ» για να ασκεί την επιχειρηματική δραστηριότητα του επίγειου στοιχήματος, ενώ από τον Μάιο του 2019 χρησιμοποιεί την εμπορική επωνυμία της εταιρείας «Μ». Η Υπηρεσία μας προέβαλε το ερώτημα

που προκύπτει για το ποιος εισέπραξε το αντίτιμο της πώλησης των εργασιών της εταιρείας «Μ» στην εταιρεία «Ν», που φαίνεται να έγινε και αν δηλώθηκε το σχετικό εισόδημα στο Τμήμα, αφού, σύμφωνα με τις Οικονομικές Καταστάσεις των πιο πάνω εταιρειών για το έτος 2018, δεν έχει καταχωριστεί η σχετική συναλλαγή.

Το 2018 ο ελεγκτής/φορολογικός αντιπρόσωπος των εταιρειών «Μ» και «Ν», αντικαταστάθηκε από άλλο φορολογικό αντιπρόσωπο, την εταιρεία ΦΑ1. Η εταιρεία αυτή το 2016 αιτήθηκε κατ' εξαίρεση πολιτογράφηση, εκ μέρους συγκεκριμένου φυσικού προσώπου, το οποίο, σύμφωνα με δημοσιεύματα, φαίνεται να είναι ο τελικός δικαιούχος της εταιρείας «Ν».

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας σύστησε όπως το Τμήμα προχωρήσει σε φορολογική διερεύνηση συγκεκριμένων φυσικών προσώπων (Φ1 και Φ2), καθώς και συγκεκριμένων εταιρειών (Ν1 και ΦΑ1), για εξακρίβωση τυχόν αδήλωτων εισοδημάτων, περιλαμβανομένων εισοδημάτων από ενδεχόμενη συνεργασία στον τομέα των πολιτογραφήσεων και εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας.

ε. Άλλα θέματα.

Παρατηρήσαμε συναλλαγές/ανταλλαγές μετοχών μεταξύ Κυπριακών εταιρειών, που δραστηριοποιούνταν στον τομέα του στοιχήματος, οι οποίες ήταν συνδεδεμένες με συγκεκριμένο Όμιλο (συνολικά 31 Κυπριακές εταιρείες) και οι οποίες φαίνεται να μην τηρούν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, αφού, είτε δεν έχουν αριθμό φορολογικής ταυτότητας ή δεν υποβάλλουν δηλώσεις εισοδήματος εδώ και πολλά χρόνια.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα ειδοποιήσει όλες τις Κυπριακές εταιρείες του συγκεκριμένου Ομίλου εταιρειών, να συμμορφωθούν με την υποχρέωσή τους να υποβάλουν δηλώσεις εισοδήματος και να εκδώσει σχετικές φορολογίες. Στις περιπτώσεις εταιρειών που δεν έχουν Α.Φ.Τ. ή/και έχουν διαγραφεί από το Μητρώο του ΤΕΕΔΙ, να προβεί στις δέουσες ενέργειες, ώστε να εφαρμοστούν οι πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας. Συστήσαμε επίσης όπως το Τμήμα εξασφαλίσει τα σχετικά έγγραφα/πληροφορίες, που αφορούν στις ανταλλαγές μετοχών μεταξύ των συγκεκριμένων εταιρειών και αξιολογήσει εάν προκύπτουν φορολογητέα εισοδήματα τα οποία δεν δηλώθηκαν.

7.12 Έλεγχος των φορολογικών φακέλων Άμεσης Φορολογίας και Κεφαλαιουχικών Κερδών φυσικού προσώπου «Α»

Στο πλαίσιο ελέγχου του Τμήματος Φορολογίας και συμμόρφωσης με τη νομοθεσία, η Υπηρεσία μας προέβηκε, μεταξύ άλλων, σε διερεύνηση του Φακέλου Άμεσης Φορολογίας και Κεφαλαιουχικών Κερδών του φυσικού προσώπου «Α» και τα θέματα που προέκυψαν υποβλήθηκαν στον Έφορο Φορολογίας με επιστολή μας, ημερ. 2.8.2021.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε τα πιο κάτω θέματα, τα οποία προέκυψαν, μεταξύ άλλων, από τη σχετική διερεύνηση της Υπηρεσίας μας.

α. Υποβολή δηλώσεων.

Μέχρι την ημερομηνία ελέγχου (Μάιος του 2021), ο συγκεκριμένος φορολογούμενος υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος μέχρι το έτος 2017, εκτός των ετών 2015 και 2016. Παρατηρήσαμε επίσης ότι έξι εταιρείες, στις οποίες ήταν μέτοχος ή/και διευθυντής ο φορολογούμενος, δεν έχουν συμμορφωθεί με την υποχρέωσή τους να υποβάλουν δηλώσεις εισοδήματος.

β. Εταιρείες στις οποίες είναι μέτοχος ο φορολογούμενος.

Σύμφωνα με τη δήλωση εισοδήματος για το έτος 2017 συγκεκριμένης εταιρείας «Ξ», στην οποία ο φορολογούμενος είναι μέτοχος, η εταιρεία έχει χρεωστικό υπόλοιπο με τον φορολογούμενο της τάξεως των €20.391. Το υπόλοιπο αυτό, σύμφωνα με τις δηλώσεις εισοδήματος της εταιρείας, έχει δημιουργηθεί από το 2012 και ενδεχομένως να μην είναι εμπορικής φύσης, αφού δεν εξοφλήθηκε εντός λογικού χρονικού διαστήματος.

Εισηγηθήκαμε όπως, το Τμήμα διερευνήσει τη φύση του συγκεκριμένου χρεωστικού υπολοίπου και εφαρμόσει τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Ο φορολογούμενος είναι επίσης μέτοχος στην εταιρεία «Ο», η οποία ασχολείται με το εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων και σύμφωνα με στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου, η εταιρεία είχε συνάψει συμβάσεις με το Κράτος (προμήθεια τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου για τον COVID-19), από το οποίο μέχρι την ημερομηνία ελέγχου (Μάιος του 2021) εισέπραξε περίπου €1,1 εκ. (2016-2021). Στη δήλωση εισοδήματος της εταιρείας, για το 2016, δηλώθηκε λογιστικό κέρδος της τάξης των €20.209. Παρατηρήσαμε ότι η πιο πάνω εταιρεία, σύμφωνα με το μηχανογραφικό σύστημα του Τμήματος, δεν έχει πληρώσει ποτέ έκτακτη εισφορά σε μερίσματα ή/και λογιζόμενη διανομή μερισμάτων. Η Υπηρεσία μας σύστησε όπως, το Τμήμα προχωρήσει σε έκδοση φορολογίας σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος, που αφορά στα λογιστικά κέρδη που καταχωρήθηκαν από την εταιρεία «Ο» για το έτος 2016 και εφαρμόσει τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Ο φορολογούμενος είναι, μεταξύ άλλων, αποκλειστικός μέτοχος και Διευθυντής στην εταιρεία «Π», η οποία επίσης κατέθεσε/κέρδισε προσφορές που αφορούν στην προμήθεια στο Κράτος ιατροφαρμακευτικών προϊόντων (προμήθεια τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου για τον COVID-19). Η συνολική τιμή κατακύρωσης των σχετικών διαγωνισμών ανέρχεται σε περίπου €2 εκ.

Παρατηρήσαμε ότι, ενώ ο φορολογούμενος τον Μάιο του 2015 δήλωσε στο Τμήμα ότι είναι άνεργος λογιστής και βρίσκεται σε πολύ δύσκολη οικονομική κατάσταση, βρέθηκε να είναι μέτοχος/διευθυντής το 2014 και 2020 στις εταιρείες «Ο» και «Π», οι οποίες φαίνεται να επένδυσαν σημαντικά ποσά, αφού είχαν εισπράξεις από το Κράτος της τάξης των €3 εκ. περίπου, που αφορούσαν στην προμήθεια ιατροφαρμακευτικών προϊόντων και το 2014 επένδυσε σε άλλη συγκεκριμένη εταιρεία που ασχολείται με εστιατόρια.

Γενική Σύσταση: Η Υπηρεσία μας σύστησε τη φορολογική διερεύνηση του συγκεκριμένου φορολογούμενου και των εταιρειών που εμπλέκεται ως μέτοχος.

Ο Έφορος στις 30.8.2021, αμέσως μετά τον έλεγχο από την Υπηρεσία μας, βεβαίωσε φορολογία ύψους €27.473 σε εισοδήματα ύψους €100.000 για το έτος 2015, για τον συγκεκριμένο φορολογούμενο, η οποία είναι υπό ένσταση.

Ο Έφορος με επιστολή του, ημερ. 7.7.2022, μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι υπάρχει υποψία για αδήλωτα εισοδήματα από τις εταιρείες του συγκεκριμένου φορολογουμένου και έχουν ζητηθεί τα συμβόλαια που έχει συνάψει τόσο ο ίδιος, όσο και οι εταιρείες του με οργανισμούς του Δημοσίου, προς επιβεβαίωση των εισοδημάτων του ίδιου και των εταιρειών του. Πρόσθεσε, επίσης, ότι εξετάζονται η Κεφαλαιουχική Κατάσταση που υπέβαλε για την περίοδο 1.1.2015-31.12.2020 και παράλληλα οι εταιρείες στις οποίες είναι μέτοχος ο φορολογούμενος.

7.13 Τήρηση των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χρόνος Εργασίας) Κανονισμών και των Διατάξεων Ελέγχου του χρόνου προσέλευσης των υπαλλήλων του Τμήματος Φορολογίας στην εργασία και αποχώρησή τους από αυτή

Από σχετικό έλεγχο που διεξήχθη σε στοιχεία που εξασφαλίστηκαν από το Τμήμα, η Υπηρεσία μας εντόπισε σοβαρές αδυναμίες στην καταγραφή και παρακολούθηση του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων του Τμήματος, καθώς επίσης ανομοιομορφία στον γενικότερο χειρισμό του συστήματος καταγραφής/παρακολούθησης του χρόνου εργασίας των υπαλλήλων του Τμήματος.

Τα θέματα που προέκυψαν υποβλήθηκαν στον Έφορο Φορολογίας με επιστολή μας, ημερ. 14.12.2021.

Παρατηρήσαμε, μεταξύ άλλων, ότι στα Επαρχιακά γραφεία Λευκωσίας, Πάφου και Αμμοχώστου τηρείται χειρόγραφο Μητρώο Παρουσιών, αντί το ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης, ενώ στο Επαρχιακό γραφείο Λευκωσίας εκκρεμεί η εγκατάσταση του ηλεκτρονικού συστήματος καταγραφής χρόνου εργασίας των υπαλλήλων από το τέλος Δεκεμβρίου του 2020 που είχε γίνει η μετακόμιση στα νέα κτήρια. Παρατηρήσαμε επίσης ότι στα Επαρχιακά γραφεία Αμμοχώστου και Πάφου, η ηλεκτρονική συσκευή καταγραφής του χρόνου εργασίας είναι εκτός λειτουργίας, λόγω βλάβης, για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας σύστησε όπως το Τμήμα λάβει, το συντομότερο, όλες τις απαραίτητες ενέργειες για ορθή τήρηση και παρακολούθηση του θεσμοθετημένου ωραρίου της Δημόσιας Υπηρεσίας και πιστή εφαρμογή των περί Δημόσιας Υπηρεσίας Κανονισμών και Διατάξεων που διέπουν τον έλεγχο του ωραρίου του Τμήματος.

Ο Έφορος, τον Μάιο του 2022, μας ενημέρωσε ότι το Τμήμα Φορολογίας έχει εγκαταστήσει και θέσει σε λειτουργία (Ιανουάριο του 2022) νέο σύστημα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων τόσο στα Κεντρικά, όσο και στα Επαρχιακά Γραφεία και ότι οι οποιεσδήποτε αδυναμίες και ανομοιομορφίες έχουν εξαλειφθεί.

7.14 Ενοικιαστήρια έγγραφα μεταξύ συνδεδεμένων νομικών/φυσικών προσώπων – Εφαρμογή του άρθρου 33 του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου

Μετά από καταγγελία που διερευνήθηκε από την Υπηρεσία μας, σχετικά με χορηγίες που έλαβαν οκτώ εταιρείες, μέσω συγκεκριμένων σχεδίων, τα οποία συγχρηματοδοτήθηκαν από την Κυπριακή Δημοκρατία και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (σχετική η Ειδική Έκθεση αρ. ΤΠΟ/01/2021), η Υπηρεσία μας εντόπισε, μεταξύ άλλων, περιπτώσεις όπου συνδεδεμένα νομικά/φυσικά πρόσωπα προχώρησαν μεταξύ τους στη σύναψη ενοικιαστηρίων εγγράφων για μεγάλη χρονική διάρκεια, με συμβολικό ετήσιο ενοίκιο (όχι αγοραίο).

Σύμφωνα με το άρθρο 33 του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου, Ν.118(Ι)/2002, εάν στις εμπορικές ή οικονομικές σχέσεις,, μεταξύ των συνδεδεμένων προσώπων, τίθενται όροι που διαφέρουν από εκείνους οι οποίοι θα ετίθεντο μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων/προσώπων, τότε οποιαδήποτε κέρδη ή οφέλη, τα οποία αν δεν υπήρχαν οι όροι αυτοί, θα πραγματοποιούντο από μια από τις επιχειρήσεις ή από τα πρόσωπα αυτά, αλλά λόγω των όρων αυτών, δεν πραγματοποιήθηκαν, μπορεί να περιληφθούν στα κέρδη ή οφέλη της επιχείρησης εκείνης ή των προσώπων εκείνων και να φορολογηθούν ανάλογα.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι, σύμφωνα με το σύστημα ΤΕΠ του Τμήματος Φορολογίας, τα πλείστα φυσικά/νομικά πρόσωπα, που συμμετείχαν άμεσα ή έμμεσα στις συγκεκριμένες συναλλαγές, δεν υποβάλλουν δηλώσεις εισοδήματος για σειρά ετών. Ειδικότερα, αναφέραμε συγκεκριμένη εταιρεία, η οποία δεν υπέβαλε ποτέ δηλώσεις εισοδήματος ή/και δηλώσεις εργοδότη από την ημέρα εγγραφής της στον Έφορο Εταιρειών, ενώ σύμφωνα με τις δηλώσεις ΦΠΑ που υπέβαλε για την περίοδο 2015-2018, ο κύκλος εργασιών της ήταν πέραν των €4,3 εκ.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε, μεταξύ άλλων, όπως το Τμήμα διερευνήσει τις συγκεκριμένες συναλλαγές μεταξύ των συνδεδεμένων φυσικών/νομικών προσώπων και όπου κρίνει αναγκαίο να επιβάλει φορολογία σε επιπρόσθετο εισόδημα, με βάση το άρθρο 33 του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου. Συστήσαμε επίσης όπως, το Τμήμα ειδοποιήσει τα φυσικά/νομικά πρόσωπα, που συμμετείχαν άμεσα ή έμμεσα στις συγκεκριμένες συναλλαγές, να υποβάλουν δηλώσεις εισοδήματος και να προχωρήσει σε βεβαίωση φορολογίας, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία. Συστήσαμε επίσης όπως αξιολογηθεί από το Τμήμα κατά πόσο συντρέχουν λόγοι εφαρμογής της πρόνοιας του άρθρου 23(2) του περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως φόρων Νόμου 4/78 για επέκταση του χρονικού ορίου των 6 ετών σε 12 για επιβολή φορολογίας σε πρόσθετα εισοδήματα, ενόψει και του γεγονότος ότι η OLAF ήδη εξετάζει το θέμα με τις συγκεκριμένες συναλλαγές.

7.15 Εγκύκλιος Τμήματος Φορολογίας με αρ. 21/87 “Real Estate Developers & Contractors

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίας της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών, ημερ. 25.2.2021, αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, ότι

το Τμήμα Φορολογίας εφαρμόζει την εγκύκλιο αρ. 21 του 1987 στις συμβάσεις κατασκευής/παράδοσης ακινήτων στους ξένους επενδυτές, στο πλαίσιο του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος (ΚΕΠ), όσον αφορά στον τρόπο αναγνώρισης του κόστους και των εσόδων, όπως δηλαδή και στις άλλες περιπτώσεις συμβάσεων στον κατασκευαστικό τομέα.

Με βάση την εγκύκλιο αυτή, δίδεται ουσιαστικά στις κατασκευαστικές εταιρείες το δικαίωμα να επιλέξουν μια από τις δύο μεθόδους, είτε να αναγνωρίσουν το κόστος και τα έσοδα μετά την εκτέλεση του 50% του έργου, βάσει της σύμβασης, είτε να αναγνωρίσουν το κόστος και τα έσοδα μετά την ολοκλήρωση του 90% του έργου, βάσει της σύμβασης.

Ωστόσο, στις πλείστες περιπτώσεις των ξένων επενδυτών που αγόρασαν ακίνητα στο πλαίσιο του ΚΕΠ, φαίνεται ότι καταβαλλόταν προκαταβολικά ολόκληρο (ή σχεδόν ολόκληρο) το ποσό της συμφωνηθείσας τιμής, όσον αφορά στην αγορά/απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας ή/και άλλων ακινήτων για σκοπούς της επένδυσης, ανεξάρτητα του χρόνου παράδοσής τους. Επίσης, φάνηκε στην πράξη, ότι οι πωλήσεις ακινήτων στο πλαίσιο του ΚΕΠ είχαν περιθώρια κέρδους που είναι πολλαπλάσια του συνηθισμένου για τον κατασκευαστικό τομέα.

Εκφράσαμε την άποψη ότι, η συγκεκριμένη εγκύκλιος είναι ακατάλληλη για τέτοιες περιπτώσεις, καθώς με αυτή επιτρέπεται η μετάθεση της είσπραξης τεράστιων φορολογικών εσόδων της Δημοκρατίας σε άγνωστο χρόνο στο μέλλον και εισηγηθήκαμε, μεταξύ άλλων, την έκδοση νέας κατάλληλης εγκυκλίου.

Ο Έφορος με επιστολή του, ημερ. 9.11.2021, μας ενημέρωσε ότι για αντιμετώπιση του θέματος, η πιο πάνω εγκύκλιος καταργείται από 1.1.2022 ενώ από το φορολογικό έτος 2022 και μετέπειτα ο φορολογικός χειρισμός των εταιρειών ανάπτυξης γης και των εργοληπτικών εταιρειών και ειδικότερα η αναγνώριση των εσόδων από κατασκευαστικά έργα για φορολογικούς σκοπούς, θα γίνεται με βάση την Εφαρμοστική Οδηγία 15/2021, ημερ. 17.5.2021, δηλαδή θα συνάδει με τον λογιστικό χειρισμό, με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ 15). Σύμφωνα με την Ερμηνευτική Εγκύκλιο 53, ημερ. 12.10.2021, του Τμήματος, οποιοδήποτε κέρδος είχε αναγνωριστεί με βάση το ΔΠΧΑ 15 μέχρι και το φορολογικό έτος 2021, αλλά δεν έχει υπαχθεί σε φορολογία για τον λόγο ότι δεν είχε επιτευχθεί το ελάχιστο ποσοστό συμπλήρωσης του έργου που ορίζει η Εγκύκλιος 21/1987, θα πρέπει να υπολογιστεί και να συμπεριληφθεί συσσωρευτικά στη δήλωση εισοδήματος του έτους 2022.

7.16 Σύγκριση κύκλου εργασιών που δηλώθηκε στο Τμήμα Φορολογίας για σκοπούς άμεσης και έμμεσης φορολογίας

Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διεξήχθη από την Υπηρεσία μας τον Φεβρουάριο του 2020 και αφορά σε διάφορες κατηγορίες δραστηριοτήτων φορολογουμένων, προέκυψαν μεγάλες διαφορές στον κύκλο εργασιών που δηλώθηκε στο Τμήμα για σκοπούς άμεσης φορολογίας, σε σχέση με την έμμεση φορολογία (ΦΠΑ), θέμα το οποίο προέκυψε και από τον οικονομικό έλεγχο σε μερίδες φορολογουμένων.

Σε επιστολή μας που στάλθηκε στον Έφορο Φορολογίας τον Ιούνιο του 2020, καθώς και τον Ιανουάριο του 2022, παραθέσαμε τα θέματα που εντόπισε η Υπηρεσία μας και εισηγηθήκαμε όπως διερευνηθούν όλες οι συγκεκριμένες περιπτώσεις, για τις οποίες εντοπίστηκαν διαφορές στον κύκλο εργασιών, ώστε να διαφανεί αν αυτές δικαιολογούνται και αν όχι, να επιβληθούν φορολογίες, όπου απαιτείται σύμφωνα με τη νομοθεσία.

Τον Ιανουάριο του 2022, ο Έφορος μάς ενημέρωσε ότι σε πολλές περιπτώσεις οι διαφορές στον κύκλο εργασιών δικαιολογούνταν π.χ. λόγω διαφόρων λαθών κατά την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων ΦΠΑ, ενώ για τις περιπτώσεις όπου οι διαφορές ήταν αδικαιολόγητες το Τμήμα προέβηκε στις αναγκαίες ενέργειες. Επίσης, παραμένουν σε εκκρεμότητα οι περιπτώσεις οι οποίες υποβλήθηκαν με την επιστολή μας, ημερ. 4.1.2022.

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε περίπτωση εταιρείας, η οποία επανειλημμένως δήλωνε λιγότερες εκροές για σκοπούς ΦΠΑ, και όπως μας πληροφόρησε ο Έφορος, το Τμήμα θα πραγματοποιήσει πλήρη έλεγχο στα βιβλία και αρχεία της εταιρείας για τα τελευταία 12 έτη. Πρόσθεσε επίσης ότι σε έλεγχο για σκοπούς ΦΠΑ, για την περίοδο 1.11.1993-31.10.1999, το Τμήμα είχε βεβαιώσει συνολικό ποσό φόρου €48.253.

Σε άλλη περίπτωση, ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι διαπιστώθηκε λανθασμένη φορολογική μεταχείριση, όσον αφορά στις κτηνιατρικές υπηρεσίες και λανθασμένη απόδοση φόρου εκρών με βάση τον έλεγχο των πωλήσεων και το Τμήμα έχει προβεί σε βεβαίωση φόρου εκρών ύψους €43.561.

7.17 Διερεύνηση καταγγελιών που υποβάλλονται από πολίτες

Η Υπηρεσία μας είναι δέκτης πολλών καταγγελιών που υποβάλλονται από πολίτες και αφορούν, μεταξύ άλλων, στο Τμήμα Φορολογίας και αναφέρονται κυρίως σε ενδεχόμενη διάπραξη φοροδιαφυγής. Αριθμός καταγγελιών που λαμβάνονται από την Υπηρεσία μας αποστέλλονται στον Έφορο Φορολογίας, με εισήγηση για διερεύνηση, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και ενημέρωση της Υπηρεσίας μας με τα σχετικά αποτελέσματα, τα οποία αξιολογούνται.

Σχετικά αναφέρουμε ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, οι καταγγελίες που αποστέλλονται από την Υπηρεσία μας στο Τμήμα για διερεύνηση, έχουν θετική επίπτωση στα έσοδα του Κράτους, αφού η φορολογική διερεύνηση που διενεργείται καταδεικνύει εισοδήματα που δεν δηλώθηκαν στο Τμήμα για σκοπούς φόρου εισοδήματος ή ποσά για τα οποία δεν καταβλήθηκε ΦΠΑ, με αποτέλεσμα το Τμήμα να προβαίνει στην επιβολή επιπρόσθετων/αναθεωρημένων φορολογιών (άμεση φορολογία) ή/και σε βεβαιώσεις φόρου (έμμεση φορολογία). Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, σε κάποιες περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι δεν προσκόμισαν τα στοιχεία που ζητήθηκαν, το Τμήμα προχώρησε σε ποινική δίωξή τους, σύμφωνα με τη νομοθεσία.

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε καταγγελία που κοινοποιήθηκε στην Υπηρεσία μας στις 28.4.2016, η οποία στη συνέχεια παραπέμφθηκε στο Τμήμα Φορολογίας για σχετική διερεύνηση. Στην υπό αναφορά καταγγελία διατυπώνονται ισχυρισμοί για φοροδιαφυγή που σχετίζονται με

συγκεκριμένους φορολογούμενους και συγκρότημα εταιρειών. Ο Έφορος, τον Οκτώβριο του 2021, μας πληροφόρησε ότι το Τμήμα προχώρησε σε διερεύνηση των φορολογικών υποθέσεων, η οποία κατέληξε σε βεβαίωση φόρου. Σημειώνουμε σχετικά ότι, το συνολικό ποσό των βεβαιώσεων φόρου ανήλθε σε περίπου €7 εκ., σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος.

Άλλη περίπτωση αφορά σε καταγγελία που λήφθηκε στην Υπηρεσία μας στις 18.5.2015, η οποία στη συνέχεια παραπέμφθηκε στο Τμήμα Φορολογίας για σχετική διερεύνηση. Στην υπό αναφορά καταγγελία διατυπώνονται ισχυρισμοί για αδήλωτα εισοδήματα συγκεκριμένου προσώπου. Ο Έφορος, τον Ιούνιο του 2021, μας πληροφόρησε ότι το Τμήμα έχει ολοκληρώσει την εξέταση της εν λόγω καταγγελίας και ότι διαπιστώθηκε η ύπαρξη αποκρυβείσας φορολογητέας ύλης και επιβλήθηκε σε βάρος του φορολογούμενου συνολικό ποσό πρόσθετου φόρου ύψους €84.319.

Άλλη περίπτωση αφορά σε καταγγελία που λήφθηκε στην Υπηρεσία μας στις 24.10.2017, η οποία, στη συνέχεια, παραπέμφθηκε στο Τμήμα Φορολογίας για σχετική διερεύνηση. Στην υπό αναφορά καταγγελία διατυπώνονται ισχυρισμοί κατάχρησης εξουσίας και φοροδιαφυγής συγκεκριμένου ομίλου. Ο Έφορος, τον Ιούνιο του 2021, μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι έχουν ληφθεί δικαστικά μέτρα εναντίον του συγκεκριμένου ομίλου για είσπραξη οφειλόμενων φόρων (ΦΠΑ) ύψους €124.798.

Άλλη περίπτωση αφορά σε καταγγελία που λήφθηκε στην Υπηρεσία μας στις 16.9.2020, η οποία, στη συνέχεια παραπέμφθηκε στο Τμήμα Φορολογίας για σχετική διερεύνηση και στην οποία διατυπώνονται ισχυρισμοί για πιθανές φορολογικές απάτες, που σχετίζονται με τη μεταβίβαση συγκεκριμένης ακίνητης περιουσίας στην Λευκωσία. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, μετά από εξέταση της πιο πάνω καταγγελίας, το Τμήμα επέβαλε αναθεωρημένες φορολογίες Κεφαλαιουχικών Κερδών ύψους €94.763, για τις οποίες εκκρεμούν ενστάσεις. Με επιστολή μας, ημερ. 18.3.2022, επισημάναμε το γεγονός ότι το Τμήμα προέβηκε σε σχετική εκτίμηση της δαπάνης ανέγερσης της κατοικίας, μετά από τη σχετική καταγγελία που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας, το ύψος της οποίας ανήλθε σε €200.000, ενώ το ποσό που διεκδικήθηκε από τους ιδιοκτήτες ανερχόταν σε €804.876, ποσό που δεν αμφισβητήθηκε από το Τμήμα, πριν τη σχετική καταγγελία. Ζητήσαμε όπως το Τμήμα τηρεί ενήμερη την Υπηρεσία μας, αναφορικά με τις εξελίξεις.

Σε άλλη περίπτωση, λήφθηκε καταγγελία στην Υπηρεσία μας στις 20.6.2017, η οποία στη συνέχεια παραπέμφθηκε στο Τμήμα Φορολογίας για σχετική διερεύνηση και στην οποία διατυπώνονται ισχυρισμοί για αφορολόγητο κέρδος συγκεκριμένου προσώπου. Τον Απρίλιο του 2022, ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι ολοκληρώθηκε η σχετική διερεύνηση και σύμφωνα με το πόρισμα της έκθεσης ελέγχου προέκυψε απόκρυψη φορολογητέων εισοδημάτων ποσού €229.504 και επιβλήθηκε πρόσθετος φόρος εισοδήματος και επιβαρύνσεις συνολικού ποσού €71.514.

Σε άλλη περίπτωση, λήφθηκε καταγγελία στην Υπηρεσία μας στις 17.9.2018, στην οποία διατυπώνονται ισχυρισμοί εναντίον συγκεκριμένης εταιρείας για ενδεχόμενη φοροδιαφυγή, η οποία στη συνέχεια παραπέμφθηκε στο Τμήμα Φορολογίας για σχετική διερεύνηση, με δική μας

παρακολούθηση. Τον Μάιο του 2021, ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι ο σχετικός έλεγχος ολοκληρώθηκε και εκδόθηκαν φορολογίες για τα έτη 2013-2019. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, το Τμήμα επέβαλε φορολογίες για τα εν λόγω έτη ύψους €27.508.

Άλλη περίπτωση αφορά σε καταγγελία που λήφθηκε στην Υπηρεσία μας στις 8.6.2016, η οποία στη συνέχεια παραπέμφθηκε στο Τμήμα Φορολογίας για σχετική διερεύνηση και στην οποία διατυπώνονται ισχυρισμοί εναντίον συγκεκριμένης εταιρείας για ενδεχόμενη φοροδιαφυγή. Τον Ιανουάριο του 2021, ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι προχώρησε σε διερεύνηση των φορολογικών υποθέσεων, η οποία κατέληξε σε βεβαίωση φόρου ύψους €14.059.

Σε άλλη περίπτωση, λήφθηκε καταγγελία στην Υπηρεσία μας στις 7.3.2016, στην οποία διατυπώνονται ισχυρισμοί εναντίον συγκεκριμένων προσώπων για ενδεχόμενο αδικαιολόγητο και παράνομο πλουτισμό, η οποία στη συνέχεια παραπέμφθηκε στο Τμήμα Φορολογίας για σχετική διερεύνηση, με δική μας παρακολούθηση. Τον Μάρτιο του 2022, ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι η διερεύνηση ολοκληρώθηκε. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, το Τμήμα επέβαλε φορολογίες στα πρόσθετα εισοδήματα που εντοπίστηκαν και προέκυψε φόρος εισοδήματος για συγκεκριμένες εταιρείες ύψους €41.349 και για συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα ύψους €38.466 και έκτακτη αμυντική εισφορά ύψους €3.713.

Τέλος, αναφέρεται η περίπτωση καταγγελίας που αφορά σε παράνομη υπεκμίσθωση και σύναψη απευθείας σύμβαση για τ/κ τεμάχιο γης στη Μουταγιάκκα, η οποία λήφθηκε στην Υπηρεσία μας τον Ιούλιο του 2015 και παραπέμφθηκε στο Τμήμα για σχετική διερεύνηση και στην οποία διατυπώνονται, μεταξύ άλλων, ισχυρισμοί για ενδεχόμενη φοροδιαφυγή.

Ο Έφορος, τον Ιούνιο του 2022, μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι στο πλαίσιο της διερεύνησης που έγινε, επιβλήθηκαν στις 4.2.2022 στον φορολογούμενο φορολογίες Φόρου Εισοδήματος και Έκτακτης Αμυντικής Εισφοράς για τα έτη 2009-2014 και 2016-2017 για συνολικά ενοίκια ύψους €116.112. Πρόσθεσε επίσης ότι δεν έχει πληρωθεί μέχρι σήμερα οποιαδήποτε από τις φορολογίες που εκδόθηκαν και η συνολική οφειλή ανέρχεται σε €20.066 πλέον τόκοι και επιβαρύνσεις.

7.18 Ενδεχόμενη φοροδιαφυγή αθλητών που λαμβάνουν εισοδήματα/χορηγίες από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (ΚΟΑ)

Από προκαταρκτικό έλεγχο που διενεργήθηκε από την Υπηρεσία μας, μετά από ανώνυμη καταγγελία που λήφθηκε σχετικά με το πιο πάνω θέμα, στη βάση στοιχείων που εξασφαλίστηκαν από τον ΚΟΑ, διαπιστώσαμε ότι σε κάποιες περιπτώσεις αθλητών, δεν υποβάλλονται δηλώσεις εισοδήματος ή δεν δηλώνονται όλα τα εισοδήματα που λήφθηκαν ως «χαριστικές παροχές» ή/και επαγγελματική αποκατάσταση από τον ΚΟΑ.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι, σε 5 περιπτώσεις προσώπων, σύμφωνα με τις δηλώσεις εισοδήματός τους για τα έτη 2016-2019, προέκυψε διαφορά στα εισοδήματα/παροχές συνολικού ύψους €478.395. Επίσης, σε 8 περιπτώσεις προσώπων δεν υποβλήθηκαν καθόλου δηλώσεις για

εισοδήματα συνολικού ύψους €783.970, που αφορούν στην ίδια περίοδο (2016-2019). Σχετικά αναφέρουμε ότι, σε 4 από τις 8 περιπτώσεις προσώπων, σύμφωνα με το μηχανογραφικό σύστημα ΤΕΠ, αυτά είναι άγνωστα στο Τμήμα, ενώ μία περίπτωση αφορά σε πρόσωπο που έχει υποχρέωση μόνο για ακίνητη ιδιοκτησία.

7.19 Υπάλληλοι Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα (ΕΔΤ) που κατέχουν μετοχές ή/και έχουν θέση Διευθυντή/Γραμματέα σε ιδιωτικές εταιρείες

Από έρευνα που διεξήχθη από την Υπηρεσία μας, κατόπιν αιτήματος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως στη συνεδρία, ημερ. 3.11.2021 και στη βάση στοιχείων που εξασφαλίστηκαν την περίοδο Νοεμβρίου 2021–Μαρτίου 2022 από τους διάφορους Οργανισμούς/Αρχές/Δήμους/Συμβούλια, εντοπίσαμε μεγάλο αριθμό εργαζομένων στον Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα (ΕΔΤ), οι οποίοι κατέχουν μετοχές σε μία ή περισσότερες ιδιωτικές εταιρείες και άλλοι οι οποίοι είναι Διευθυντές ή/και Γραμματείς σε ιδιωτικές εταιρείες ή ταυτόχρονα κατέχουν μετοχές και είναι Διευθυντές ή Γραμματείς, για τους οποίους θα έπρεπε να διερευνηθεί εάν εξασφάλισαν τη σχετική άδεια, σύμφωνα με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας ή/και Κανονισμών που εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση.

Ειδικότερα αναφέρουμε ότι, για τις 71 περιπτώσεις Οργανισμών/Αρχών/Δήμων/Συμβουλίων του ΕΔΤ στους οποίους, με βάση τη σχετική νομοθεσία ή/και Κανονισμούς, απαιτείται η εξασφάλιση σχετικής άδειας/έγκρισης για συμμετοχή σε ιδιωτικές εταιρείες, η Υπηρεσία μας εντόπισε 535 εργαζόμενους (ποσοστό 6,23%), οι οποίοι φαίνεται (με βάση τον αριθμό ταυτότητας) να κατέχουν μετοχές σε μία ή περισσότερες ιδιωτικές εταιρείες, 321 εργαζόμενους (ποσοστό 3,74%) να είναι Διευθυντές σε ιδιωτικές εταιρείες και 301 εργαζόμενους (ποσοστό 3,5%) να είναι Γραμματείς σε ιδιωτικές εταιρείες και οι οποίοι ενδεχομένως να μην εξασφάλισαν τη σχετική άδεια, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας/Κανονισμών.

Η Υπηρεσία μας απέστειλε σε κάθε Οργανισμό/Αρχή/Δήμο/Συμβούλιο του ΕΔΤ, για τις δικές τους αναγκαίες ενέργειες, πίνακες που αφορούν στους υπαλλήλους τους, οι οποίοι, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας, φαίνεται να κατέχουν μετοχές ή/και να έχουν θέση Διευθυντή ή/και θέση Γραμματέα σε ιδιωτικές εταιρείες.

Σχετικά αναφέρουμε ότι, το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Οικονομικών, με αφορμή τα αποτελέσματα του ελέγχου της Υπηρεσίας μας που προηγήθηκε και αφορούσε στους Δημόσιους υπαλλήλους - εντοπίστηκαν πέραν των 1.900 εργαζομένων να κατέχουν μετοχές σε ιδιωτικές εταιρείες ή να είναι Διευθυντές ή/και Γραμματείς σε ιδιωτικές εταιρείες - μας πληροφόρησε ότι προχώρησε στην έκδοση σχετικής Εγκυκλίου, ημερ. 17.5.2021. Η Εγκύκλιος υπενθυμίζει την υποχρέωση που έχουν οι κρατικοί υπάλληλοι, με βάση τη νομοθεσία, να εξασφαλίζουν άδεια για κατοχή μετοχών ή για συμμετοχή στη διοίκηση εταιρειών. Όσον αφορά στα μέλη της Αστυνομίας, για τα οποία δεν υπάρχει νομοθετική ρύθμιση για το θέμα αυτό, μας κοινοποιήθηκε επιστολή που στάλθηκε από το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου

Οικονομικών στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, με την οποία εισηγήθηκε όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο περίληψης σχετικής αντίστοιχης διάταξης στον περί Αστυνομίας Νόμο.

Συναφώς αναφέρουμε ότι, καθ' υπόδειξη της ίδιας πιο πάνω Επιτροπής της Βουλής των Αντιπροσώπων, αναφορικά με τα αποτελέσματα της έρευνας για τους Δημόσιους υπαλλήλους, η Υπηρεσία μας ενημέρωσε με ξεχωριστές επιστολές όλους τους αρμόδιους φορείς (Γενικούς Διευθυντές των Υπουργείων, ανεξάρτητους αξιωματούχους κ.ά) για τις δικές τους ενέργειες, στο πλαίσιο της νομοθεσίας.

Σε επιστολή μας, ημερ. 12.4.2022, που στάλθηκε στον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών αναφέραμε, μεταξύ άλλων, ότι η θέση της Υπηρεσίας μας είναι ότι, τόσο για τους υπαλλήλους του Δημόσιου τομέα όσο και για τους υπαλλήλους του ΕΔΤ, θα πρέπει να ισχύει κατ' αναλογία η ίδια πρόνοια στη σχετική νομοθεσία/Κανονισμούς, αναφορικά με τη συμμετοχή των υπαλλήλων σε ιδιωτικές εταιρείες (κατοχή μετοχών ή/και κατοχή θέσης Διευθυντή/Γραμματέα) και ότι ακόμα πιο σημαντική είναι η λήψη μέτρων, ώστε η νομοθεσία να εφαρμόζεται και όσοι την παραβιάζουν να υπόκεινται στις προβλεπόμενες κυρώσεις.

7.20 Φορολογική διερεύνηση φυσικών και νομικών προσώπων ιδιοκτητών περιπτέρων

Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διεξήχθη από την Υπηρεσία μας την περίοδο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου του 2021, σε φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι ιδιοκτήτες περιπτέρων, με σκοπό να διαπιστωθεί η εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας και ειδικότερα κατά πόσο, οι ιδιοκτήτες περιπτέρων δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους, ώστε αυτά να φορολογηθούν, διαπιστώσαμε ότι, σε αρκετές περιπτώσεις δεν υποβλήθηκε για κανένα έτος ή δεν υποβλήθηκαν για όλα τα έτη δηλώσεις εισοδήματος ή/και εργοδότη (IR7) ή/και δηλώσεις ΦΠΑ στο Τμήμα Φορολογίας. Επίσης, σε διάφορες περιπτώσεις ο κύκλος εργασιών που δηλώθηκε στο Τμήμα Φορολογίας – Έμμεσοι Φόροι (ΦΠΑ) είτε ήταν αρκετά μεγαλύτερος από τον κύκλο εργασιών που δηλώθηκε στο Τμήμα Φορολογίας - Άμεσοι Φόροι (ΤΕΠ), είτε δεν δηλώθηκε στο ΤΕΠ/δεν υποβλήθηκαν σχετικές δηλώσεις εισοδήματος για σκοπούς φορολογίας.

Ενδεικτικά παραδείγματα αναφέρουμε πιο κάτω:

α. Συγκεκριμένη εταιρεία, σύμφωνα με το σύστημα ΦΠΑ, υπέβαλε δηλώσεις για την περίοδο 1.1.2010 μέχρι 31.12.2018. Ο κύκλος εργασιών της για την περίοδο 2010-2018 ανήλθε συνολικά σε €3.585.399, από το οποίο ποσό ύψους €2.725.328 αφορά στην περίοδο 2012-2018, ποσό που φαίνεται να μην δηλώθηκε στο ΤΕΠ την αντίστοιχη περίοδο για σκοπούς φόρου εισοδήματος. Το Τμήμα φορολογίας επέβαλε φορολογίες για τα φορολογικά έτη 2010 και 2011, το έτος 2019 και 2020, αντίστοιχα.

β. Συγκεκριμένη εταιρεία, σύμφωνα με το σύστημα ΦΠΑ, υπέβαλε δηλώσεις για την περίοδο 1.7.2004 μέχρι 31.12.2020. Ο κύκλος εργασιών της για την περίοδο 2010-2018 ανήλθε συνολικά σε €2.843.607, από το οποίο ποσό ύψους €1.386.786 αφορά στην περίοδο 2013-2018, ποσό που

φαίνεται να μην δηλώθηκε στο ΤΕΠ την αντίστοιχη περίοδο για σκοπούς φόρου εισοδήματος. Το Τμήμα φορολογίας επέβαλε φορολογίες για τα φορολογικά έτη 2004-2011, με βάση τις δηλώσεις της εταιρείας, χωρίς οποιαδήποτε αναπροσαρμογή του εισοδήματος, ενώ για διασφάλιση των εσόδων του Κράτους, θα έπρεπε να είχαν επιβληθεί φορολογίες τουλάχιστον μέχρι και το έτος 2014, στη βάση της σχετικής νομοθεσίας και ειδικότερα του άρθρου 23 του Νόμου 4/78, καθώς επίσης και του άρθρου 13 του ίδιου Νόμου.

γ. Συγκεκριμένη εταιρεία, σύμφωνα με το σύστημα ΦΠΑ, υπέβαλε δηλώσεις για την περίοδο 1.5.2003 μέχρι 31.12.2011. Ο κύκλος εργασιών της για την περίοδο 2003-2007 ανήλθε συνολικά σε €1.930.802 (£1.130.048) και για τα έτη 2008-2011 σε €1.211.648, ποσά που φαίνεται να μην δηλώθηκαν για σκοπούς φόρου εισοδήματος. Σχετικά αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με το σύστημα, η εγγραφή της εταιρείας ακυρώθηκε από το Μητρώο ΦΠΑ στις 31.12.2011, λόγω κλεισίματος της επιχείρησης.

δ. Συγκεκριμένη εταιρεία, σύμφωνα με το σύστημα ΦΠΑ, υπέβαλε δηλώσεις για την περίοδο 2010-2013. Ο κύκλος εργασιών της για την περίοδο αυτή ανήλθε συνολικά σε €1.546.724, ποσό που φαίνεται να μην δηλώθηκε για σκοπούς φόρου εισοδήματος. Σχετικά αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με το σύστημα, η εγγραφή της εταιρείας ακυρώθηκε από το Μητρώο ΦΠΑ στις 31.12.2013, λόγω κλεισίματος της επιχείρησης.

Γενική Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα:

- α.** Ζητήσει την υποβολή δηλώσεων εισοδήματος για όλα τα έτη που δεν υποβλήθηκαν, προχωρήσει σε φορολογική διερεύνηση, περιλαμβανομένης της εξέτασης κεφαλαιουχικής κατάστασης, όπου αυτό απαιτείται, και στην επιβολή σχετικών φορολογιών και ποινών, σύμφωνα με τη νομοθεσία.
- β.** Εφαρμόσει τις πρόνοιες της νομοθεσίας, μεταξύ άλλων, για λήψη μέτρων για επιβολή ποινών αναφορικά με τις περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι ενδεχομένως να υποβάλλουν ψευδή δήλωση ή/και στοιχεία προς το Τμήμα.
- γ.** Αξιοποιήσει κατάλληλα την πληροφόρηση που του παρέχεται από άλλα Κυβερνητικά Τμήματα και πρωτίστως την πληροφόρηση που υπάρχει στο σύστημα ΦΠΑ και όπου εντοπίζονται μεγάλες διαφορές στον κύκλο εργασιών που δηλώνεται, να διερευνώνται ή/και να επιβάλλονται σχετικές φορολογίες, όπου ενδείκνυται, σύμφωνα με τη νομοθεσία.
- δ.** Εντατικοποιήσει τις προσπάθειες για εντοπισμό αδήλωτων εισοδημάτων από φορολογούμενους ή/και νέων περιπτώσεων προσώπων, τα οποία υπέχουν φορολογική υποχρέωση αλλά είναι άγνωστα στο Τμήμα ή/και στον Κλάδο Φόρου Εισοδήματος.

7.21 Μέθοδος επιμερισμού του φόρου εισροών που αφορά στην κατασκευή νησίδων στη μαρίνα Λεμεσού από συγκεκριμένη εταιρεία

Μετά από σχετικό έλεγχο και έχοντας υπόψη τις σχετικές πρόνοιες της περί ΦΠΑ νομοθεσίας, η Υπηρεσία μας διαπίστωσε ότι, εκ πρώτης όψευς, η μέθοδος επιμερισμού του φόρου εισροών, που αφορά στην κατασκευή των δύο νησίδων στη μαρίνα Λεμεσού, η οποία αποδίδεται τόσο σε φορολογητέες, όσο και σε εξαιρούμενες συναλλαγές, είναι «λανθασμένη»/μη λογική και δίκαιη και τέθηκε το ερώτημα γιατί δόθηκε έγκριση από το Τμήμα για διεκδίκηση από την εταιρεία όλου του φόρου εισροών που αφορά στην κατασκευή και τοποθέτηση λιμενοβραχιόνων και των λοιπών λιμενικών έργων, αφού η εταιρεία πραγματοποιεί φορολογητέες και εξαιρούμενες συναλλαγές.

Σύμφωνα με τον κανονισμό 64 (μερική εξαίρεση) των περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Γενικών) Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 314/2001), όπως έχουν τροποποιηθεί, σε περίπτωση που το υ.φ.π. πραγματοποιεί τόσο φορολογητέες όσο και εξαιρούμενες συναλλαγές, τότε ο επιμερισμός του φόρου εισροών και κατ' επέκταση η απόδοση του σε φορολογητέες συναλλαγές, γίνεται με βάση την αξία των φορολογητέων συναλλαγών ως προς το σύνολο των συναλλαγών του υ.φ.π. σε κάθε καθορισμένη φορολογική περίοδο. Σύμφωνα επίσης με τον Κανονισμό 65, αν η μέθοδος επιμερισμού του φόρου εισροών, με βάση την αξία των φορολογητέων συναλλαγών ως προς το σύνολο των συναλλαγών (Καν. 64), οδηγεί στο αντίθετο αποτέλεσμα, τότε πρέπει να χρησιμοποιηθεί άλλη μέθοδος από εκείνη που καθορίζεται στον Κανονισμό 64.

Αναφορικά με τη μέθοδο επιμερισμού του φόρου εισροών για την κατασκευή δυο νησίδων στη μαρίνα Λεμεσού, που παρέθεσε η συγκεκριμένη εταιρεία μέσω των ελεγκτών της και η οποία έγινε αποδεκτή από το Τμήμα Φορολογίας, η μέθοδος αναφέρεται στα ετήσια δυνητικά εισοδήματα που θα λάβει η εταιρεία από τις δύο νησίδες, τα οποία προέρχονται **(α)** από τις μισθώσεις ακινήτων (εξαιρούμενες συναλλαγές) και **(β)** από τον ελλιμενισμό σκαφών και παροχή διαφόρων υπηρεσιών. Εκφράσαμε ωστόσο την άποψη της Υπηρεσίας μας, ότι οι συγκεκριμένες νησίδες δεν έχουν να κάνουν με τον ελλιμενισμό των σκαφών, αφού τόσο οι νησίδες όσο και η παραλία χρησιμοποιούνται για κατοίκηση και τέθηκε το ερώτημα κατά πόσο για τη στάθμευση και τον απόπλου αυτών των σκαφών, οι ιδιοκτήτες τους πληρώνουν έξοδα ελλιμενισμού. Συναφώς αναφέραμε ότι από την εξέταση του χάρτη της μαρίνας, διαπιστώθηκε ότι ο ελλιμενισμός των σκαφών γίνεται σε παραπλήσιο λιμανάκι.

Με βάση τα πιο πάνω, ο ισχυρισμός των ελεγκτών της εταιρείας, για φορολογητέα έσοδα που προέρχονται από τον ελλιμενισμό των σκαφών από τις συγκεκριμένες νησίδες, φαίνεται να μην ευσταθεί. Εκφράσαμε την άποψη ότι η κατάλληλη μέθοδος για τον επιμερισμό του φόρου εισροών φαίνεται ότι αποτελεί ο υπολογισμός της αναλογίας του εμβαδού των εξαιρούμενων ακινήτων επί των νησίδων, προς το συνολικό εμβαδό των ακινήτων τα οποία έχουν ανεγερθεί.

Τα πιο πάνω υποβλήθηκαν στον Έφορο Φορολογίας τον Απρίλιο του 2019, ο οποίος μας πληροφόρησε τον Σεπτέμβριο του 2019 ότι τα στοιχεία που αφορούν στην εταιρεία που

διαχειρίζεται τη συγκεκριμένη Μαρίνα, παραλήφθηκαν από το Τμήμα Φορολογίας και η εξέταση τους έχει αρχίσει. Η Υπηρεσία μας δεν είχε οποιαδήποτε περαιτέρω ενημέρωση για τα τυχόν αποτελέσματα του Τμήματος μέχρι την έκδοση της παρούσας Έκθεσης.

7.22 Εκκρεμή θέματα

Από φορολογική διερεύνηση σε διάφορες κατηγορίες φορολογουμένων, διαπιστώσαμε διάφορα θέματα, όπως μη υποβολή δηλώσεων εισοδήματος για σειρά ετών, διαφορές στον κύκλο εργασιών που δηλώθηκε για σκοπούς ΦΠΑ και για σκοπούς φόρου εισοδήματος, απόκρυψη εισοδημάτων, φορολογούμενοι οι οποίοι είναι άγνωστοι στο Τμήμα Φορολογίας και άλλα. Τα πιο κάτω θέματα αναφέρθηκαν στην Ειδική Έκθεση ΤΦ/01/2021 και στάλθηκαν σχετικές επιστολές στο Τμήμα Φορολογίας αλλά μέχρι και την έκδοση της παρούσας Έκθεσης εκκρεμούσε η απάντηση/σχετική διερεύνηση από το Τμήμα.

7.22.1 Μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 5% για την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας

Από την εξέταση περιπτώσεων πολιτογράφησης προέκυψε ένα οριζόντιο θέμα, που αφορά στη χρήση από επενδυτές του ΚΕΠ μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ για την ιδιόκτητη μόνιμη κατοικία που αγοράζουν.

Η Υπηρεσία μας δεν συμφωνεί με την απόφαση του Τμήματος Φορολογίας, ως γενική θέση, για χρήση μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ για την αγορά ή ανέγερση κατοικίας από φυσικά πρόσωπα, τα οποία αιτούνται για κατ' εξαίρεση πολιτογράφηση ως επενδυτές. Θέση της Υπηρεσίας μας είναι ότι οι πρόνοιες του περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Νόμου, Ν.95(Ι)/2000 θα πρέπει να είναι πλήρως εναρμονισμένες με την Οδηγία 2006/112/ΕΚ, σύμφωνα με την οποία, μεταξύ άλλων, επιτρέπεται ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ στην «παράδοση, ανέγερση, ανακαίνιση και μετασκευή κατοικιών στο πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής».

Η Υπηρεσία μας επεσήμανε ότι στις περιπτώσεις εφαρμογής μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ, για την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας, υπάρχουν αδυναμίες, καθώς και ανυπαρξία κατάλληλων δικλίδων ασφαλείας, οι οποίες μπορεί να επιτρέψουν κατάχρηση εκ μέρους των αγοραστών.

Από έλεγχο της Υπηρεσίας μας, σε φακέλους που αφορούν σε πρόσωπα που έχουν αιτηθεί και τύχει έγκρισης για επιβολή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ για κατοικία, στο πλαίσιο του ΚΕΠ, δεν εντοπίστηκε οποιαδήποτε ένδειξη αναφορικά με τη διενέργεια τυχόν ελέγχου από το Τμήμα Φορολογίας, μετά την έγκριση για επιβολή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ.

Αναφορικά με τα πιο πάνω, ο Έφορος Φορολογίας μάς ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι ορθά επιβάλλεται ο μειωμένος συντελεστής και στις περιπτώσεις αιτητών, οι οποίοι πολιτογραφούνται στη Δημοκρατία, από τη στιγμή που δεν υπάρχει οποιαδήποτε διάταξη στην περί ΦΠΑ νομοθεσία, που να εξαιρεί τις περιπτώσεις αυτές.

Η Υπηρεσία μας ζήτησε και εξασφάλισε στις 31.3.2021 τη σχετική αλληλογραφία που είχε το Τμήμα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναφορικά με τον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 5% για την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας.

Από τη σχετική αλληλογραφία φαίνεται ότι το Υπουργείο Οικονομικών απέστειλε στις 12.1.2021, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σχετικά στοιχεία τα οποία είναι ελλιπή, όσον αφορά στο ισχύον νομικό καθεστώς για τον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 5% για την αγορά ή ανέγερση κατοικίας. Συγκεκριμένα, δεν έγινε αναφορά στον τροποποιητικό Νόμο 119(I)/2016, με τον οποίο απαλείφθηκε το ανώτατο συνολικό εμβαδόν (275 τ.μ.) της κατοικίας. Ως εκ τούτου, για κατοικίες ανεξαρτήτως αξίας και εμβαδού εφαρμόζεται για τα πρώτα 200 τ.μ. ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 5%, τηρουμένων των προϋποθέσεων του Νόμου.

Πληροφοριακά αναφέρουμε ότι, συζητείται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, σχετική Πρόταση Νόμου για τον μειωμένο συντελεστή 5% στην παράδοση/ανέγερση κατοικιών. Η Υπηρεσία μας επισήμανε κατά τη συζήτηση του σχετικού νομοσχεδίου στην εν λόγω Επιτροπή, μεταξύ άλλων, ότι στην εισηγητική έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών, ημερ. 3.1.2022, για τον προτεινόμενο περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Τροποποιητικό) Αρ. (4) Νόμο του 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντόπισε (σχετική η επιστολή της, ημερ. 15.7.2021) διάφορα θέματα που παραβιάζουν το κοινοτικό κεκτημένο και μεταξύ αυτών αναφέρεται ότι επωφελούνται του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ 5% όλοι οι πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας ή πολίτες της ΕΕ από άλλα κράτη μέλη ή υπήκοοι τρίτων χωρών, κατά την αγορά κατοικίας στην Κύπρο, ανεξάρτητα από τα εισοδήματα, τα περιουσιακά στοιχεία και την οικονομική κατάσταση του δικαιούχου.

Σχετική είναι η παράγραφος 4.6.1 της Ειδικής Έκθεσής μας ΥΠΕΣ/01/2022.

7.22.2 Εταιρείες εγγεγραμμένες στο Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΤΕΕΔΙ) που δεν είναι εγγεγραμμένες στο Τμήμα Φορολογίας – Άμεση φορολογία

Τον Αύγουστο του 2020, εξασφαλίστηκαν από την Υπηρεσία μας στοιχεία για εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στο ΤΕΕΔΙ, καθώς και στοιχεία για τις εταιρείες που είναι καταχωρισμένες στα μηχανογραφικά συστήματα του Τμήματος Φορολογίας. Από επεξεργασία των στοιχείων αυτών, προέκυψε ότι 25.528 εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στο ΤΕΕΔΙ δεν είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο άμεσης φορολογίας και ως εκ τούτου δεν υποβάλλουν δηλώσεις φόρου εισοδήματος, ενώ εντοπίσαμε 1.385 εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στο ΤΕΕΔΙ, οι οποίες δεν είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο άμεσης φορολογίας, αλλά φαίνεται να είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο ΦΠΑ του Τμήματος και υποβάλλουν φορολογικές δηλώσεις ΦΠΑ. Επίσης, εντοπίσαμε εταιρείες που, ενώ παρουσιάζονται στο ΤΕΕΔΙ ως ενεργές (organization status), στο Τμήμα Φορολογίας παρουσιάζονται με άλλη κατάσταση (π.χ. «Διαλύθηκε», «Μη ενεργός» κ.λπ.).

Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε στο Τμήμα την αντιπαραβολή των στοιχείων, που αφορούν σε εταιρείες και περιλαμβάνονται στο μηχανογραφικό σύστημα του ΤΕΕΔΙ και του Τμήματος

Φορολογίας (άμεση και έμμεση φορολογία) και όπως προβεί σε αξιοποίησή τους και εντοπισμό τυχόν αδήλωτων εισοδημάτων. Επιπλέον, εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα αξιοποιήσει κατάλληλα τα στοιχεία που υπάρχουν στο σύστημα ΦΠΑ, για εντοπισμό εταιρειών που ενώ υποβάλλουν δηλώσεις ΦΠΑ δεν έχουν φάκελο φόρου εισοδήματος (δεν υποβάλλουν δηλώσεις εισοδήματος) και όπως καλέσει τους φορολογούμενους να συμμορφωθούν με τη σχετική νομοθεσία και επιβάλει φορολογίες, όπου απαιτείται, σύμφωνα με τη νομοθεσία. Συστήσαμε επίσης όπως το Τμήμα προχωρήσει σε επικαιροποίηση, όπου είναι δυνατόν, της βάσης δεδομένων του μηχανογραφικού συστήματος (άμεση και έμμεση φορολογία), σε συνεργασία με το ΤΕΕΔΙ, έτσι ώστε τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στα μηχανογραφικά συστήματα του Τμήματος Φορολογίας να συνάδουν με τα αντίστοιχα του ΤΕΕΔΙ.

7.22.3 Φορολογική διερεύνηση φυσικών και νομικών προσώπων ιδιοκτητών κέντρων εστίασης και αναψυχής ή πώλησης έτοιμων φαγητών

Από δειγματοληπτικό έλεγχο, που διεξαγάγαμε την περίοδο Μαρτίου 2018-Μαρτίου 2019, διαπιστώσαμε ότι σε αρκετές περιπτώσεις φορολογούμενων ιδιοκτητών κέντρων εστίασης και αναψυχής δεν υποβλήθηκε για κανένα έτος ή δεν υποβλήθηκαν για όλα τα έτη δηλώσεις εισοδήματος ή/και δηλώσεις εργοδότη (IR7) ή/και δηλώσεις ΦΠΑ στο Τμήμα Φορολογίας, σε αντίθεση με τη σχετική νομοθεσία, με ενδεχόμενη απώλεια εσόδων για το Κράτος. Επίσης, εντοπίσαμε περιπτώσεις όπου ο κύκλος εργασιών που δηλώθηκε για σκοπούς ΦΠΑ, συνολικού ύψους €95,3 εκ., δεν δηλώθηκε στο Τμήμα για σκοπούς φόρου εισοδήματος/δεν υποβλήθηκαν σχετικές δηλώσεις εισοδήματος για σκοπούς άμεσης φορολογίας, ενώ σε άλλες περιπτώσεις ο κύκλος εργασιών που δηλώθηκε για σκοπούς ΦΠΑ διαφέρει σημαντικά από τον κύκλο εργασιών που δηλώθηκε στο Τμήμα για σκοπούς φόρου εισοδήματος.

7.22.4 Φορολογική διερεύνηση φυσικών και νομικών προσώπων ιδιοκτητών ιδιωτικών βρεφοπαιδοκομικών σταθμών/νηπιαγωγείων

Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διεξαγάγαμε, διαπιστώσαμε ότι σε αρκετές περιπτώσεις τα πρόσωπα αυτά δεν υποβάλλουν δηλώσεις εισοδήματος ή/και δηλώσεις εργοδότη ή/και υποβάλλουν φορολογικές δηλώσεις με μεγάλη καθυστέρηση, με ενδεχόμενο την απώλεια εσόδων του Κράτους. Επίσης, εντοπίσαμε περιπτώσεις όπου υποβλήθηκαν δηλώσεις, αλλά ο κύκλος εργασιών που δηλώθηκε για σκοπούς εισοδήματος, φαίνεται να διαφέρει σημαντικά από αυτόν που υπολογίστηκε από την Υπηρεσία μας, με βάση τον αριθμό παιδιών που καταγράφηκαν κατά τις επιθεωρήσεις του Τμήματος Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, σε σταθμούς σε συγκεκριμένες περιόδους και τα σχετικά δίδακτρα που δηλώθηκαν στο Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας. Επίσης, διαπιστώσαμε ότι το Τμήμα, όσον αφορά στην άμεση φορολογία, δεν φαίνεται να προβαίνει σε πλήρη αξιοποίηση της πληροφόρησης που λαμβάνει ή δύναται να λάβει από τα άλλα κυβερνητικά Τμήματα/μηχανογραφημένα συστήματα και τον Έφορο Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

7.22.5 Φορολογική διερεύνηση καθηγητών Δημόσιας Μέσης Εκπαίδευσης

Από τον δειγματοληπτικό έλεγχο που διεξήχθη από την Υπηρεσία μας το 2020, για να διαπιστωθεί η εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας και ειδικότερα κατά πόσο οι καθηγητές Μέσης Εκπαίδευσης δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους, διαπιστώσαμε ότι, σε μεμονωμένες περιπτώσεις φορολογούμενων και των συζύγων τους, δεν υποβλήθηκε για κανένα έτος ή δεν υποβλήθηκαν για όλα τα έτη δηλώσεις εισοδήματος ή και υποβλήθηκαν καθυστερημένα, σε αντίθεση με τη σχετική νομοθεσία, με ενδεχόμενη απώλεια εσόδων για το Κράτος. Επίσης, παρατηρήσαμε ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, οι φορολογούμενοι ενέγραψαν επ' ονόματί τους κινητή ή/και ακίνητη περιουσία, η οποία φαίνεται να μην δικαιολογείται από τα εισοδήματά τους. Επιπλέον, παρατηρήσαμε ότι, σε κάποιες περιπτώσεις, οι φορολογούμενοι ενδεχομένως να μην δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους (π.χ. ενοίκια από ακίνητα που έχουν εγγεγραμμένα επ' ονόματί τους, μερίσματα ή μισθό που λαμβάνουν από συμμετοχή τους σε εταιρείες κ.λπ.).

Ο Έφορος τον Απρίλιο του 2022, μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι για συγκεκριμένους καθηγητές ζητήθηκε η υποβολή Κατάστασης Κεφαλαίου για τα έτη 2015-2020 και για όσες έχουν υποβληθεί εξετάζονται, ενώ για τις υπόλοιπες έχει προχωρήσει η διαδικασία λήψης δικαστικών μέτρων.

8. Γενικά συμπεράσματα

Από τον έλεγχο διαπιστώσαμε ότι το Τμήμα Φορολογίας, σε ορισμένες περιπτώσεις, παρουσιάζει αδυναμίες ως προς τη συμμόρφωση με τη σχετική νομοθεσία/Κανονισμούς και τη διαχείριση των διαθέσιμων πόρων του κατά τρόπο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό, όπως: συσσώρευση καθυστερημένων εσόδων, μη υποβολή δηλώσεων εισοδήματος από φυσικά και νομικά πρόσωπα για αριθμό φορολογικών ετών και μη επιβολή φορολογιών από το Τμήμα, με βάση την κρίση του Εφόρου, ως προβλέπει η σχετική νομοθεσία, με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων του Κράτους. Επιπλέον, διαπιστώσαμε καθυστέρηση στην εξέταση και έκδοση φορολογιών, αδυναμίες στον εντοπισμό αδήλωτων εισοδημάτων από φορολογούμενους ή/και νέων περιπτώσεων προσώπων τα οποία υπέχουν φορολογική υποχρέωση αλλά είναι άγνωστα στο Τμήμα και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των φορολογουμένων με τις διατάξεις της νομοθεσίας, το Τμήμα φαίνεται να μην προβαίνει σε όλες τις περιπτώσεις στη λήψη μέτρων, όπως αυτά καθορίζονται στη νομοθεσία, αδυναμίες που καταδεικνύουν την ανάγκη για επικαιροποίηση και εκσυγχρονισμό των μηχανογραφημένων συστημάτων του Τμήματος κ.λπ.

9. Γενικές συστάσεις

Η Υπηρεσία μας, με βάση τα πιο πάνω συμπεράσματα, εισηγήθηκε, μεταξύ άλλων, την ενδυνάμωση και ενίσχυση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του Τμήματος, μέσω της αξιοποίησης όλων των εργαλείων (τεχνικών και νομικών) που έχει στη διάθεσή του, έτσι ώστε να μειώσει τη φοροδιαφυγή και να αυξήσει αποτελεσματικά και αποδοτικά τα φορολογικά έσοδα του Κράτους, με το ελάχιστο δυνατόν κόστος.